

Δήλωση Μη Λογοκλοπής και Ανάληψη Προσωπικής Ευθύνης

Με πλήρη επίγνωση των συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων, δηλώνω ενυπογράφως ότι είμαι αποκλειστικός συγγραφέας της παρούσας Πτυχιακής Εργασίας, για την ολοκλήρωση της οποίας κάθε βοήθεια είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται λεπτομερώς στην εργασία αυτή. Έχω αναφέρει πλήρως και με σαφείς αναφορές, όλες τις πηγές χρήσης δεδομένων, απόψεων, θέσεων και προτάσεων, ιδεών και λεκτικών αναφορών, είτε κατά κυριολεξία είτε βάσει επιστημονικής παράφρασης. Αναλαμβάνω την προσωπική και ατομική ευθύνη ότι σε περίπτωση αποτυχίας στην υλοποίηση των ανωτέρω δηλωθέντων στοιχείων, είμαι υπόλογος έναντι λογοκλοπής, γεγονός που σημαίνει αποτυχία στην Πτυχιακή μου Εργασία και κατά συνέπεια αποτυχία απόκτησης του Τίτλου Σπουδών, πέραν των λοιπών συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων. Δηλώνω, συνεπώς, ότι αυτή η Πτυχιακή Εργασία προετοιμάστηκε και ολοκληρώθηκε από εμένα προσωπικά και αποκλειστικά και ότι, αναλαμβάνω πλήρως όλες τις συνέπειες του νόμου στην περίπτωση κατά την οποία αποδειχθεί, διαχρονικά, ότι η εργασία αυτή ή τμήμα της δεν μου ανήκει διότι είναι προϊόν λογοκλοπής άλλης πνευματικής ιδιοκτησίας.

ΚΑΤΣΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Υπογραφή

19/5/2017

Ευχαριστίες

Ολοκληρώνοντας την πτυχιακή μου εργασία αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω θερμά, όλους τους καθηγητές του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής για την εμπειριστατωμένη και ενδεδειγμένη μαθητεία που μου προσέφεραν όλα αυτά τα χρόνια των σπουδών μου.

Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστώ τον καθηγητή μου κ. Μπαμπαλό Βασίλειο για την αμέριστη συμπαράστασή του, τις κατευθύνσεις που μου έδωσε και το χρόνο που αφιέρωσε για την ολοκλήρωση της πτυχιακής μου.

Επίσης ευχαριστώ την οικογένεια μου που βρίσκεται στο πλευρό μου τόσα χρόνια και με στηρίζει σε όλες τις προσπάθειές μου.

Περίληψη

Οι επιχειρήσεις δραστηριοποιούμενες ως οικονομικοί οργανισμοί, σε ένα ρευστό και συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον που επιβάλλει τη δική του δυναμική, ενδέχεται να διαπιστώσουν ότι η νομική μορφή ή και η οικονομική δομή τους, όπως διαμορφώθηκε κατά τη σύσταση και την ως αυτή τη στιγμή λειτουργία τους δεν ανταποκρίνεται πλέον στις νέες συνθήκες που έχουν προκύψει.

Οι διάφορες επιχειρήσεις διεθνώς αλλά και στην Ελλάδα, μικρές ή μεγάλες, προσπαθώντας να ισχυροποιήσουν την παρουσία τους στις αγορές και συγχρόνως να επεκταθούν και στις νέες διαμορφούμενες χρηματοοικονομικές συνθήκες, πολλές φορές όμως και εξαιτίας διαφόρων παραγόντων, όπως για παράδειγμα η οικονομική ύφεση των ημερών μας, οι ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων είναι αναγκασμένοι να προχωρήσουν σε μετατροπές ή συγχωνεύσεις και γενικά μετασχηματισμούς, προκειμένου να ανταπεξέλθουν στις δύσκολες οικονομικές καταστάσεις και να βγουν ουσιαστικά κερδισμένοι. Βέβαια οι μετατροπές και συγχωνεύσεις αυτές ορίζονται και διαμορφώνονται κάθε φορά βάση των νομικών πλαισίων που υφίστανται.

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι να εντοπίσει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των μετασχηματισμών- αναδιαρθρώσεων των επιχειρήσεων στη χώρα μας και να προσδιορίσει από τα ευρήματα της ανάλυσης, με ποιους τρόπους είναι δυνατόν να δημιουργηθεί μια ισχυρότερη εταιρική μορφή η οποία θα είναι περισσότερο ανθεκτική εν μέσω της οικονομικής κρίσης αλλά και βιώσιμη, αποδίδοντας πραγματικά οφέλη στην Ελληνική οικονομία.

Η παρούσα πτυχιακή εργασία, κάνει αναφορά σε νομοθεσίες, φαινόμενα και γεγονότα στην εποχή της οικονομικής κρίσης που διανύουμε, πως δηλαδή μπορεί ο επιχειρηματικός κόσμος στην Ελλάδα να είναι σε θέση, να εκμεταλλευθεί στο μέγιστο τις δυνατότητες που του παρέχει η κάθε μορφή οικονομικής μονάδας. Αλλά επιπλέον και η όποια ευεργετική νομοθεσία υφίσταται και μπορεί να στηρίξει, τουλάχιστον από φορολογικής πλευράς, τη δημιουργία και βιωσιμότητα μεγάλων οικονομικών μονάδων και οργανισμών.

Λέξεις κλειδιά

Μετασχηματισμοί, συγχωνεύσεις, αναδιαρθρώσεις, εξαγορές, διασπάσεις, βιωσιμότητα επιχειρήσεων, οικονομική κρίση.

Συντομογραφίες

Συντομογραφία	Επεξήγηση
Α.Ε.	Ανώνυμη Εταιρεία
Α.Κ.	Αστικός Κώδικας
Α.Σ.Ο.	Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις
Α.Φ.Μ.	Αριθμός Φορολογικού Μητρώου
Γ.Ε.ΜΗ.	Γενικό Εμπορικό Μητρώο
Γ.Ε.ΜΗ.	Γενικό Εμπορικό Μητρώο
Γ.Σ.	Γενική Συνέλευση
ΓΣΕΕ	Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος
Δ.Ο.Υ.	Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
Ε.Ε.	Ετερόρρυθμη Εταιρεία
Ε.Κ.	Εταιρικό Κεφάλαιο
Ε.Π.Ε.	Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
ΕΣΣΕ	Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου
ΕΤΕ	Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος
ΙΝ.ΕΜ.Υ	Ινστιτούτο Εμπορίου και Υπηρεσιών
Κ.Φ.Ε.	Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος
ΚΦΑΣ	Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών
Μ.Κ.	Μικτό κέρδος
Μ.Κ.	Μετοχικό Κεφάλαιο
Ν.Δ.	Νομοθετικό Διάταγμα
Ν.Σ.Κ.	Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
Ο.Ε.	Ομόρρυθμη Εταιρεία

Συντομογραφία	Επεξήγηση
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Σ.Ε.	Συνέλευση εταίρων
ΤΑΕ	Ταμείο Ασφάλισης Εμπόρων
Φ.Σ.Κ.	Φόρος Συγκέντρωσης Κεφαλαίων
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας Κυβέρνησης
ΧΑΑ	Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών

Περιεχόμενα

Δήλωση Μη Λογοκλοπής και Ανάλυση Προσωπικής Ευθύνης	i
Ευχαριστίες	ii
Περίληψη.....	iii
Λέξεις κλειδιά	iv
Συντομογραφίες.....	v
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο.....	7
NΟΜΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (Ο.Ε. – Ε.Ε. –	
Ε.Π.Ε. – Α.Ε.) ΚΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥΣ	7
1.1. Εισαγωγή.....	7
1.2. Η Έννοια της Εταιρείας.....	7
1.3. Προσωπικές Εταιρείες	9
1.3.1. Ορισμός και χαρακτηριστικά της Ομόρρυθμης Εταιρείας (Ο.Ε.).....	9
1.3.2. Ορισμός και χαρακτηριστικά της Ετερόρρυθμης Εταιρείας (Ε.Ε.).....	11
1.3.3. Ορισμός και Χαρακτηριστικά της Συμμετοχικής ή Αφανής Εταιρείας	12
1.4. Κεφαλαιουχικές Εταιρείες.....	13
1.4.1. Ορισμός και Χαρακτηριστικά της Ανώνυμης Εταιρείας (Α.Ε.)	13
1.5. Μικτές Εταιρείες	20
1.5.1. Ορισμός και Χαρακτηριστικά της (Ε.Π.Ε.).....	20
2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο.....	22
ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ	22
2.1. Γενικά περί εταιρικών μετατροπών.....	22
2.2. Μετατροπές Εταιρειών σε άλλη μορφή (Conversions).....	23
2.2.1. Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο των εταιρικών μετατροπών.....	25

2.2.2. Οι λογιστικές συνέπειες των μετατροπών	30
2.2.3. Περιπτώσεις μετατροπής ατομικών επιχειρήσεων	31
2.2.4. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των μετατροπών εταιρειών	36
3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο.....	42
ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ – ΕΞΑΓΟΡΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΠΑΣΕΙΣ.....	42
3.1. Γενικά περί Συγχωνεύσεων – Εξαγορών και Διασπάσεων των Εταιρειών.....	42
3.1.1. Συγχωνεύσεις – Εξαγορές Εταιρειών	42
3.1.2. Διασπάσεις Εταιρειών.....	44
3.2. Περιπτώσεις εταιρικών Συγχωνεύσεων κι Εξαγορών	45
3.3. Περιπτώσεις εταιρικών Διασπάσεων.....	46
3.4. Ισχύον θεσμικό πλαίσιο των εταιρικών Συγχωνεύσεων – Εξαγορών.....	47
3.5. Ισχύον θεσμικό πλαίσιο των εταιρικών Διασπάσεων.....	59
3.6. Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα των Συγχωνεύσεων – Εξαγορών και Διασπάσεων.....	68
4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο.....	71
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΩΝ – ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΠΑΣΕΩΝ	71
4.1. Γενικά	71
4.2. Παράγοντες και Μορφές της Αγοράς	71
4.3. Παράγοντες που επιδρούν στους Μετασχηματισμούς – Συγχωνεύσεις επιχειρήσεων	75
4.3.1. Παράγοντες αποτυχίας μετασχηματισμών/συγχωνεύσεων.....	78
4.4. Κίνητρα συγχωνεύσεων επιχειρήσεων	79
4.5. Επιλογή αλλαγής νομικής μορφής της επιχείρησης βάσει της ισχύουσας φορολογίας στην Ελλάδα	83

4.6. Ο ρόλος των εταιρικών συγχωνεύσεων - εξαγορών διεθνώς αλλά και στην Ελλάδα της κρίσης	89
4.6.1. Οικονομικοί Κύκλοι της Αγοράς και Επίδραση στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις.....	91
4.6.1.1. Η επιβίωση των επιχειρήσεων στην οικονομική κρίση.....	93
4.6.2. Οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα εν μέσω της οικονομικής κρίσης	93
4.6.2.1. Η ελληνική αγορά εργασίας - απασχόλησης.....	96
4.6.2.2. Συγκριτικά στοιχεία λειτουργίας Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων σε Ελλάδα και Ευρωζώνη.....	98
4.6.3. Αντιμετώπιση των συνεπειών των αναδιαρθρώσεων - Εξαγορά στην Ελλάδα	102
5. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο.....	103
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	103
5.1. Γενικά	103
5.2. Ειδικά συμπεράσματα.....	103
Βιβλιογραφία.....	106
Διδακτορικές Διατριβές	107
Πηγές – Links.....	108
Νόμοι – Διατάγματα	109

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

«Μετασχηματισμός είναι η μετατροπή ή η μεταβολή της νομικής μορφής της επιχείρησης κατόπιν τήρησης των προβλεπομένων διαδικασιών. Μέσα στην έννοια του μετασχηματισμού περιλαμβάνονται οι μετατροπές της νομικής μορφής, οι συγχωνεύσεις δι' απορρόφησης, οι συγχωνεύσεις με σύσταση νέας εταιρείας, οι διασπάσεις και οι εισφορές κλάδων ή τμημάτων».¹

Έτσι και σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές του Εμπορικού Δικαίου, με το μετασχηματισμό μιας επιχείρησης επιτυγχάνεται η μετατροπή της νομικής της μορφής, του εταιρικού της τύπου, υπό τον οποίο υφίσταται μέχρι το χρονικό σημείο της μεταβολής, σε μία άλλη νέα εταιρική μορφή, χωρίς να επέρχεται μεταβολή στη νομική της προσωπικότητα (Γεωργακόπουλος, Λ., 1999).

Ως συνέπεια αυτής της θεμελιώδους αρχής, μπορεί μια επιχείρηση να μετασχηματιστεί μέσω της *συγχώνευσης*, της *διάσπασης* (διάσπαση – απόσχιση), της *μεταβίβασης* των περιουσιακών της στοιχείων ή την αλλαγή της νομικής μορφής (*μετατροπή*).

Σήμερα στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης, έχει επικρατήσει στο διεθνές εμπόριο ο παγκόσμιος πόλεμος των *συγχωνεύσεων* μεγάλων εταιριών, των *συνεργασιών* μέσω εξαγορών ή *ανταλλαγών* των μετοχών τους, των *απορροφήσεων* της μιας εταιρίας από την άλλη, με αποτέλεσμα την έντονη συγκέντρωση των μεγάλων επιχειρήσεων.

Οι λόγοι που ωθούνται οι επιχειρήσεις να αλλάξουν νομική μορφή είναι κυρίως οικονομικοί. Οι επιχειρήσεις πολλές φορές προσαρμοζόμενες στα νέα οικονομικά δεδομένα και στις νέες προκλήσεις των αγορών, σε συνδυασμό με την ταχύτητα των οικονομικών συναλλαγών και τη ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη, αναζητούν νέες μορφές λειτουργίας και ανάπτυξης.

Έτσι οι επιχειρήσεις μέσω της αλλαγής του νομικού τύπου ή μέσω της συγχώνευσης με άλλες εταιρείες, με στόχο να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις και στα νέα ζητήματα που προκύπτουν από τη σύγχρονη τεχνικοοικονομική εξέλιξη και των νέων οικονομικών

¹ Πηγή: Δημοσιευμένο άρθρο του Ορκωτού Ελεγκτή κ. Δ. Ζιγκερίδη και του επίκουρου ορκωτού ελεγκτή, κ. Ν. Κυλώνη, <https://www.e-forologia.gr/cms/viewContents.aspx?id=3614>

δεδομένων, προβαίνουν στο μετασχηματισμό της υφιστάμενης νομικής τους μορφής, με απώτερο σκοπό τη βελτίωση της οικονομικής τους θέσης μέσα στις απαιτήσεις της αγοράς.

Εκτός όμως από τους οικονομικούς λόγους που ωθούνται οι επιχειρήσεις να μετασχηματιστούν και να μεταβάλλουν έτσι τη νομική τους μορφή, υπάρχουν και πρόσθετοι λόγοι για τους οποίους επιλέγουν ως βέλτιστη λύση ή ακόμη επιβάλλεται να προχωρήσουν στη μετατροπή τους και να αλλάξουν την αρχική τους μορφή.

Τέτοιοι λόγοι είναι κυρίως φορολογικοί, νομικοί και άλλου είδους λόγοι για τους οποίους κρίνεται μακροπρόθεσμα η περαιτέρω ανάπτυξή τους, η αύξηση των κερδών τους, η βελτίωση της οικονομικής τους κατάστασης και σε πολλές περιπτώσεις ακόμη και η βιωσιμότητά τους. Ειδικότερα, οι φορολογικοί λόγοι αποτελούν τον καταλυτικό παράγοντα στη λήψη των αποφάσεων για μετασχηματισμό από τα αρμόδια όργανα των επιχειρήσεων.

Έτσι τα τελευταία χρόνια το φαινόμενο της επιχειρηματικής συγκέντρωσης (μετατροπές εταιρειών, συγχωνεύσεις, εξαγορές επιχειρήσεων, σε εθνικό αλλά και διακρατικό επίπεδο, όπως ίδρυση πολυεθνικών εταιρειών κλπ) παρουσιάζει πολύ μεγάλη έξαρση. Παράλληλα, εμφανίστηκε η αναπτυξιακή νομοθεσία φορολογικών κινήτρων για τις μετατροπές και τις συγχωνεύσεις με σκοπό τη δημιουργία πολύ μεγάλων οικονομικών μονάδων.

Ως αποτέλεσμα όλων αυτών και σε συνδυασμό με την παγκόσμια οικονομική κρίση που πλήττει τις περισσότερες χώρες, ιδιαίτερα τις οικονομίες των αναπτυγμένων χωρών, έχει παρατηρηθεί έντονα σε παγκόσμιο οικονομικό επίπεδο μία πολύ μεγάλη αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα επιχειρήσεις με πολύ μεγάλο κύκλο εργασιών, να εξαγοράζονται ή να εξαγοράζονται από άλλες πολυεθνικές επιχειρήσεις, με σκοπό την επικράτησή τους στη «σκακιέρα» της παγκόσμιας οικονομίας και του παγκόσμιου εμπορίου.

Αξίζει να αναφερθεί ότι παγκοσμίως διακινούνται τεράστια ποσά για την επίτευξη τέτοιου είδους συναλλαγών μεταξύ των εταιρειών. Ενδεικτικά αναφέρουμε το γεγονός ότι μόνο το σύνολο των *συγχωνεύσεων* και *εξαγορών* (Mergers και Acquisitions, M – A) για το 2015 αποτέλεσε χρονιά ρεκόρ παγκοσμίως, όπου ξεπέρασε τα 5 τρισεκατομμύρια

αμερικανικών δολαρίων (\$) ξεπερνώντας και το προηγούμενο ρεκόρ του 2007 το οποίο είχε ξεπεράσει τα 4,6 τρισεκατομμύρια δολάρια (\$).²

Επομένως οι επιχειρήσεις ως οικονομικές οντότητες, που δραστηριοποιούνται σε ένα πολύ ασταθές, αβέβαιο και συνεχώς μεταβαλλόμενο οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό περιβάλλον, κρίνουν πολλές φορές ότι είναι άκρως απαραίτητη ή ακόμη κι επιβαλλόμενη η ανάγκη της οικονομικής προσαρμογής τους στα νέα οικονομικά δεδομένα και τις απαιτήσεις των αγορών.

Ενδέχεται να διαπιστώσουν ότι η νομική τους μορφή ή/και η οικονομική τους κατάσταση, όπως διαμορφώθηκε κατά την αρχική τους σύσταση και την έως αυτή τη στιγμή λειτουργία τους, δεν ανταποκρίνεται πλέον στις νέες συνθήκες κι απαιτήσεις των αγορών που έχουν προκύψει.

Θεωρούνται πλέον υποβαθμισμένες, αναποτελεσματικές, μη αποδοτικές και αναχρονιστικές με αποτέλεσμα να επιζητούν μία δυναμική και τολμηρή αλλαγή στην νομική και οικονομική τους κατάσταση για να πετύχουν μία δυναμική άνοδο κι ανάπτυξη της επιχείρησης.

Για να μπορέσουν ενδεχομένως να συνεχίσουν τη δραστηριότητα τους, πολλές φορές είναι σκόπιμο να προχωρήσουν, σε κάποιον από τους μετασχηματισμούς που προβλέπει το νομοθετικό πλαίσιο και οι οποίοι εντάσσονται, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 2166/1993, στις παρακάτω τέσσερις (4) κατηγορίες:

- **Μετατροπές (Conversions)**
- **Συγχωνεύσεις (Mergers)**
- **Εξαγορές (Acquisitions)**
- **Διασπάσεις (Splits)**

Η κάθε μία από τις παραπάνω κατηγορίες του μετασχηματισμού των επιχειρήσεων, διέπεται από το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο κάθε χώρας, εφ' όσον πρόκειται να εφαρμοστεί σε εταιρείες που βρίσκονται στην ίδια χώρα ή από το διεθνές δίκαιο όταν εφαρμόζεται σε

² Πηγή: <https://corpgov.law.harvard.edu/2016/02/10/mergers-and-acquisitions-2016/>

επιχειρήσεις διαφορετικών χωρών. Τα συγκεκριμένα είδη μετασχηματισμών αποτελούν σήμερα στη χώρα μας με την άνθιση των κεφαλαιαγορών καθημερινό φαινόμενο.

Επιπλέον, σημαντικός παράγοντας για το μετασχηματισμό των επιχειρήσεων αποτελεί και η ισχύουσα νομική μορφή στην οποία βρίσκεται η κάθε εταιρεία, τη στιγμή του μετασχηματισμού της. Έτσι το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο εξετάζει διαφορετικά την κάθε περίπτωση των μετασχηματισμών εταιρικών επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των Ανωνύμων Εταιρειών (Α.Ε.) αφού μπορούμε να πούμε ότι αυτές αφορούν κατά κανόνα οι περισσότερες περιπτώσεις που συναντώνται στη χώρα μας ή κάποιας άλλης νομικής μορφής, όπως για παράδειγμα των Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.).

«Παράλληλα, η ισχύουσα νομοθεσία, επηρεαζόμενη τόσο από αντικειμενικά κριτήρια σύστασης και λειτουργίας των διαφόρων υπαρχόντων εταιρικών μορφών όσο και από υποκειμενικά κριτήρια όπως η προστασία των προσώπων που έχουν συναλλαγές με επιχειρήσεις που δύναται να μετασχηματιστούν (π.χ. εάν είναι δανειστές, πιστωτές κλπ ενδεχόμενα να κινδυνεύουν να μην ικανοποιηθεί η απαίτησή τους), δεν καθορίζει ενιαίο δίκαιο για το μετασχηματισμό των επιχειρήσεων» (Αλεξανδράκης, Α., & Παζάρσκης, Μ., Καραγιώργος, Θ., 2010) ³.

Επίσης δεν υπάρχουν ρυθμιστικοί κανόνες εταιρικού δικαίου για το μετασχηματισμό επιχειρήσεων με ομοιόμορφη εφαρμογή προς κάθε κατηγορία νομικών ή φυσικών προσώπων (π.χ. ομοιόμορφη ρύθμιση της συγχώνευσης για όλους τους εταιρικούς τύπους) (Παζάρσκης, Μ., 2008).

Το βασικό χαρακτηριστικό σε όλες τις προαναφερθείσες περιπτώσεις είναι ότι κατόπιν της απόφασης περί *μετατροπής, συγχώνευσης, εξαγοράς ή διάσπασης* των εταιρειών, δεν ακολουθεί εκκαθάριση της μετατρεπόμενης ή της διασπώμενης ή των συγχωνευομένων επιχειρήσεων. Το νέο νομικό πρόσωπο που προέκυψε από τη *μετατροπή, τη συγχώνευση, την εξαγορά ή τη διάσπαση*, αποτελεί συνέχεια των προηγούμενων επιχειρήσεων με άλλη όμως νομική μορφή.

³ Πηγή: Αλεξανδράκης, Α., & Παζάρσκης, Μ., Καραγιώργος, Θ., σελ. 280 – 294 http://mibes.teilar.gr/esdo_proceedings/proceedings/2010/ORAL/12_final.pdf

Στόχος της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι να περιγραφούν αρχικά στον επιτρεπόμενο βαθμό, τα βασικά σημεία των παραπάνω μετασχηματισμών των επιχειρήσεων, να εντοπιστούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της κάθε κατηγορίας και τέλος να γίνει προσπάθεια πρόβλεψης για τη δημιουργία μιας ευέλικτης, δυναμικότερης και αποτελεσματικότερης μορφής εταιριών, η οποία θα είναι αποδοτικότερη εν μέσω της οικονομικής κρίσης.

Σκοπός της πτυχιακής εργασίας είναι να εντοπίσει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των μετασχηματισμών - αναδιαρθρώσεων – εξαγορών των επιχειρήσεων στη χώρα μας και να προσδιορίσει από τα ευρήματα της ανάλυσης, με ποιους τρόπους είναι δυνατόν να δημιουργηθεί μια ισχυρότερη εταιρική μορφή η οποία θα είναι περισσότερο ανθεκτική εν μέσω της οικονομικής κρίσης που διανύουμε αλλά και βιώσιμη, αποδίδοντας πραγματικά οφέλη στην Ελληνική οικονομία.

Αντικείμενο της εργασίας είναι η αναφορά σε νομοθεσίες, φαινόμενα και γεγονότα στην εποχή της οικονομικής κρίσης που διανύουμε, πως δηλαδή μπορεί ο επιχειρηματικός κόσμος στην Ελλάδα να είναι σε θέση, να εκμεταλλευθεί στο μέγιστο τις δυνατότητες που του παρέχει η κάθε μορφή οικονομικής μονάδας.

Επιπλέον και η όποια ευεργετική νομοθεσία υφίσταται και μπορεί να στηρίξει, τουλάχιστον, από φορολογικής πλευράς, τη δημιουργία και βιωσιμότητα μικρών - μεγάλων οικονομικών μονάδων και οργανισμών.

Επίσης, θα γίνει καταγραφή κι ανάλυση της ισχύουσας νομοθεσίας των τεσσάρων κατηγοριών των μετασχηματισμών των επιχειρήσεων που αναφέρθηκαν παραπάνω (*Μετατροπές, Συγχωνεύσεις, Εξαγορές και Διασπάσεις*) για την Ελλάδα.

Εν κατακλείδι, θα εξεταστούν και θα αναλυθούν οι τρόποι με τους οποίους μπορεί να *μετατραπεί* η υφιστάμενη νομική μορφή μίας επιχείρησης σε μία άλλη. Στη συνέχεια θα γίνει εμβάθυνση των περιπτώσεων των *συγχωνεύσεων* και των *εξαγορών* και τέλος θα γίνει ανάλυση της περίπτωσης της *διάσπασης* μιας επιχείρησης.

Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις θα αναλυθεί η ισχύουσα νομοθεσία στη χώρα μας και ποιες διαδικασίες ακολουθούνται σε κάθε μία περίπτωση από αυτές.

Συνοπτικά η παρούσα εργασία επιχειρεί:

- Αρχικά στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια βιβλιογραφική και διαδικτυακή έρευνα κι ανασκόπηση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε τύπου της επιχείρησης.
- Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύονται οι έννοιες περί *μετατροπής*, καταγράφονται οι αντίστοιχες περιπτώσεις τους καθώς και τα πλεονεκτήματα –και τα μειονεκτήματα που επέρχονται από αυτές.
- Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύονται οι έννοιες περί *συγχωνεύσεων* κι *εξαγορών*, καταγράφονται οι αντίστοιχες περιπτώσεις τους καθώς επίσης και τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα που επέρχονται αντίστοιχα από αυτές.
- Στο τέταρτο κεφάλαιο, αναφέρονται οι παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση των ιδιοκτητών για την διενέργεια μετασχηματισμών και συγχωνεύσεων και προσδιορίζονται οι λόγοι, που οδηγούν τους επιχειρηματίες λόγω της υπάρχουσας κρίσης στη μετάβαση σε μια πιο ισχυρότερη και συμφέρουσα εταιρική μορφή.
- Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο διεξάγονται τα συμπεράσματα και οι τυχόν προτάσεις μέσα από τις αναφορές που έγιναν για το εν λόγω θέμα στη συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία.

Η συλλογή των στοιχείων – πληροφοριών έγινε από βιβλιογραφία, διαδικτυακούς τόπους, άρθρα από εφημερίδες και περιοδικά, τα οποία συντέλεσαν στη δημιουργία μιας γενικής προσέγγισης όσον αφορά την ολοκλήρωση της και προσδιόρισαν την διεξαγωγή των συμπερασμάτων

Για τους *μετασχηματισμούς* επιχειρήσεων χρησιμοποιούνται συγκεκριμένοι νόμοι, για τους οποίους η ενδιαφερόμενη εταιρεία πρέπει να πληροί τις απαιτούμενες, γι' αυτούς, προϋποθέσεις. Ακόμη, θα αναφερθούν οι νόμοι με τους οποίους είναι δυνατοί οι τρόποι *μετασχηματισμού* καθώς και οι διαφορές που υπάρχουν μεταξύ τους.

Στη συνέχεια, γίνεται εμβάθυνση στις περιπτώσεις *μετατροπών* και *συγχωνεύσεων*, δηλαδή ποια διαδικασία ακολουθείται καθώς και από ποιο νόμο προβλέπεται η κάθε μία από τις περιπτώσεις αυτές.

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

ΝΟΜΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (Ο.Ε. – Ε.Ε. – Ε.Π.Ε. – Α.Ε.) ΚΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥΣ

1.1. Εισαγωγή

Στην κοινωνική συμβίωση των ανθρώπων και πολύ περισσότερο στην οικονομική τους ζωή, η ανάγκη για τη δημιουργία οποιασδήποτε μορφής σύμπραξης με τη μορφή ενός παραγωγικού οργανισμού, οφείλεται στο συνδυασμό των υλικών μέσων, της εργασίας και του ανθρώπινου παράγοντα.

Έτσι με την ένωση των οικονομικών δυνάμεων των προσώπων, δημιουργείται μια νέα οικονομική μονάδα στην οποία οι βουλήσεις των συνεργαζόμενων προσώπων, έχουν έναν κοινό θεμιτό οικονομικό σκοπό, χωρίς να πλήττουν τους κανόνες της δημόσιας τάξης. Αυτή η νέα οικονομική μονάδα, αποτελεί τη σύγχρονη μορφή της εταιρείας (Καρδακάρης, Κ., 2003).

Οι λόγοι για τους οποίους δημιουργούνται οι εταιρείες είναι η επίτευξη κυρίως οικονομικών σκοπών που σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση αν δρούσαν μεμονωμένα τα άτομα δεν θα μπορούσαν να πετύχουν τόσο αποτελεσματικά και αποδοτικά.

1.2. Η Έννοια της Εταιρείας

Η σύγχρονη παραγωγική ζωή διακρίνεται από τη δημιουργία διαφόρων εταιρειών. Μια εταιρεία, οποιασδήποτε έκτασης και διάρθρωσης, δημιουργείται από μία έγγραφη συμφωνία μεταξύ των μερών που την απαρτίζουν. Η συμφωνία αυτή καλείται «Σύμβαση».

Κατά το άρθρο 741 του Α.Κ., *«με τη σύμβαση εταιρίας (επιχείρησης) δύο ή περισσότεροι έχουν αμοιβαίως υποχρέωση να επιδιώκουν με κοινές εισφορές κοινό σκοπό και ιδίως οικονομικό»*.

Παρουσιάζεται δηλαδή, η εταιρική συνεργασία ως δικαιοπραξία ιδιωτικού δικαίου στην οποία οι βουλήσεις των συνεργαζόμενων προσώπων, βαίνουν παράλληλες προς αυτή

κατεύθυνση, αντίθετα με ότι συνήθως συμβαίνει στις δικαιοπραξίες, όπου επιδιώκεται η σύμπτωση βουλήσεων αντίρροπων τάσεων (π.χ. αγοραπωλησία, σύναψη δανείου κ.λπ.) (Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002).

Με την ευρεία αυτή έννοια, εταιρείες (επιχειρήσεις) αποτελούν:

- Τα σωματεία.
- Οι ερανικές επιτροπές.
- Οι εταιρείες αστικού δικαίου.
- Οι εταιρείες εμπορικού δικαίου.

Στην παρούσα εργασία ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι εμπορικές εταιρείες, λόγω αντικειμένου έρευνας και θα αναλύσουμε μόνο την κατηγορία των εταιρειών αυτών, οι οποίες είναι εκείνες που προβλέπονται από το εμπορικό δίκαιο.

Οι εταιρείες του εμπορικού δικαίου κατατάσσονται σε τρεις (3) βασικές κατηγορίες οι οποίες διακρίνονται βάση του προσωπικού ή του κεφαλαιακού στοιχείου που συμμετέχει στην υπό σύσταση εταιρεία. Έτσι έχουμε:

- Τις **προσωπικές** εταιρείες (προέχει το προσωπικό στοιχείο κι αποτελεί την κύρια εγγύηση των πιστωτών τους)
- Τις **κεφαλαιουχικές** εταιρείες ή κεφαλαιακές (στις οποίες κυρίαρχο στοιχείο είναι το κεφάλαιο της εταιρείας)
- Στις **μικτές** εταιρείες, που είναι ενδιάμεσες μορφές μεταξύ των προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιρειών.

Η ελληνική εταιρική νομοθεσία αναγνωρίζει οκτώ εταιρικούς τύπους οι οποίοι μπορούν να καταταγούν στις παρακάτω τέσσερις κατηγορίες (Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002):

- **Προσωπικές Εταιρείες:**
 - Ομόρρυθμη Εταιρεία (Ο.Ε.)
 - Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.) (απλή)
 - Αφανής ή Συμμετοχική Εταιρεία

- **Κεφαλαιουχικές Εταιρείες:**
 - Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.)
- **Μικτές Εταιρείες:**
 - Ετερόρρυθμη κατά μετοχές Εταιρεία
 - Εταιρεία Περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.)
- **Ιδιόρρυθμες Εταιρείες:**
 - Συνεταιρισμός
 - Συμπλοιοκτησία

Κάθε εταιρεία που περιβάλλει οποιονδήποτε από τους παραπάνω προβλεπόμενους τύπους των εταιρειών, εκτός της Αφανής Εταιρείας και της Συμπλοιοκτησίας, αποκτά νομική προσωπικότητα και καθίσταται Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ).

Έτσι η κάθε εταιρεία αποτελεί ένα αυτοτελές πρόσωπο, ανεξάρτητο από τους εταίρους, που έχει τη δική του δικαιοπρακτική ικανότητα, είναι υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, ενεργεί με τη δική της επωνυμία, έχει τη δική της έδρα και αποκτά ιθαγένεια η οποία προσδιορίζεται από τον τόπο της έδρας της εταιρείας.

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε περιληπτικά και στον επιτρεπόμενο βαθμό ανάλυσης, τα βασικά στοιχεία της νομικής υπόστασης της κάθε μορφής εταιρείας, καθώς και τι προβλέπεται από την ελληνική νομοθεσία (Εμπορικό Δίκαιο, Αστικό Κώδικα, Νόμοι – Διατάξεις κλπ) των παραπάνω τύπων των εταιρειών οι οποίες έχουν την ικανότητα του *μετασχηματισμού* της νομικής τους μορφής (Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002).

1.3. Προσωπικές Εταιρείες

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω στην κατηγορία των προσωπικών εταιρειών ανήκουν η Ομόρρυθμος Εταιρεία, η Ετερόρρυθμος και η Αφανής ή Συμμετοχική Εταιρεία.

1.3.1. Ορισμός και χαρακτηριστικά της Ομόρρυθμης Εταιρείας (Ο.Ε.)

Σύμφωνα με τα άρθρα 20 και 22 του εμπορικού δικαίου, η Ομόρρυθμος Εταιρεία είναι εταιρεία την οποία ιδρύουν τουλάχιστον δύο εταίροι, εισφέροντας από κοινού όσο

κεφάλαιο απαιτείται για την ίδρυση της εταιρείας ή όποιο ποσό του απαιτούμενου κεφαλαίου μπορεί να διαθέσει ο κάθε εταίρος, χωρίς όμως να δεσμεύονται για κάποιο συγκεκριμένο (ελάχιστο) ποσό από το νόμο.

Οι διατυπώσεις της συστάσεως της (Ο.Ε.) συντάσσονται στο συμβολαιογραφικό έγγραφο που υπογράφεται μεταξύ των εταίρων και λέγεται «καταστατικό» της εταιρείας. Το «καταστατικό» κατατίθεται εγκαίρως (μέσα σε 15 ημέρες) στο Πρωτοδικείο της έδρας της υπό σύσταση εταιρείας και με τη δημοσίευσή του, τυπικά ιδρύεται η (Ο.Ε.).

Μέσα στο καταστατικό της εταιρείας αναφέρονται τουλάχιστον τα ουσιώδη στοιχεία που σύμφωνα με το νόμο περιλαμβάνει τους όρους συνεργασίας, δηλαδή τα ονοματεπώνυμα και την ιδιότητα των εταίρων, την εταιρική επωνυμία με την οποία θα συναλλάσσεται η εταιρεία, το ποσοστό του εταιρικού κεφαλαίου που εισέφερε ή θα συνεισφέρει ο καθένας από τους εταίρους καθώς και τη μερίδα συμμετοχής του καθένα, τη χρονική διάρκεια για την οποία θα συσταθεί η εταιρεία, το αντικείμενο της εταιρείας καθώς και την έδρα της.

Επίσης, εκτός των παραπάνω βασικών στοιχείων, το καταστατικό ρυθμίζει με ειδικούς όρους κι άλλα εξίσου σημαντικά θέματα της (Ο.Ε.) όπως, τα ποσοστά συμμετοχής στα αποτελέσματα της επιχείρησης, δηλαδή πως θα μοιράζονται τα κέρδη ή της ζημιές που τυχόν θα προκύψουν, οι ατομικές απολήψεις χρημάτων από τους εταίρους (προείσπραξη έναντι των αναμενόμενων κερδών), τους όρους λύσεις κι τον τρόπο εκκαθάρισης της εταιρείας καθώς και οποιαδήποτε άλλη ρύθμιση που θεωρείται απαραίτητη και σημαντική για να αποφευχθούν τυχόν προστριβές μεταξύ των εταίρων.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα της (Ο.Ε.) που τη διαφοροποιεί μάλιστα από κάθε άλλη εταιρική μορφή, είναι η ευθύνη των εταίρων, που είναι ίδια για όλους. Καθένας από τους εταίρους ευθύνεται απεριόριστα με ολόκληρη την ατομική του περιουσία για το σύνολο των υποχρεώσεων της εταιρείας, όποιο και αν είναι το ύψος της συμμετοχής του στο εταιρικό κεφάλαιο.

Στη διαχείριση της εταιρείας ισχύει η αρχή της ισότητας στις βασικές σχέσεις των εταίρων κι έτσι συμμετέχουν ισότιμα όλοι, εκτός κι αν έχει οριστεί διαφορετικά στο καταστατικό, ενώ η πιστοληπτική ικανότητα, λόγω του τρόπου κατανομής της ευθύνης, είναι αρκετά υψηλή.

Τέλος κάθε τροποποίηση του καταστατικού της (Ο.Ε.) υπόκειται στις ίδιες διατυπώσεις δημοσιότητας στις οποίες υποβλήθηκε το αρχικό κατά τη σύστασή της (Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002).

1.3.2. Ορισμός και χαρακτηριστικά της Ετερόρρυθμης Εταιρείας (Ε.Ε.)

Το νομικό καθεστώς της Ετερόρρυθμης Εταιρείας, όπως και αυτό της Ομόρρυθμης, ρυθμίζεται πλέον και από τις διατάξεις του νόμου 4072/2012. Η ειδοποιός διαφορά της ετερόρρυθμης από την ομόρρυθμη εταιρία, εντοπίζεται στο γεγονός ότι στην (Ε.Ε.) υπάρχουν και εταίροι που ευθύνονται περιορισμένα μόνο με την εταιρική τους μερίδα. Πιο συγκεκριμένα ισχύει (Ν. 4072/2012 – ΦΕΚ 86/11-4-2012):

Ν. 4072/2012 – Άρθρο 271

Έννοια – Εφαρμοζόμενες διατάξεις

1. Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.) είναι η εταιρεία με νομική προσωπικότητα, που επιδιώκει εμπορικό σκοπό και για τα χρέη της οποίας, ένας τουλάχιστον από τους εταίρους ευθύνεται απεριόριστα όπως και στην ομόρρυθμη εταιρεία, κι ένας τουλάχιστον ευθύνεται περιορισμένα μέχρι του ποσού της εισφοράς του ή και μεγαλύτερου αυτής που μπορεί να έχει καθορισθεί στην εταιρική σύμβαση.

Στην (Ε.Ε.) επομένως δεν έχουν όλοι οι εταίροι την ίδια θέση κυρίως από τη σκοπιά της εταιρικής ευθύνης, αλλά υπάρχουν δύο ειδών εταίροι. Η έλλειψη ευθύνης ή η περιορισμένη ευθύνη των ετερόρρυθμων εταίρων έχει ως συνέπεια την περιορισμένη ανάμειξη τους στις υποθέσεις της εταιρείας.

Αυτό οδηγεί στο αποτέλεσμα ότι η βασική συμβολή τους εξαντλείται στην καταβολή της εταιρικής εισφοράς. Για το λόγο αυτό τα χαρακτηριστικά του ετερόρρυθμου εταίρου προσιδιάζουν σε εκείνα του αφανούς εταίρου ενώ παρουσιάζεται και έντονη ευελιξία της εταιρείας ως προς τη μορφή που θα λάβει.

Στην ετερόρρυθμη εταιρία εφαρμόζονται οι διατάξεις για την ομόρρυθμη εταιρία όπως άλλωστε προβλέπει ρητά και το άρθρο 271 παρ. 2 του εν λόγω νόμου (Ν. 4072/2012). Αυτό συμβαίνει γιατί η ετερόρρυθμη εταιρία παρουσιάζει τα ίδια χαρακτηριστικά γνωρίσματα με την ομόρρυθμη καθώς αποτελεί ειδική μορφή της.

Επιπλέον όπου δεν υπάρχει ειδική ρύθμιση εφαρμόζονται και στην ετερόρρυθμη εταιρία οι γενικές διατάξεις του Αστικού Κώδικα (ΑΚ) για την αστική εταιρία.

N. 4072/2012 – Άρθρο 272

Εταιρική επωνυμία

1. Η επωνυμία της (Ε.Ε.) σχηματίζεται είτε από το όνομα ενός ή περισσότερων ομόρρυθμων εταίρων είτε από το αντικείμενο της επιχείρησης είτε από άλλες ενδείξεις, με την προσθήκη των λέξεων «Ετερόρρυθμη Εταιρεία», ολογράφως ή με τη σύντμηση «Ε.Ε.».

2. Αν στην επωνυμία (Ε.Ε.) περιληφθεί το όνομα ετερόρρυθμου εταίρου, αυτό έχει ως συνέπεια την απεριόριστη ευθύνη του, εκτός αν ο τρίτος που συναλλάχθηκε με την εταιρεία γνώριζε ότι είναι ετερόρρυθμος εταίρος. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται η παράγραφος 2 του άρθρου 250 (Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002).

1.3.3. Ορισμός και Χαρακτηριστικά της Συμμετοχικής ή Αφανής Εταιρείας

Η Συμμετοχική ή Αφανής Εταιρεία είναι σύμβαση με την οποία δύο η περισσότερα πρόσωπα συμβάλλονται για να ενεργήσουν εμπορικές πράξεις τις οποίες συνάπτουν στο όνομα τους, χωρίς ο εταιρικός δεσμός να γίνεται γνωστός στους τρίτους. Η εταιρική σχέση αποτελεί υπόθεση των εταίρων, από τους οποίους ορισμένοι ή και άλλοι συναλλασσόμενοι με το όνομα τους φαινομενικά για ίδιο ο καθένας λογαριασμό.

Κύριο χαρακτηριστικό της Συμμετοχικής Εταιρείας είναι η αποφυγή της γνωστοποίησης του εταιρικού δεσμού στους τρίτους.

Συνεπώς η συμμετοχική εταιρεία δεν αποκτά νομική προσωπικότητα ούτε εταιρική επωνυμία. Κατά τη σύσταση της μπορεί να συνταχτεί καταστατικό το οποίο όμως δεν υποβάλλεται σε διατυπώσεις δημοσιότητας. Το εταιρικό συμφωνητικό αποτελεί ισχυρό έγγραφο μεταξύ των εταίρων για τις μεταξύ τους εταιρικές σχέσεις.

Η ύπαρξη της εταιρείας αποδεικνύεται ενώπιον των δικαστηρίων αν παραστεί ανάγκη και χωρίς την κατάρτιση καταστατικού, επίσης από τις λογιστικές εγγραφές των βιβλίων που διατηρεί η εταιρεία ή ακόμη κι από μάρτυρες.

Οι εισφορές των συμμετοχών για τη πραγματοποιήσει του εταιρικού σκοπού δεν αποτελούν εταιρικό κεφάλαιο (Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002).

1.4. Κεφαλαιουχικές Εταιρείες

Στην κατηγορία αυτή των κεφαλαιουχικών εταιρειών ανήκει όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η Ανώνυμος Εταιρεία (Α.Ε.).

1.4.1. Ορισμός και Χαρακτηριστικά της Ανώνυμης Εταιρείας (Α.Ε.)

1. Η Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.) είναι κεφαλαιουχική εταιρεία με νομική προσωπικότητα, για τα χρέη της οποίας ευθύνεται μόνο η ίδια με την περιουσία της κι όχι με την ατομική περιουσία των μετόχων της.

2. Κάθε (Α.Ε.) είναι εμπορική, έστω και αν ο σκοπός της δεν είναι η άσκηση εμπορικής επιχείρησης.

3. Η Ανώνυμη Εταιρεία μπορεί να ιδρυθεί από ένα ή περισσότερα πρόσωπα ή να καταστεί μονοπρόσωπη με τη συγκέντρωση όλων των μετοχών σε ένα μόνο πρόσωπο. Η ίδρυση ανώνυμης εταιρείας ως μονοπρόσωπης ή η συγκέντρωση όλων των μετοχών της σε ένα μόνο πρόσωπο, καθώς και τα στοιχεία του μοναδικού μετόχου της, υπόκεινται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του Άρθρου 7β.

❖ Βασικά Χαρακτηριστικά

Τα βασικά χαρακτηριστικά της (Α.Ε.) είναι τα ακόλουθα:

1. Το μεγάλο σχετικά Εταιρικό Κεφάλαιο που απαιτείται για την ίδρυσή της.
2. Η διαίρεση του Εταιρικού Κεφαλαίου σε ίσα μερίδια, που ενσωματώνονται σε έγγραφα και ονομάζονται μετοχές
3. Οι αυστηροί όροι δημοσιότητας κατά την ίδρυσή της αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής της
4. Η μακρά διάρκειά της (συνήθως 50 ετών) εκτός κι αν έχει οριστεί διαφορετική η διάρκεια αρχικά στο καταστατικό της ίδρυσής της

5. Η περιορισμένη ευθύνη των μετόχων της

6. Η λήψη αποφάσεων κατά πλειοψηφία

7. Η ύπαρξη δύο οργάνων, ήτοι της Γενικής Συνέλευσης (ΓΣ) των μετόχων και του Διοικητικού Συμβουλίου (ΔΣ).

Άλλα χαρακτηριστικά της εταιρίας αυτής, είναι το ότι έχει νομική προσωπικότητα και ότι είναι εκ του νόμου εμπορική, έστω και αν ο σκοπός της δεν είναι εμπορική επιχείρηση (άρθρ. 1 κωδ. ν. 2190/1920). Κατά το νόμο (άρθρ. 2), το καταστατικό της (Α.Ε.) πρέπει να περιέχει διατάξεις:

(α) Για την εταιρική επωνυμία και το σκοπό της εταιρίας

(β) Για την έδρα της

(γ) Για τη διάρκειά της

(δ) Για το ποσό και τον τρόπο καταβολής του Εταιρικού Κεφαλαίου

(ε) Για το είδος των μετοχών, καθώς και για τον αριθμό, την ονομαστική αξία και την έκδοσή τους

(στ) Για τον αριθμό των μετοχών κάθε κατηγορίας, συνυπάρχουν περισσότερες κατηγορίες μετοχών

(ζ) Για τη μετατροπή ονομαστικών μετοχών σε ανώνυμες και το αντίθετο

(η) Για τη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου

(θ) Για τη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των Γενικών Συνελεύσεων

(ι) Για τους ελεγκτές

(ια) Για τα δικαιώματα των μετόχων

(ιβ) Για τον Ισολογισμό και τη διάθεση των κερδών

(ιγ) Για τη λύση της εταιρίας και την εκκαθάριση της περιουσίας της

Το καταστατικό της (Α.Ε.) πρέπει να αναφέρει επίσης:

(α) Τα ατομικά στοιχεία των φυσικών ή νομικών προσώπων που υπέγραψαν το καταστατικό της εταιρίας, ή στο όνομα και για λογαριασμό των οποίων έχει υπογραφεί το καταστατικό αυτό

(β) Τα βιβλία της (Α.Ε.)

(γ) Το συνολικό ποσό, τουλάχιστο κατά προσέγγιση, όλων των δαπανών που απαιτήθηκαν για τη σύσταση της εταιρίας και βαρύνουν αυτήν.

Καταστατικό (Α.Ε.) που δεν περιέχει ένα ή περισσότερα από τα παραπάνω στοιχεία δεν είναι έγκυρο.

Όπως όμως είναι φανερό, το καταστατικό μπορεί να περιέχει και άλλες διατάξεις, εκτός από τις παραπάνω. Δεδομένου ότι και η (Α.Ε.) έχει από το νόμο εμπορική ιδιότητα, είναι υποχρεωμένη να τηρήσει τα βιβλία που προβλέπονται για κάθε έμπορο (αρθρ. 8 – 11 Εμπ.Ν.).

Υποχρέωση όμως της (Α.Ε.) για την τήρηση βιβλίων, προβλέπεται από διατάξεις και άλλων νόμων. Οι (Α.Ε.) εντάσσονται στην τήρηση διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων Γ' κατηγορίας από το χρόνο συστάσεως τους, ανεξάρτητα από το ύψος των εσόδων που πραγματοποιούν.

Οι Ανώνυμες Εταιρείες υποχρεούνται επίσης να τηρούν:

(α) Βιβλίο πρακτικών Γενικών Συνελεύσεων των μετόχων (άρθρ. 32)

(β) Βιβλίο πρακτικών Διοικητικού Συμβουλίου

Τέλος με άλλα νομοθετήματα επιβλήθηκε η υποχρέωση τηρήσεως από τις (Α.Ε.):

(α) Μητρώου μετοχών

(β) Βιβλίου μετοχών (Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002).

Άρθρο 2

Περιεχόμενο καταστατικού

1. Το καταστατικό της Ανώνυμης Εταιρείας πρέπει να περιέχει διατάξεις:
 - (α). Για την εταιρική επωνυμία και το σκοπό της εταιρείας
 - (β). Για την έδρα της εταιρείας
 - (γ). Για τη διάρκειά της
 - (δ). Για το ύψος και τον τρόπο καταβολής του Εταιρικού Κεφαλαίου
 - (ε). Για το είδος των μετοχών, καθώς και για τον αριθμό, την ονομαστική αξία και την έκδοσή τους
 - (στ). Για τον αριθμό των μετοχών κάθε κατηγορίας, εάν υπάρχουν περισσότερες κατηγορίες μετόχων
 - (ζ). Για τη μετατροπή ονομαστικών μετοχών σε ανώνυμες, η ανωνύμων σε ονομαστικές
 - (η). Για τη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου
 - (θ). Για τη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των Γενικών Συνελεύσεων
 - (ι). Για τους ελεγκτές
 - (ια). Για τα δικαιώματα των μετόχων
 - (ιβ). Για τον Ισολογισμό και τη διάθεση των κερδών
 - (ιγ). Για τη λύση της εταιρείας και την εκκαθάριση της περιουσίας της.

1. Το καταστατικό δεν απαιτείται να περιέχει διατάξεις, έστω και εάν αναφέρονται στα θέματα της παραγράφου 1 εφόσον αποτελούν απλώς επανάληψη ισχυουσών διατάξεων του νόμου, εκτός αν εισάγεται επιτρεπτή παρέκκλιση από αυτές.

2. Το καταστατικό της Ανώνυμης Εταιρείας πρέπει να αναφέρει επίσης:

(α). Τα ατομικά στοιχεία των νομικών ή φυσικών προσώπων που υπέγραψαν το καταστατικό της εταιρείας ή στο όνομα και για λογαριασμό των οποίων έχει υπογραφεί το καταστατικό αυτό.

(β). Το συνολικό ποσό, τουλάχιστον κατά προσέγγιση, όλων των δαπανών που απαιτήθηκαν για τη σύσταση της εταιρείας και βαρύνουν αυτή.

Οι ιδρυτές είναι υπεύθυνοι για την αποκατάσταση της ζημιάς, που υπέστη η εταιρεία ή οι καλόπιστοι τρίτοι, μέτοχοι ή μη, από τυχόν παράλειψη υποχρεωτικής διάταξης του καταστατικού ή ανακριβείς πληροφορίες που δόθηκαν κατά την εγγραφή στο κεφάλαιο ή περιλήφθηκαν στο καταστατικό, από τη μη τήρηση των διατάξεων που αφορούν την εκτίμηση και την καταβολή των εισφορών, καθώς και από την τυχόν κήρυξη της ακυρότητας της εταιρείας, εάν γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν τις σχετικές πλημμέλειες.

Η αξίωση αποζημίωσης του προηγούμενου εδαφίου παραγράφεται μετά την παρέλευση πέντε (5) ετών από την ίδρυση της εταιρείας.

Άρθρο 3

Προνομιούχες και δεσμευμένες μετοχές

1. Επιτρέπεται να ορίζεται με διατάξεις του καταστατικού προνόμιο υπέρ μετοχών.

2. Το προνόμιο αυτό συνίσταται στη μερική ή ολική απόληψη, πριν από τις κοινές μετοχές, του διανεμόμενου μερίσματος, σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις του καταστατικού, και στην προνομιακή απόδοση του καταβληθέντος από τους κατόχους των προνομιούχων μετοχών κεφαλαίου από το προϊόν της εκκαθάρισης της εταιρικής περιουσίας, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής τούτων στα υπέρ το άρτιο ποσά, που είχαν τυχόν καταβληθεί. Ομοίως, επιτρέπεται να ορίζεται ότι σε περίπτωση μη διανομής μερίσματος σε μια ή περισσότερες χρήσεις, το προνόμιο υπέρ των μετοχών αφορά στην προνομιακή καταβολή μερισμάτων και για τις χρήσεις κατά τις οποίες δεν έγινε διανομή μερίσματος.

3. Το καταστατικό μπορεί να ορίζει ότι οι προνομιούχες μετοχές παρέχουν σταθερό μέρος ή ότι συμμετέχουν εν μέρει μόνο στα κέρδη της εταιρείας. Χορήγηση άλλων προνομίων περιουσιακής φύσης, περιλαμβανομένης της απόληψης ορισμένου τόκου ή της συμμετοχής, κατά προτεραιότητα, σε κέρδη από ορισμένη εταιρική δραστηριότητα, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο καταστατικό, δεν αποκλείεται. Το καταστατικό ομοίως, μπορεί να ορίζει ότι η απόληψη ορισμένου τόκου μπορεί να γίνει με την προϋπόθεση ότι οι προνομιούχες μετοχές δεν θα συμμετέχουν στα κέρδη της εταιρείας, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, που καθορίζεται κατά την έκδοσή τους. Τα δικαιώματα που παρέχουν οι προνομιούχες μετοχές υπόκεινται στους περιορισμούς του Άρθρου 44α. Προνομιούχες μετοχές της ίδιας σειράς έκδοσης παρέχουν ίσα δικαιώματα.

4. Οι προνομιούχες μετοχές μπορούν να εκδοθούν και ως μετατρέψιμες σε κοινές μετοχές. Η μετατροπή γίνεται είτε υποχρεωτικά, σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού είτε με άσκηση σχετικού δικαιώματος του μετόχου. Οι όροι και οι προθεσμίες της μετατροπής ορίζονται στο καταστατικό. Το δικαίωμα της μετατροπής ασκείται από τον προνομιούχο μέτοχο ατομικά με δήλωσή του προς την εταιρεία και η μετατροπή ισχύει από τη λήψη της δήλωσης αυτής, εκτός εάν το καταστατικό προβλέπει άλλο χρονικό σημείο.

5. Οι προνομιούχες μετοχές μπορούν να εκδοθούν και χωρίς δικαίωμα ψήφου ή με δικαίωμα ψήφου περιοριζόμενο σε ορισμένα ζητήματα, σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού.

Άρθρο 3α

Έκδοση ομολογιακού δανείου

(α) Η Γενική Συνέλευση μπορεί να αποφασίζει σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 29 παρ. 3 και 31 παρ. 2 την έκδοση ομολογιακού δανείου, με το οποίο χορηγείται στους ομολογιούχους δικαίωμα μετατροπής των ομολογιών τους σε μετοχές της εταιρείας.

(β) Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει την έκδοση ομολογιακού δανείου με μετατρέψιμες ομολογίες υπό τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 13.

(γ) Επί των αποφάσεων των περιπτώσεων (α) και (β) εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για τη δημοσιότητα της απόφασης για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου και οι διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου 13.

Ίδρυση εταιρείας, τροποποίηση του καταστατικού και μείωση του Εταιρικού Κεφαλαίου

1. Ο Υπουργός Ανάπτυξης ή η κατά το νόμο εκάστοτε αρμόδια αρχή, υποχρεούνται να εγκρίνουν με απόφασή τους τη σύσταση (Α.Ε.) και το καταστατικό της, εφόσον αυτό έχει καταρτισθεί με δημόσιο έγγραφο και έχουν τηρηθεί οι σχετικές διατάξεις.

2. Το καταστατικό τροποποιείται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης που εγκρίνεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης ή την κατά το νόμο εκάστοτε αρμόδια αρχή, που ελέγχουν μόνο την τήρηση του νόμου. Για την τροποποίηση του καταστατικού δεν απαιτείται δημόσιο έγγραφο. Ολόκληρο το κείμενο του νέου καταστατικού, όπως διαμορφώνεται μετά από κάθε τροποποίησή του σύμφωνα με την παράγραφο 11 του Άρθρου 7β του παρόντος νόμου, μπορεί να συντάσσεται με ευθύνη του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) χωρίς απόφαση της Γενικής Συνέλευσης (Γ.Σ.) και έγκριση της αρμόδιας αρχής. Για τη σύνταξη του νέου κειμένου του καταστατικού δεν απαιτείται δημόσιο έγγραφο.

(2α). Αν το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας δεν υπερβαίνει το ποσό των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) ευρώ, δεν ασκείται έλεγχος νομιμότητας της σύστασης της εταιρείας, καθώς και της τροποποίησης του καταστατικού της, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος Άρθρου. Στις περιπτώσεις αυτές οι καταχωρίσεις στο Μητρώο γίνονται μετά από τυπικό έλεγχο των υποβαλλόμενων εγγράφων, χωρίς έκδοση διοικητικής εγκριτικής απόφασης. Εξαιρούνται από την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου οι εταιρείες της παραγράφου 8 του Άρθρου 7β και οι αθλητικές ανώνυμες εταιρείες.

(2β). Η προηγούμενη παράγραφος δεν εφαρμόζεται σε μετατροπές, συγχωνεύσεις και διασπάσεις, όπου απαιτείται έγκριση από την αρμόδια αρχή.

Άρθρο 4α

Κήρυξη της ακυρότητας της εταιρείας

Η εταιρεία κηρύσσεται άκυρη με δικαστική απόφαση μόνο εάν:

(α) Δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις των περιπτώσεων (α) και (δ) της παραγράφου 1 του Άρθρου 2, της παραγράφου 1 του Άρθρου 4 και της παραγράφου 2 του Άρθρου 8,

(β) Ο σκοπός της είναι παράνομος ή αντίκειται στη δημόσια τάξη και

(γ) Ο μοναδικός ιδρυτής ή όλοι οι ιδρυτές δεν είχαν την ικανότητα για δικαιοπραξία κατά την υπογραφή της εταιρικής σύμβασης (Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002).

1.5. Μικτές Εταιρείες

Στην κατηγορία των Μικτών Εταιρειών ανήκουν η Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.) και η Ετερόρρυθμη κατά μετοχές Εταιρεία.

Στην παρούσα ενότητα θα αναλύσουμε μόνο τα χαρακτηριστικά της (Ε.Π.Ε.) ενώ η ανάλυση της Ετερόρρυθμης κατά μετοχές εταιρεία, καλύπτεται από την παραπάνω ανάλυση της (Ε.Ε.).

1.5.1. Ορισμός και Χαρακτηριστικά της (Ε.Π.Ε.)

Η Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.) είναι ένας ενδιάμεσος τύπος μεταξύ των προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. και Ε.Ε.) και της ανώνυμης εταιρείας (Α.Ε.) που αναλύθηκαν στις προηγούμενες ενότητες.

Το κύριο γνώρισμα των εταιρειών αυτών είναι το μικρό κεφάλαιο που χρειάζεται για τη σύστασή τους και η περιορισμένη ευθύνη των εταίρων τους μέχρι το ύψος του κατατεθειμένου εταιρικού κεφαλαίου, όπως ακριβώς συμβαίνει και με τις Ανώνυμες Εταιρείες, σε αντίθεση με τις προσωπικές εταιρείες.

Η διαίρεση του κεφαλαίου γίνεται σε «μερίδες συμμετοχής» κάθε μία εκ των οποίων αποτελείται από εταιρικά μερίδια. Και στην (Ε.Π.Ε.) υπάρχουν συγκεκριμένοι όροι δημοσιότητας κατά την ίδρυσή της αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής της. Το άρθρο 1 του Ν. 3190/1955 απλώς προσπαθεί να περιγράψει μάλλον ατελώς την έννοια της (Ε.Π.Ε.). Βασιζόμενοι στις διατάξεις του Ν. 3190/1955 μπορούμε να προσδιορίσουμε τα

γενικά χαρακτηριστικά της (Ε.Π.Ε.). Αποτελεί ασφαλώς νομικό πρόσωπο και κατά το άρθρο 3 του Ν. 3190/1955 είναι εμπορική εταιρεία κατά το τυπικό κριτήριο, έστω και αν ο σκοπός αυτής δεν είναι εμπορική επιχείρηση.

Στην (Ε.Π.Ε.) για τις εταιρικές υποχρεώσεις ευθύνεται μόνο η εταιρεία εν τούτοις, υπάρχει και παράλληλη ατομική ευθύνη των εταίρων για χρέη της (Ε.Π.Ε.) προς το δημόσιο και το ΙΚΑ που καθιερώθηκε με το άρθρο 69 του Ν.Δ. 356/1974 (Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων). Το Εταιρικό Κεφάλαιο (ΕΚ) είναι διαιρεμένο σε ίσα εταιρικά μερίδια, τα οποία όμως δεν επιτρέπεται να παρασταθούν με αξιόγραφα (όπως γίνεται δηλαδή με τις μετοχές της ανώνυμης εταιρείας).

Η σύσταση της (Ε.Π.Ε.) συνοδεύεται με δημοσίευση του «καταστατικού» της επιχείρησης στο αρμόδιο πρωτοδικείο όπου ανήκει η επιχείρηση και περιλήψεως αυτού στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ). Δεν απαιτείται άδεια κάποιας αρχής (όπως στην Ανώνυμη Εταιρεία), αλλά νομοθετήθηκε (με το Π.Δ. 419/1986) η καταχώρηση του καταστατικού στο μητρώο των (Ε.Π.Ε.).

Τα χαρακτηριστικά της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης εν μέρει μοιάζουν με εκείνα της Ανώνυμης Εταιρείας (π.χ. συνέλευση εταίρων, περιορισμένη ευθύνη μελών της εταιρείας κ.ο.κ.) και εν μέρει με εκείνα της προσωπικής εταιρείας (π.χ. ύπαρξη διαχειριστή αντί διοικητικού συμβουλίου). Μερικές φορές γίνεται συνδυασμός των χαρακτηριστικών προσωπικής και ανώνυμης εταιρείας, όπως στη λήψη αποφάσεων κατά τις συνελεύσεις των εταίρων που απαιτείται πλειοψηφία τόσο του εταιρικού κεφαλαίου, όσο και του όλου αριθμού των εταίρων.

Η (Ε.Π.Ε.) είναι ο εταιρικός τύπος που βρίσκεται ανάμεσα στην (Α.Ε.) και την προσωπική εταιρεία. Δεν έχει τα μειονεκτήματα της πρώτης (που είναι κεφαλαιουχική εταιρεία), όπως την ανάγκη μεγάλου κεφαλαίου και ακόμα τη μειωμένη επιρροή των μετόχων στη διοίκηση της εταιρείας.

Επίσης δεν έχει ούτε το μέγα μειονέκτημα των προσωπικών εταιρειών, δηλαδή το απεριόριστο της ευθύνης των ομόρρυθμων εταίρων.

2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ

2.1. Γενικά περί εταιρικών μετατροπών

Όπως αναλύθηκε παραπάνω, στο μετασχηματισμό μιας επιχείρησης, μετατρέπεται η νομική της μορφή σε μία άλλη μορφή, χωρίς όμως να επέρχεται μεταβολή η νομική της προσωπικότητα. Έτσι η εταιρεία συνεχίζει να υφίσταται με το ίδιο νομικό πρόσωπο αλλά με άλλη νομική μορφή. Η μετατροπή αυτή γίνεται σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες που διέπονται από το Εμπορικό Δίκαιο.

Για τη μετατροπή μιας επιχείρησης όμως και την αλλαγή της νομικής της μορφής, θα πρέπει να επιλέγεται αρχικά η κατάλληλου τύπου εταιρική συγκρότηση. Σε ορισμένες περιπτώσεις όμως η νομοθεσία περιορίζει τη δυνατότητα επιλογής νομικού τύπου, όπως για παράδειγμα για τη μορφή της ασφαλιστικής επιχείρησης ή μιας εταιρείας επενδύσεων – χαρτοφυλακίου απαιτείται η μορφή της Α.Ε. Έτσι δεν μπορούν να μετατραπούν σε μια άλλη νομική μορφή, εκτός από αυτές που προβλέπει η νομοθεσία.

Επίσης θα πρέπει να εξετάζονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του κάθε τύπου της εταιρικής μορφής που θα επέλθει, έτσι ώστε η επιχείρηση να μπορεί να ανταποκρίνεται στις νέες συνθήκες που έχουν προκύψει και να συνεχίζει τις οικονομικές της δραστηριότητες επιτυχώς, διασφαλίζοντας έτσι την κερδοφορία και τη βιωσιμότητά της.

Τα κριτήρια για την απόφαση της μετατροπής, ποικίλουν και είναι ανάλογα με τη νομική μορφή στην οποία υφίσταται η επιχείρηση και στη νομική μορφή που θα επέλθει. Ενδεικτικά αναφέρουμε ως κριτήρια μετατροπής μιας επιχείρησης τα παρακάτω (Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002):

- Την ευχέρεια σύστασης,
- Το κόστος οργανώσεως,

- Την ευχέρεια εξεύρεσης κεφαλαίων
- Την έκταση ευθύνης
- Την πιστοληπτική ικανότητα ως συνάρτηση της εκτάσεως ευθύνης των φορέων κεφαλαίου
- Την ευχέρεια εξεύρεσης μακροπρόθεσμου κεφαλαίου
- Το βαθμό κυβερνητικής παρέμβασης
- Τη μυστικότητα των εργασιών
- Το αίσθημα ατομικού συμφέροντος
- Την ευχέρεια ελέγχου από τον επιχειρηματία κεφαλαιούχο ή τη Διοίκηση της επιχείρησης.

Θα πρέπει στο σημείο αυτό να τονισθεί ότι δεν υπάρχει κάποιος ενδεδειγμένος ή πιο σωστός τύπος συγκρότησης επιχειρήσεων που μπορεί να επιλέξει και να επέλθει μία επιχείρηση, με τρόπο άκαμπτο.

Έτσι το πιο σωστό είναι να λεχθεί ότι ο τύπος που θα επιλεγεί ως καταλληλότερος για να μετατραπεί μια επιχείρηση σε μια άλλη με διαφορετική νομική μορφή, εξαρτάται κυρίως από τις συνθήκες της χρηματοδότησης της αγοράς, των συμβαλλόμενων προσώπων, του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, της ισχύουσας φορολογίας, των μελλοντικών στρατηγικών σχεδίων της επιχείρησης κλπ.

Στη συνέχεια θα αναλύσουμε τα βασικά χαρακτηριστικά των εταιρικών μετατροπών, τις προβλεπόμενες διατάξεις και διαδικασίες που προβλέπονται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, τα είδη των εταιρικών μετατροπών που προβλέπονται από τη νομοθεσία καθώς και τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που θα έχουν οι υφιστάμενες επιχειρήσεις επιλέγοντας τη μετατροπή τους σε μια άλλη νομική μορφή.

2.2. Μετατροπές Εταιρειών σε άλλη μορφή (Conversions)

«Μετατροπή μιας επιχείρησης έχουμε όταν αλλάζει η νομική της μορφή (εταιρικός τύπος) χωρίς να προηγηθεί λύση και εκκαθάριση και χωρίς να υπάρξει μεταβολή στο νομικό της πρόσωπο» (Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002).

Με τον όρο όμως της «μετατροπής» των εταιρειών, η μεταβολή του εταιρικού τύπου της επιχείρησης αναγνωρίζεται μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις που ορίζονται ρητά από την ισχύουσα νομοθεσία. Απαραίτητο εννοιολογικό στοιχείο της μετατροπής μιας επιχείρησης είναι η νομική προσωπικότητα της μετατρεπόμενης εταιρείας.

Επομένως μετά τη διαδικασία της μετατροπής, η επιχείρηση που προκύψει θα πρέπει να έχει την ίδια νομική προσωπικότητα, αλλά διαφορετικό τύπο εταιρείας.

Οι κυριότερες νομικές συνέπειες από το γεγονός αυτό είναι ότι:

α) Τα εμπράγματα και ενοχικά δικαιώματα, καθώς και οι υποχρεώσεις της παραμένουν σε αυτήν και μετά την μετατροπή χωρίς να απαιτείται μεταβίβασή τους.

β) Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται χωρίς να επέρχεται η διακοπή τους.

Οι λόγοι που οδηγούν μια εταιρεία σε μετατροπή, θα πρέπει να αναζητηθούν κυρίως στη συγκριτική θεώρηση των πλεονεκτημάτων κάθε νομικού τύπου και μπορεί να έχουν σχέση με την ευθύνη των εταίρων, το ύψος του εταιρικού κεφαλαίου, την πιστοληπτική ικανότητα, φορολογικά κίνητρα κ.α. (Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002).

Επίσης πολλές φορές προκύπτει η ανάγκη μετατροπής μιας επιχείρησης, λόγω επικείμενων μεταβολών στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Έτσι μια επιχείρηση επιβάλλεται να προσφύγει στη μετατροπή του εταιρικού της τύπου (αλλαγή της νομικής της μορφής) προκειμένου να εναρμονισθεί με τις νέες θεσμικές αλλαγές στη νομοθεσία.

Τέτοιες περιπτώσεις είναι όπως για παράδειγμα όταν αυξηθεί με νόμο το οριζόμενο κατώτατο όριο του Μετοχικού Κεφαλαίου (Μ.Κ.) των Α.Ε. Έτσι αν οι υφιστάμενες επιχειρήσεις με τη νομική μορφή της (Α.Ε.) όπου το Μετοχικό τους Κεφάλαιο βρεθεί κάτω από το νέο κατώτατο όριο του (Μ.Κ.) και αδυνατούν να το καλύψουν, τότε θα πρέπει να συνεχίσουν τη λειτουργία τους υπό άλλη νομική μορφή, μετατρέποντάς την για παράδειγμα σε Ε.Π.Ε.

Τέλος θα πρέπει να αναφερθεί το γεγονός ότι οι μετατροπές των εταιρειών μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία στην οποία καθορίζονται οι προϋποθέσεις και οι διατυπώσεις που πρέπει να υπάρχουν για να ολοκληρωθεί η εν λόγω μετατροπή.

Στις περιπτώσεις όπου πραγματοποιούνται μετατροπές των εταιρειών στις οποίες δεν προβλέπονται από τη νομοθεσία (μη προβλεπόμενες), τότε η εταιρεία λύεται (παύει να υφίσταται το νομικό της πρόσωπο) και ιδρύεται έτσι νέα εταιρεία στην οποία εισφέρεται η περιουσία της λυθείσας εταιρείας με ειδική διαδοχή. Στην περίπτωση αυτή έχουμε τη λεγόμενη «καταχρηστική μετατροπή», δεν αφορά το αντικείμενο έρευνας της παρούσας εργασίας και δεν θα επεκταθούμε περισσότερο σ' αυτήν.

Η σύσταση νέας εταιρείας, από μετατροπή ατομικής επιχείρησης, προσωπικής εταιρείας ή κοινωνίας του αστικού δικαίου ή και από συγχώνευση τέτοιων μορφών επιχειρήσεων (καταχρηστική) δεν προβλέπεται από τις διατάξεις του εμπορικού δικαίου, αλλά μόνο από τους αναπτυξιακούς νόμους (Ν.Δ. 1297/1972 και Ν. 2166/ 1993).⁴

2.2.1. Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο των εταιρικών μετατροπών

Σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο στην Ελλάδα το οποίο καλύπτουν οι δύο βασικοί νόμοι Ν. 2190/1920 «Περί Α.Ε.» και Ν. 3190/1955 «Περί Ε.Π.Ε.» προβλέπει τις ακόλουθες περιπτώσεις μετατροπών εταιρειών (Σαρσέντης, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002):

- Μετατροπή Α.Ε. σε Ε.Π.Ε. (άρθρο 66 του Ν. 2190/1920 και άρθρο 51 του Ν. 3190/1955)
- Μετατροπή Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. (παράγραφος 1 άρθρο 67 του Ν. 2190/1920)
- Μετατροπή προσωπικής επιχείρησης (Ο.Ε. ή Ε.Ε.) σε Α.Ε. (παράγραφος 2 άρθρο 67 του Ν. 2190/1920)
- Μετατροπή προσωπικής επιχείρησης (Ο.Ε. ή Ε.Ε.) σε Ε.Π.Ε. (άρθρο 53 του Ν. 3190/1955).
- Μετατροπή Α.Ε. σε προσωπική (άρθρο 66α Κ.Ν. 2190/1920 το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 66 Ν. 3604/2007)

Οι παραπάνω πέντε περιπτώσεις είναι αυτές που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία και έχουν χαρακτηριστεί ως «νόμιμες» εταιρικές μετατροπές. Στην πράξη όμως

⁴ Πηγή: Άρθρο του Κων/νου Λαΐου, στο ΕΕΑ, <http://www.eea.gr/gr/el/articles/h-metatropi-tis-atomikis-epixeirisis-se-etairikes-morfes> (6/3/2017)

έχουν παρατηρηθεί κι άλλες μετατροπές εταιρειών οι οποίες δεν προβλέπονται από τη νομοθεσία, με αποτέλεσμα να έχουν χαρακτηριστεί ως «καταχρηστικές» μετατροπές. Η έλλειψη ειδικών διατάξεων επί του μετασχηματισμού ορισμένων επιχειρηματικών μορφών δεν εμπόδισε τις σχετικές συναλλαγές (Λεοντάρης, Κ., Μ., 2008).

Τέτοιου είδους εταιρικών μετατροπών έχουμε τις παρακάτω:

- Μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε προσωπική εταιρεία (Ο.Ε. ή Ε.Ε.)
- Μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)
- Μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.)
- Μετατροπή Ο.Ε. σε Ε.Ε. και το αντίθετο

Για τις παραπάνω προβλεπόμενες από τη νομοθεσία περιπτώσεις των εταιρικών μετατροπών έχουμε αναλυτικά κάθε μία περίπτωση⁵:

▪ **Μετατροπή Α.Ε. σε Ε.Π.Ε.**

Μια εταιρεία με νομική μορφή Α.Ε. μπορεί να μετατραπεί σε Ε.Π.Ε. (σύμφωνα με το άρθρο 66 του Ν. 2190/1920 και άρθρο 51 του Ν. 3190/1955) με τη λήψη της Γενικής της Συνέλευσης των μετόχων της με συμβολαιογραφικό έγγραφο, κατόπιν εκτίμησης του ενεργητικού και του παθητικού της.

Στην απόφαση αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνονται και οι όροι του καταστατικού της νέας μορφής της εταιρείας (Ε.Π.Ε.) ενώ πρέπει να τηρηθούν οι προϋποθέσεις και υποχρεώσεις που προβλέπονται σχετικά με την ίδρυση της Ε.Π.Ε.

Τόσο η απόφαση όσο και η έγκριση υποβάλλονται στις διατυπώσεις δημοσιότητας που ορίζει η νομοθεσία για το νομικό τύπο που είχε αρχικά η εταιρεία καθώς και για το νομικό τύπο που θα περιβληθεί με τη μετατροπή της. Οι διατυπώσεις δημοσιότητας θα πρέπει να γίνουν στο Μητρώο των Ε.Π.Ε. και στο Μητρώο των Α.Ε.

▪ **Μετατροπή Ε.Π.Ε. σε Α.Ε.**

⁵ Πηγή: Μετασχηματισμός και Μετατροπή Εταιρειών, Δικηγορική Εταιρεία ΚΡΑΓ Κοσμίδης και Συνεργάτες, <http://www.dikigoros.com.gr/metaximatismos-epixiriseon.html> (7/3/2017)

Η μετατροπή μιας εταιρείας με νομική μορφή Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. απαιτείται (σύμφωνα με το άρθρο 67 του Ν. 2190/1920) απόφαση της συνέλευσης των εταίρων της Ε.Π.Ε. με πλειοψηφία (3/4) και κατόπιν διενέργειας εκτίμησης του Ενεργητικού και του Παθητικού της.

Η συμβολαιογραφική απόφαση περί μετατροπής πρέπει να περιέχει το καταστατικό της Α.Ε. στοιχεία για τη σύνθεση του πρώτου Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) καθώς και τις παρακάτω πληροφορίες, ενώ πρέπει να κατατεθεί προς έγκριση στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης:

- Τη νομική μορφή που λαμβάνει η εταιρία μέσω της μετατροπής
- Την επωνυμία της εταιρίας
- Τη συμμετοχή των εταίρων στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας κατά της ισχύουσες διατάξεις
- Τον αριθμό και είδος των μετοχών/μεριδίων που λαμβάνουν οι μέτοχοι
- Τα δικαιώματα των διαφόρων ειδών μετόχων
- Πιθανώς επιπλέον ρυθμίσεις ανάλογα με την περίπτωση

Η μετατροπή υπόκειται σε υποχρεώσεις δημοσιότητας του αντιστοίχου τύπου της μορφής προς την οποία μετατρέπεται η εταιρία, αφού πρώτα έχει γίνει διενέργεια αποτίμησης της αξίας του ενεργητικού και του παθητικού της.

Και στην περίπτωση της μετατροπής αυτής, ισχύουν τα προβλεπόμενα από τη νομοθεσία σχετικά με διατυπώσεις δημοσιότητας (εγγραφές στο Μητρώο των Ε.Π.Ε. και στο Μητρώο των Α.Ε. αντίστοιχα).

Το Μετοχικό Κεφάλαιο της Α.Ε. μετά τη μετατροπή δεν μπορεί να είναι μικρότερο από εκείνο που προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία ως ελάχιστο όριο κεφαλαίου της νέας νομικής μορφής που θα λάβει η εταιρία, εκτός αν η διαφορά του (Μ.Κ.) καλυφθεί με νέες εισφορές.

▪ **Μετατροπή Ο.Ε. ή Ε.Ε. σε Α.Ε.**

Οι επιχειρήσεις με νομική μορφή (Ο.Ε.) ή με (Ε.Ε.) μπορούν να μετατραπούν σε

Ανώνυμες Εταιρείες (σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 67 του Ν. 2190/1920) εφ' όσον δε συμφωνήθηκε κάτι διαφορετικό στο καταστατικό. Η μετατροπή αυτή μπορεί να γίνει με ομόφωνη απόφαση των εταίρων και κατόπιν εκτίμησης του ενεργητικού και του παθητικού της εταιρίας.

Η επωνυμία της μετατρεπομένης εταιρίας μπορεί να διατηρηθεί με αντικατάσταση μόνο της νομικής της μορφής. Οι προσωπικά ευθυνόμενοι εταίροι της (Ο.Ε.) ή της (Ε.Ε.) ευθύνονται μετά την ίδρυση για τις παλαιές οφειλές της μετατρεπομένης εταιρίας, μέχρι την τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας και για πέντε έτη ακόμη.

Επίσης, οι μετοχές της Α.Ε. κατανέμονται στους εταίρους της (Ο.Ε.) ή της (Ε.Ε.) ανάλογα με την αξία των εταιρικών μεριδίων. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι είναι αδύνατη η μετατροπή προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. και Ε.Ε.) σε Α.Ε. στην περίπτωση που υπάρχουν εταίροι οι οποίοι εισφέρουν μόνο προσωπική εργασία (Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002).

▪ **Μετατροπή Ο.Ε. ή Ε.Ε. σε Ε.Π.Ε.**

Τέλος η μετατροπή μιας (Ο.Ε.) ή (Ε.Ε.) σε (Ε.Π.Ε.) είναι δυνατή κατ' άρθρο 53 του Ν. 3190/1955 με συμβολαιογραφική σύμβαση μετατροπής, που πρέπει να περιέχει το αναγκαίο περιεχόμενο που αναφέρθηκε και στην περίπτωση της μετατροπής της Α.Ε. σε Ε.Π.Ε.

Και στην περίπτωση αυτής της μορφής της μετατροπής ισχύουν τα παραπάνω με τη μετατροπή των προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. και Ε.Ε.) σε Α.Ε.

Στις δύο παραπάνω περιπτώσεις (δηλαδή μετατροπή των Ο.Ε. ή Ε.Ε. σε Ε.Π.Ε. ή Α.Ε.) ισχύει ότι η απεριόριστη και σε ολόκληρο ευθύνη των ομόρρυθμων εταίρων με την προσωπική τους περιουσία, εξακολουθεί να υφίσταται για χρέη που δημιουργήθηκαν μέχρι την ολοκλήρωση της μετατροπής, εκτός αν οι δανειστές της εταιρείας έχουν συγκαταθέσει εγγράφως για τη μετατροπή αυτή (Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002).

Γενικά για όλες τις παραπάνω περιπτώσεις μετατροπών θα πρέπει να αναφέρουμε ότι, ως προς τις προϋποθέσεις και τις διατυπώσεις μιας μετατροπής ισχύουν τα εξής:

– Αποφασίζεται από το αρμόδιο όργανο της μετατρεπόμενης εταιρείας και συγκεκριμένα:

α) Για μετατροπή Α.Ε. από καταστατική Γ.Σ. που αποφασίζει με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία.

β) Για μετατροπή Ε.Π.Ε. από καταστατική Συνέλευση Εταίρων (Σ.Ε.) που αποφασίζει με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία.

γ) Για μετατροπή προσωπικής εταιρείας, με ομόφωνη απόφαση όλων των εταίρων, εκτός αν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά.

▪ **Μετατροπή Α.Ε. σε προσωπική επιχείρηση (Ο.Ε. και Ε.Ε.)**

Μετατροπή Ανώνυμης Εταιρείας σε προσωπική εταιρεία (Ο.Ε. – Ε.Ε.) (βάσει του άρθρου 66α του Κ.Ν. 2190/1920, που προστέθηκε με το άρθρο 66 του Ν. 3604/2007)⁶

Με το άρθρο 66 του Ν. 3604/2007 προστέθηκε στον Κ.Ν. 2190/1920 νέο άρθρο 66α με τις διατάξεις του οποίου παρασχέθηκε στους μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας το δικαίωμα να μπορούν να μετατρέψουν αυτή, με ομόφωνη απόφαση όλων των μετόχων, σε Ομόρρυθμη ή Ετερόρρυθμη Εταιρεία. Η ρύθμιση αυτή ίσχυε και κατά το παρελθόν (άρθρο 66 § 5 Κ.Ν. 2190/1920), είχε καταργηθεί με το άρθρο 16 του Ν. 2339/1995 και επανήλθε ως άρθρο 66α του Κ.Ν. 2190/1920, που προστέθηκε με το άρθρο 66 του Ν. 3604/2007.

Ωστόσο, ούτε κατά την πρώτη ισχύ της ρύθμισης αυτής ούτε κατά την επαναφορά της σε ισχύ με το Ν. 3604/2007 είχε αξιολογηθεί πρακτική εφαρμογή. Όμως, από τον περασμένο χρόνο –και προφανώς εξαιτίας της οικονομικής ύφεσης– άρχισε να παρατηρείται αυξημένο ενδιαφέρον μικρών και αδρανουσών, κυρίως Ανωνύμων Εταιρειών για τη μετατροπή τους σε Ο.Ε. ή Ε.Ε. όπου τα έξοδα λειτουργίας είναι μικρότερα και η φορολογία των διανεμομένων κερδών ελαφρύτερη.

⁶ Πηγή: Άρθρο, Λεοντιάδη, Μ., Συμβουλευτική Logistics <http://www.e-boss.gr/eboss/business-advice/content/comtransfer.jsp?chambercd=eboss&categoryid=15617&articleid=18046>, 18/3/2017

2.2.2. Οι λογιστικές συνέπειες των μετατροπών

Στη λογιστική βιβλιογραφία γίνεται γενικώς αποδεκτό ότι κατά τη μετατροπή μιας εταιρείας δεν διακόπτεται η διανυόμενη οικονομική χρήση, ούτε είναι αναγκαίο το κλείσιμο και το εκ νέου άνοιγμα των λογιστικών βιβλίων.

Σύμφωνα με αυτή τη θεωρητικώς ορθή αντίληψη, οι λογιστικές παρεμβάσεις, κατά τη μετατροπή μιας εταιρείας περιορίζονται στα εξής δύο σημεία:

α) Προσαρμογή των λογαριασμών της μετατρεπόμενης επιχείρησης σύμφωνα με την αποτίμηση του ενεργητικού και του παθητικού της από την επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2190 στις περιπτώσεις όπου αυτή η αποτίμηση επιβάλλεται.

β) Διόρθωση του λογαριασμού 40 «Κεφάλαιο» (μετοχικό ή εταιρικό) καθώς και των αναλυτικών του, ώστε να απεικονισθεί η κατάσταση του κεφαλαίου με τη νέα νομική μορφή της εταιρείας (Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002).

Κατά συνέπεια και στα πλαίσια των αναπτυξιακών νόμων (Ν. 2166/1993 και Ν. 2386/1966) που ρυθμίζουν τους μετασχηματισμούς των επιχειρήσεων, καθώς και στις ερμηνευτικές εγκυκλίους που εκδόθηκαν από τη Διοίκηση, η μετατροπή μιας επιχείρησης αντιμετωπίζεται περισσότερο ως λύση υφιστάμενης εταιρείας και σύσταση νέας διαφορετικού νομικού τύπου.

Έτσι δεν είναι δυνατόν να εφαρμοσθούν πάντα οι προβλεπόμενες διαδικασίες που γίνονται γενικά αποδεκτές από τη Λογιστική. Δηλαδή, δεν μπορεί να υπάρξει συνέχεια των λογιστικών εγγραφών στα ίδια βιβλία, αλλά πρέπει να θεωρηθούν νέα και γίνεται λογιστική διαδικασία μεταβιβάσεως των υπολοίπων των λογαριασμών από τα βιβλία που τηρήθηκαν θεωρημένα στο όνομα της εταιρείας υπό τον παλαιό νομικό της τύπο, σε εκείνα που θεωρήθηκαν υπό το νέο νομικό τύπο (Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002).

Εν κατακλείδι, θα πρέπει να κλείνουν τα λογιστικά βιβλία με την προηγούμενη νομική μορφή, με τη διενέργεια δύο εγγραφών: Με την πρώτη εγγραφή, πιστώνονται όλοι οι λογαριασμοί που παρουσιάζουν χρεωστικά υπόλοιπα ώστε να κλείσουν, με αντίστοιχη χρέωση δημιουργούμενου λογαριασμού με τίτλο «Ισολογισμός Μετατροπής». Με τη δεύτερη εγγραφή χρεώνονται όλοι οι λογαριασμοί που παρουσιάζουν πιστωτικά υπόλοιπα

με πίστωση του λογαριασμού «Ισολογισμός Μετατροπής» κι έτσι κλείνουν όλοι οι κατά τη στιγμή της μετατροπής λογαριασμοί.

Τέλος, στα βιβλία της νέας νομικής μορφής πραγματοποιούνται αντίστροφες εγγραφές κι ακολουθεί η εγγραφή διαμορφώσεως του Μετοχικού Κεφαλαίου.

2.2.3. Περιπτώσεις μετατροπής ατομικών επιχειρήσεων

Η πιο απλή μορφή επιχειρηματικής δράσεως είναι η ατομική επιχείρηση. Διευθύνεται αποκλειστικά από το φορέα της, που είναι φυσικό πρόσωπο. Οι λόγοι που ωθούν τις ατομικές επιχειρήσεις να μετασχηματισθούν σε εταιρείες είναι οι εξής.

1. Η ανάγκη συνεργασίας περισσότερων φυσικών προσώπων, που διαθέτουν διαφορετικά προσόντα, για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού.

2. Η ανάγκη να εξασφαλισθεί η συνέχιση της επιχειρήσεως όταν θα εκλείψει ο ιδρυτής της.

3. Η επιθυμία διασπάσεως του εισοδήματος που προκύπτει από την άσκηση της επιχειρήσεως σε περισσότερα φυσικά πρόσωπα λόγω ελάττωσης της φορολογικής επιβαρύνσεως (Λεοντάρης, Κ. Μ., 2008).

❖ Μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε. (εμπίπτει στις διατάξεις του Ν.Δ. 1297/1972)

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του Ν.Δ. 1297/1972 οι διατάξεις του νόμου αυτού εφαρμόζονται επί μετατροπής ή συγχώνευσης επιχειρήσεων, οποιασδήποτε νομικής μορφής, σε ανώνυμη εταιρεία ή προς το σκοπό ίδρυσης ανώνυμης εταιρείας καθώς και επί συγχωνεύσεως ή μετατροπής επιχειρήσεων, οποιασδήποτε μορφής, εφ' όσον σε αυτές δεν περιλαμβάνεται ανώνυμη εταιρεία, σε Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης ή προς το σκοπό ίδρυσης εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, ενώ η υπεραξία που προκύπτει δεν φορολογείται με την προϋπόθεση να εμφανιστεί απαραίτητα σε ειδικό λογαριασμό αποθεματικού της συγχωνεύουσας ή της νέας εταιρείας μέχρι του χρόνου διαλύσεως αυτής οπότε και φορολογείται κατά τον χρόνο της διάλυσης, εφαρμοζόμενων των διατάξεων του άρθρου 106 του Ν. 2238/1994. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει, ότι είναι δυνατή η μετατροπή με τις ευεργετικές διατάξεις του Ν.Δ. 1297/1972 ατομικής

επιχείρησης σε Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης, ενώ δεν προβλέπεται ρητά η μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε.

2. Με τις διατάξεις του Ν. 3190/1955 περί Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης προβλέπεται η μετατροπή Ανώνυμης Εταιρείας σε Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (άρθρο 51), καθώς και η μετατροπή Ομόρρυθμης ή Ετερόρρυθμης Εταιρείας σε Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (άρθρο 53). Αντίθετα, δεν προβλέπεται ρητά η μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης.

3. Περαιτέρω, με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 43α του Ν. 3190/1955, που προστέθηκαν με το άρθρο 2 του Π.Δ. 279/1993 ορίζεται ότι η Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης μπορεί να συσταθεί από ένα πρόσωπο ή να καταστεί μονοπρόσωπη, οπότε στην επωνυμία της συμπεριλαμβάνονται ολογράφως οι λέξεις «Μονοπρόσωπη Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης».

4. Εξάλλου, με τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 43α του Ν. 3190/1955 ορίζεται, ότι κατά τα λοιπά για την Μονοπρόσωπη Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης εφαρμόζονται οι λοιπές διατάξεις του παρόντος νόμου περί Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης.

5. Με την αριθμ. πρωτ. 1033459/10209/Β0012/ΠΟΛ.1132/18.4.2002 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών αναφέρεται ότι οι διατάξεις του Ν.Δ. 1297/1972 δεν έχουν εφαρμογή σε μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε. λόγω της μη ρητής μνείας στο νόμο. Στη συνέχεια με την αριθμ. πρωτ. 1056093/10768/Β0012/ΠΟΛ. 1086/15.6.2006 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών αναφέρεται και πάλι, αναφέρεται ότι στις Μονοπρόσωπες Ε.Π.Ε. έχουν εφαρμογή οι γενικές διατάξεις περί Ε.Π.Ε. και δεν έχουν θεσπιστεί ειδικές διατάξεις που να διαφοροποιούν τη μετατροπή σε Ε.Π.Ε. από εκείνη σε μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε., ανακαλώντας τα όσα έγιναν δεκτά για το θέμα αυτό με την αριθμ. πρωτ. 033459/10209/Β0012/ΠΟΛ. 1132/18.4.2002 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών.

6. Επίσης, με τις διατάξεις του εμπορικού δικαίου (άρθρα 18 – 50) η σύσταση (ίδρυση) μιας νέας εταιρείας μπορεί να πραγματοποιηθεί όχι μόνο με την εξ' αρχής σύστασή της από τους ιδρυτές της, αλλά και με άλλους τρόπους σύστασης όπως η μετατροπή, η συγχώνευση και η διάσπαση της εταιρείας.

❖ **Μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε προσωπική εταιρεία**

Η μετατροπή μιας ατομικής επιχείρησης σε προσωπική εταιρεία γίνεται με τη σύσταση Ομόρρυθμης ή Ετερόρρυθμης Εταιρείας από την αρχή. Δηλαδή, ο ιδιοκτήτης της ατομικής επιχείρησης συνεταιρίζεται με άλλον ή άλλους, που διαθέτουν μετρητά ή κατάλληλα για τον επιδιωκόμενο σκοπό είδη.

Ο πρώτος θα εισφέρει στην προκύπτουσα εταιρεία τα μηχανήματα και όλη την οργάνωση της λειτουργούσας ατομικής του επιχειρήσεως και πιθανόν μετρητά ή και προσωπική εργασία. Ο άλλος ή οι άλλοι εταίροι μπορούν να εισφέρουν μετρητά, την προσωπική τους εργασία και διάφορα χρήσιμα είδη στην επιχείρηση. Η άδεια λειτουργίας ή και άλλες τυχόν άδειες, που διαθέτει η ατομική επιχείρηση, μεταβιβάζονται στην νέα εταιρεία, κατόπιν υποβολής σχετικής αιτήσεως της δικαιούχου επιχειρήσεως. Αρμόδια για την έγκριση της μεταβιβάσεως της άδειας λειτουργίας είναι η Διεύθυνση Βιομηχανίας που τη χορήγησε.

Διαδικασία μετατροπής ατομικής επιχειρήσεως σε προσωπική εταιρεία:

1. Σύνταξη ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ των ιδρυτών της Ο.Ε. ή Ε.Ε. που έχει τη μορφή καταστατικού (δεν απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο όπως στην Α.Ε. και στην Ε.Π.Ε.).

2. Θεώρηση του Ιδιωτικού συμφωνητικού στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. της έδρας της εταιρείας, και η καταβολή του Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου (Φ.Σ.Κ.) που προβλέπεται στο (1%).

3. Προσκόμιση του θεωρημένου, από τη Δ.Ο.Υ. αντιγράφου καταστατικού στο Ταμείο Συντάξεως Νομικών για τη θεώρηση του επίσης και καταβολή εισφοράς στο 0,50% επί του ποσού του κεφαλαίου της επιχείρησης.

4. Προσκόμιση του ίδιου θεωρημένου αντιγράφου καταστατικού στο Ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων για θεώρηση και καταβολή της σχετικής εισφοράς που ανέρχεται στο (1%) επί του κεφαλαίου.

5. Προσκόμιση δύο αντιγράφων καταστατικού (το θεωρημένο και άλλο ένα) στο οικείο Επιμελητήριο, το οποίο θα προβεί στον έλεγχο της επωνυμίας και του διακριτικού

τίτλου της εταιρείας και θα χορηγήσει τη σχετική βεβαίωση. Η εγγραφή της εταιρείας στο Επιμελητήριο θα πραγματοποιηθεί εντός δίμηνου από τη νόμιμη σύστασή της.

6. Καταχώριση στο βιβλίο εταιρειών του αρμόδιου Επιμελητηρίου με τη προσκόμιση του αντιγράφου καταστατικού που φέρει όλες τις παραπάνω θεωρήσεις και στο οποίο έχει επισυναφθεί και η βεβαίωση του Επιμελητηρίου. Η πράξη αυτή αποτελεί τη δημοσίευση του καταστατικού και επέρχεται η νόμιμη σύσταση της εταιρείας.

7. Υποβολή ενός επικυρωμένου αντιγράφου καταστατικού από το Πρωτοδικείο και διάφορα άλλα δικαιολογητικά στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. για τη λήψη του νέου Α.Φ.Μ. καθώς και θεώρηση βιβλίων και στοιχείων (Λεοντάρης, Κ. Μ., 2008).

❖ **Μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε Α.Ε**

Η μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε Α.Ε. μπορεί να γίνει με τους εξής τρόπους:

1. Με βάση τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920
2. Με βάση το Κ.Ν. 2190/1920 και το Ν.Δ. 1297/1972 και
3. Με βάση το Κ.Ν. 2190/1920 και τα άρθρα του Ν. 2166/1993.

Η διαδικασία μετατροπής ατομικής επιχείρησης σε Α.Ε. είναι η ακόλουθη:

1) Λήψη απόφασης για τη μετατροπή (στις ατομικές επιχειρήσεις την απόφαση την παίρνει μόνος του ο επιχειρηματίας και δεν απαιτείται να υποβληθεί αυτή σε κάποιο τύπο).

2) Συγκρότηση επιτροπής άρθρου 9 Κ.Ν. 2190/1920 και εκτίμηση περιουσίας της μετατρεπόμενης επιχείρησης: Η ατομική επιχείρηση υποβάλλει αίτηση, προς την Περιφέρεια της έδρας της μετατρεπόμενης επιχείρησης, στην οποία θα έχει την έδρα της η Α.Ε. για τη συγκρότηση της προβλεπόμενης από το άρθρο 9 του Κ.Ν. 2190/1920 επιτροπής. Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από πρόσφατο Ισολογισμό.

3) Η έκθεση εκτιμήσεως της επιτροπής του άρθρου 9: Η επιτροπή θα συντάξει την έκθεσή της και θα την υποβάλλει στην οικεία Περιφέρεια, κοινοποιώντας την παράλληλα και προς στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση. Με βάση αυτή την έκθεση η μετατρεπόμενη εταιρεία θα προσέλθει στο συμβολαιογράφο, οπού θα συνταχθεί το συμβόλαιο της νέας

Α.Ε. Στο συμβολαιογράφο θα πρέπει να συμβληθεί και κάποιο άλλο φυσικό πρόσωπο που εκπροσωπεί τη μετατρεπόμενη επιχείρηση, γιατί η σύσταση Α.Ε. απαιτεί τουλάχιστον δύο πρόσωπα. Το συστατικό συμβόλαιο περιλαμβάνει ολόκληρο το καταστατικό της νέας Α.Ε.

4) Συμβολαιογραφικό έγγραφο: Για τη συμφωνία μετατροπής ατομικής επιχειρήσεως σε Α.Ε. απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο. Η σύνταξή του μπορεί να γίνει είτε σε συμβολαιογράφο της έδρας της εταιρείας είτε σε άλλη πόλη και είναι απαραίτητη η παράσταση δικηγόρου.

5) Θεώρηση από το Επιμελητήριο: Η Α.Ε. υποβάλλει δύο αντίγραφα του συμβολαίου μετατροπής στο Επιμελητήριο. Αφού έχει διενεργηθεί ο σχετικός έλεγχος, της επιστρέφει το ένα αντίγραφο θεωρημένο, για χρήση του στην Περιφέρεια.

6) Υποβολή συστατικού συμβολαίου της Α.Ε. στην Περιφέρεια: Αντίγραφο θεωρημένο της συμβολαιογραφικής πράξεως συστάσεως υποβάλλεται στην εποπτεύουσα αρχή για την έκδοση της εγκριτικής απόφασης.

7) Πληρωμή φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου: Μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την καταχώρηση της διοικητικής απόφασης για τη σύσταση Α.Ε. στο Μητρώο Α.Ε. της οικείας Περιφέρειας πρέπει να πληρωθεί ο Φόρος Συγκέντρωσης Κεφαλαίου (1%) στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. Η πληρωμή γίνεται με την υποβολή σχετικής δηλώσεως και με δύο κυρωμένων αντιγράφων του συμβολαίου συστάσεως της Α.Ε.

8) Εισφορά υπέρ Επιτροπής Ανταγωνισμού: Καταβολή εισφοράς υπέρ επιτροπής ανταγωνισμού (1%) στο ποσό του κεφαλαίου της Α.Ε. σε ειδικό λογαριασμό της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Ε.Τ.Ε.). Σε περίπτωση συστάσεως Α.Ε. από μετατροπή ή συγχώνευση μέσω των διατάξεων του Ν.Δ. 1297/1972 και Ν. 2166/1993 δεν οφείλεται η εισφορά.

9) Η δημοσιότητα, στην οποία πρέπει να υποβληθεί η απόφαση του Περιφερειάρχη για τη σύσταση Α.Ε. πρέπει να περιλαμβάνει:

α) Καταχώρηση Α.Ε. στο μητρώο Α.Ε. που τηρείται στην Υπηρεσία Εμπορίου της Περιφέρειας που έχει έδρα η εταιρεία.

β) Δημοσίευση σχετικής ανακοινώσεως με τη σύσταση της Α.Ε. στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Φ.Ε.Κ.) (Λεοντάρης, Κ. Μ., 2008).

2.2.4. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των μετατροπών εταιρειών

Ως αποτέλεσμα της διενέργειας της μετατροπής μιας επιχείρησης, σε μία άλλη διαφορετικού τύπου νομικής μορφής, είναι η δημιουργία μιας ισχυρότερης οικονομικής μονάδας από την προηγούμενη, αλλά και μία ανώτερης –κατά κανόνα– οργανωτικής μορφής επιχείρηση.

Έτσι, μετά την ολοκλήρωση της μετατροπής της υφιστάμενης επιχείρησης, προκύπτουν κάποια πλεονεκτήματα αλλά και κάποια μειονεκτήματα για τη νέα επιχείρηση, που ως αναμενόμενο είναι η υπερίσχυση των πλεονεκτημάτων, έναντι των μειονεκτημάτων.

Το κυριότερο πλεονέκτημα από τη μετατροπή ατομικών επιχειρήσεων, Ομόρρυθμων και Ετερόρρυθμων Επιχειρήσεων αλλά και των Επιχειρήσεων Περιορισμένης Ευθύνης σε Ανώνυμες Εταιρείες, εντοπίζεται όσον αφορά τη δημιουργία μιας ισχυρότερης εταιρικής μορφής οικονομική μονάδα.

Πιο αναλυτικά, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα –κατά περίπτωση– των μετατροπών των επιχειρήσεων, είναι:

Πλεονεκτήματα μετατροπής επιχείρησης σε Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.)

Η μετατροπή των διαφόρων μορφών εταιρειών σε Α.Ε. παρέχει αρκετά πλεονεκτήματα. Έτσι, με τη δημιουργία του νέου νομικού προσώπου της επιχείρησης, επιτυγχάνονται τα ακόλουθα πλεονεκτήματα:

- Δημιουργία μεγαλύτερης και ισχυρότερης οικονομικής μονάδας με ευρύτερη απήχηση και αξιόπιστη αποδοχή μέσα στην αγορά.
- Μεγαλύτερη πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης, με αποτέλεσμα την ευκολότερη και την επαυξημένη άντληση κεφαλαίων για τις υποχρεώσεις της (μέτοχοι, πιστωτικά ιδρύματα κλπ).

- Ενίσχυση της επιχείρησης με πολύ μεγαλύτερο Μετοχικό Κεφάλαιο (βελτίωση της οικονομικής της θέσης κι επίτευξη των στρατηγικών της σχεδίων).
- Αναβάθμιση των διαθέσιμων πόρων της επιχείρησης με νέους πόρους όπως ανθρώπινο δυναμικό και μέσα (είσοδος στην επιχείρηση νέων ικανότερων επιχειρηματικών στελεχών και νέων μέσων π.χ. τεχνολογικοί εξοπλισμοί, κτίρια, μηχανήματα κλπ).
- Επίτευξη καλύτερης οργάνωσης και διαχείρισης τόσο στην παραγωγή όσο και στην προώθηση των πωλήσεων των προϊόντων της ή των υπηρεσιών της.
- Διεύρυνση της επιχείρησης με τη δημιουργία νέων οικονομικών μονάδων της (παραρτήματα) και σε άλλες περιοχές ή/και σε άλλες χώρες.
- Εμπορικές συνεργασίες – συναλλαγές με άλλες επιχειρήσεις ομοειδούς ή συναφούς αντικειμένου κοντά στην έδρα της επιχείρησης ή σε άλλες περιοχές ή/και σε άλλες χώρες.
- Περιορισμένη ευθύνη των μετόχων έναντι των υποχρεώσεων της επιχείρησης, μέχρι και το ποσοστό συμμετοχής τους σ' αυτήν κι όχι απεριόριστα ακόμη και με την προσωπική τους περιουσία, όπως ισχύει στις ατομικές ή προσωπικές επιχειρήσεις.
- Δυνατότητα συνέχισης της νέας επιχείρησης σε περίπτωση αποχώρησης ή ακόμη και θανάτου του ιδρυτή της προηγούμενης μορφής ατομικής ή προσωπικής επιχείρησης.

Επίσης, η νέα επιχείρηση έχει οικονομικά οφέλη από τις ισχύουσες διατάξεις στη φορολογία των επιχειρήσεων. Έτσι τα φορολογικά πλεονεκτήματα, είναι⁷:

- Υπερδωδεκάμηνη διαχειριστική περίοδος, με απαραίτητη προϋπόθεση να μην έχει γίνει προηγούμενη χρήση υπερδωδεκάμηνης διαχειριστικής περιόδου από τη μετατρεπόμενη επιχείρηση.
- Φορολόγηση των καθαρών κερδών στο όνομα της Α.Ε. σύμφωνα με τον εκάστοτε ισχύοντα φορολογικό συντελεστή. Το συγκεκριμένο πλεονέκτημα αφορά κυρίως τις ατομικές επιχειρήσεις όπου τα κέρδη φορολογούνται στο όνομα του επιχειρηματία και ο συντελεστής φορολόγησής τους μπορεί να ανέλθει μέχρι και το 40%. Επίσης, οι

⁷ Πηγή: <http://www.kathimerini.gr/366220/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/pleonekthmata-apo-th-metatroph-atomikwn-epixeirhsewn-epe-kai-proswpikwn-etaireiwn-se-ae>

ομόρρυθμοι εταίροι μιας Ο.Ε. ή Ε.Ε. θα απαλλαχθούν από την επιχειρηματική αμοιβή που τους βαρύνει.

– Δημιουργία περισσότερων εκπιπτόμενων από τα ακαθάριστα έσοδα αποσβέσεων. Αυτό βέβαια ισχύει μόνο στην περίπτωση που γίνεται εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 1297/1972.

– Απαλλαγή από το φόρο μεταβίβασης ακινήτων, υπό προϋποθέσεις. Ωστόσο, είναι σαφώς δυνατή τόσο η μετατροπή Ο.Ε. και Ε.Ε. σε Ε.Π.Ε. όσο και η μετατροπή ατομικών επιχειρήσεων σε Ο.Ε. και Ε.Ε.

Πλεονεκτήματα όσον αφορά τη μετατροπή σε Ε.Π.Ε.

Ουσιαστικά τα πλεονεκτήματα που αποκομίζουν οι ομόρρυθμοι και ετερόρρυθμοι εταίροι από την απόφαση μετατροπής της εταιρείας τους σε Ε.Π.Ε. είναι περίπου τα ίδια με τα πλεονεκτήματα που αναφέρθηκαν παραπάνω για τη μετατροπή της επιχείρησης σε Α.Ε.

Αυτό που αξίζει να επισημάνουμε είναι το σαφώς μικρότερο κεφάλαιο που απαιτείται για τη μετατροπή σε Ε.Π.Ε. καθώς με την ΠΟΛ. 1102/2008 αντικαταστάθηκε το εδάφιο α της παρ. 1 του άρθρου 4 του Ν. 3190/1955 και με την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ Α' 240/2012) το κεφάλαιο των Ε.Π.Ε. δεν δύναται να είναι κατώτερο των 2.400 ευρώ. Συνεπώς, το ελάχιστο ποσό κεφαλαίου που απαιτείται για μία Ε.Π.Ε. μειώθηκε από 18.000 ευρώ σε 4.500 ευρώ και με την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου στα 2.400 ευρώ.

Πλεονεκτήματα όσον αφορά τη μετατροπή σε Ο.Ε. και Ε.Ε.

Στις ατομικές επιχειρήσεις μπορούμε εύκολα να εντοπίσουμε τα πλεονεκτήματα από τη μετατροπή τους σε μια εταιρική μορφή καθώς αποτελεί την απλούστερη μορφή επιχείρησης, η οποία ταυτίζεται με το πρόσωπο του επιχειρηματία.

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα μετατροπής προσωπικών εταιρειών σε Α.Ε. βάσει του Ν.Δ. 1297/72

Πλεονεκτήματα

Πλεονεκτήματα δημιουργίας υπεραξίας, αν βεβαίως η μετατρεπομένη επιχείρηση διαθέτει πάγια περιουσιακά στοιχεία, που αυτό έχει ως αποτέλεσμα μεγαλύτερο κεφάλαιο και κατ' επέκταση μεγαλύτερη οικονομική επιφάνεια, ενώ παράλληλα παρέχει δυνατότητα

δημιουργίας μεγαλύτερων ετήσιων αποσβέσεων. Δεν ερευνάται η περίπτωση τήρησης βιβλίων Γ' κατηγορίας του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (ΚΦΑΣ) όπως η περίπτωση του Ν. 2166/1993 καθώς και η διάρκεια λειτουργίας της.

Υπερδωδεκάμηνη διαχειριστική χρήση αν η μετατρεπόμενη δεν έχει κάνει χρήση αυτού του δικαιώματος κατά το παρελθόν. Αναβάλλεται η φορολογία της υπεραξίας που προκύπτει από την εισφορά στην Ανώνυμη Εταιρεία των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευομένων ή μετατρεπομένων επιχειρήσεων και φορολογείται κατά το χρόνο της καθ' οιονδήποτε τρόπο διάλυσης αυτής, αν εφαρμοσθούν οι διατάξεις του Ν.Δ. 1297/1972, ενώ δεν υπάρχει θέμα υπεραξίας με το Ν. 2166/1993.

Με βάση τις διατάξεις του άρθρ. 7 του Ν.Δ. 1297/1972 και του άρθρ. 3 του Ν. 2166/1993 απαλλάσσονται παντός φόρου, τέλους, χαρτοσήμου ή οιουδήποτε ετέρου τέλους υπέρ του Δημοσίου, ως και εισφοράς ή δικαιώματος υπέρ οιουδήποτε τρίτου οι εξής περιπτώσεις ήτοι:

1. Η σύμβαση της μετατροπής ή της συγχώνευσης.
2. Η εισφορά και μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων ή μετατρεπόμενων επιχειρήσεων ως και η μετεγγραφή των σχετικών πράξεων.
3. Η μεταβίβαση στοιχείων Ενεργητικού ή Παθητικού ή άλλων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων ως και παντός εμπραγμάτου δικαιώματος.
4. Η κάθε συμφωνία ή πράξη απαιτούμενη για τη συγχώνευση ή μετατροπή ή σύσταση νέας εταιρείας.
5. Ειδικώς προκειμένου περί ακινήτων που ανήκουν και χρησιμοποιούνται από τη συγχωνευόμενη ή μετατρεπόμενη επιχείρηση και εισφέρονται στη συνιστώμενη εταιρεία, η απαλλαγή από το φόρο μεταβίβασης, υπό την προϋπόθεση ότι τα εισφερόμενα ακίνητα θα χρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες της Α.Ε. τουλάχιστον για μία πενταετία από τη μετατροπή, την προϋπόθεση αυτήν τη θέτει μόνο το Ν.Δ. 1297/1972.

Η ανωτέρω απαλλαγή από το φόρο μεταβίβασης ακινήτων περιλαμβάνει και την περίπτωση που το εισφερόμενο στη συνιστώμενη εταιρεία ακίνητο, είχε προσφερθεί κατά χρήση στη μετατρεπόμενη προσωπική εταιρεία και αποδεδειγμένα είχε χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες της τουλάχιστον επί μία πενταετία προ της μετατροπής. Οι παρακάτω

περιπτώσεις ισχύουν μόνον αν εφαρμοσθούν οι διατάξεις του Ν.Δ. 1297/1972. Κατά τη διάρκεια της πενταετίας επιτρέπεται όπως η συνιστώμενη εταιρεία, υπό την προϋπόθεση ότι δεν μεταβάλλεται το κύριο αντικείμενο των εργασιών της να:

- Εκμισθώνει τα ακίνητα.
- Εκποιεί αυτά, υπό την προϋπόθεση ότι το ποίον της εκποίησης θα χρησιμοποιηθεί μέσα σε δύο (2) χρόνια από την εκποίηση για απόκτηση ακινήτων ή άλλων καινούργιων παγίων περιουσιακών στοιχείων ίσης τουλάχιστον αξίας που θα εξυπηρετούν τις ανάγκες της επιχείρησης ή για εξόφληση δανείων και πιστώσεων προς Τραπεζικά Ιδρύματα, φορολογικών υποχρεώσεων προς το Δημόσιο ως και υφισταμένων ασφαλιστικών εισφορών προς Ασφαλιστικά Ιδρύματα υφισταμένων κατά την ημέρα της εκποίησης των ακινήτων.
- Σε περίπτωση που η νέα εταιρεία ήθελε να διαλυθεί για οποιονδήποτε λόγο προ της πενταετίας από της σύστασης της, αυτή υποχρεούται στην καταβολή παντός φόρου, τέλους υπέρ Δημοσίου ή τρίτου του οποίου η απαλλαγή ή αναβολή καταβολής προβλέπεται από τα άρθρα 2 και 3 του Ν.Δ. 1297/1972 στα οποία παραπέμπει η παρ. 5 του Ν. 2386/1996.

Επίσης εδώ πρέπει να σημειωθούν τα εξής:

- 1) Δεν οφείλονται τέλη κατά τη δημοσίευση των σχετικών συμβάσεων ως και του καταστατικού της Α.Ε. στο Φ.Ε.Κ. (Τ.Α.Ε. και Ε.Π.).
- 2) Επιτρέπεται η δημιουργία αφορολογήτων αποθεματικών από τα ακάλυπτα υπόλοιπα των επενδύσεων που έγιναν με βάση τους διαφόρους αναπτυξιακούς νόμους, ως και η μεταφορά των αφορολογήτων αποθεματικών των μετατρεπομένων ή συγχωνευομένων επιχειρήσεων στη νέα εταιρεία.

Σχετικά με την απαλλαγή από το φόρο μεταβίβασης ακινήτων επί συγχώνευσης ή μετατροπής επιχειρήσεων σε Ε.Π.Ε. ή Α.Ε. το Υπουργείο Οικονομικών έκανε δεκτή και την Υπ' αριθμ. 152/94 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.) με την υπ' αριθ. Β9171/3594/Β0013/ ΠΟΛ. 1180/7.7.94 εγκύκλιο του, την οποία και εφαρμόζουν οι αρμόδιες υπηρεσίες του.

Μειονεκτήματα

Κατά τη μετατροπή μιας επιχείρησης σε μια άλλου τύπου νομικής μορφής επιχείρηση, εκτός από τα πλεονεκτήματα που αναφέρθηκαν παραπάνω, υπάρχουν και κάποια μειονεκτήματα που μπορεί να αριθμούν λιγότερα, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να είναι πολύ σημαντικά έως κι αποτρεπτικά για την ολοκλήρωση της μετατροπής.

Τα κυριότερα μειονεκτήματα, είναι:

1. Μείωση ή ακόμη και απώλεια του ελέγχου της ατομική ή προσωπικής επιχείρησης από τον επιχειρηματία, όσο αυξάνει ο αριθμός των εταίρων ή των μετόχων της νέας επιχείρησης.

2. Αυξημένος έλεγχος στις καθημερινές δραστηριότητες της επιχείρησης, με αποτέλεσμα μεγαλύτερη γραφειοκρατία και περισσότερες τυπικές διαδικασίες στη λειτουργία της.

3. Μείωση της ευελιξίας κινήσεων του επιχειρηματία στη λήψη άμεσων και άτυπων αποφάσεων για την επιχείρηση, με αποτέλεσμα το χάσιμο πολλές φορές κρίσιμου χρόνου και τον αυστηρό περιορισμό της επιχείρησης.

4. Αυξημένο αρχικό Μετοχικό Κεφάλαιο –παρ' όλο που έχει μειωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια– όπου το κατώτατο προβλεπόμενο από την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ Α' 240/2012) ανέρχεται στις 24.000 ευρώ γεγονός που σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να είναι αποτρεπτικό, δεδομένου της έλλειψης ρευστότητας λόγω της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα.

5. Περιορισμό ως προς τη μεταβίβαση του 75% τόσο των εταιρικών μεριδίων όσο και των μετόχων όπου στην προκειμένη περίπτωση είναι ονομαστικές υποχρεωτικά, για μια 5ετία από τη σύσταση της νέας εταιρείας.

6. Επίσης και οι μετοχές της νέας εταιρείας είναι υποχρεωτικά ονομαστικές για μια πενταετία από τη σύστασή της, οπότε μετά το πέρας αυτής, μπορούν να μετατραπούν σε Ανώνυμες, αν δεν συντρέχει περίπτωση της συνέχισης τους σε ονομαστικές από άλλη διάταξη νόμου (Καραγιάννης, Ι., Καραγιάννη, Α-Ε., 2007).

3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ – ΕΞΑΓΟΡΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΠΑΣΕΙΣ

3.1. Γενικά περί Συγχωνεύσεων – Εξαγορών και Διασπάσεων των Εταιρειών

Το φαινόμενο των εταιρικών Συγχωνεύσεων – Εξαγορών και των Διασπάσεων, αποτελεί ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά των σύγχρονων αγορών παγκοσμίως, με συνεχόμενες και ραγδαίες εξελίξεις στον τομέα της απασχόλησης, των εργασιακών σχέσεων του προσωπικού μεταξύ των εμπλεκόμενων εταιρειών αλλά και της ανακατανομής των κεφαλαίων των επιχειρήσεων.

3.1.1. Συγχωνεύσεις – Εξαγορές Εταιρειών

Με τον όρο «**συγχώνευση**» δύο ή περισσότερων εταιρειών εννοείται η οικονομική πράξη που συντελείται μεταξύ τους με αποτέλεσμα την οριστική παύση της λειτουργίας τους και τη δημιουργία μιας νέας μεγαλύτερης και ισχυρότερης επιχείρησης. Η πράξη αυτή της συγχώνευσης συντελείται είτε με τη λύση και την εκκαθάριση των συγχωνευμένων εταιρειών είτε με τη λύση και τη μεταβίβαση όλου του Ενεργητικού και του Παθητικού τους χωρίς όμως να προηγηθεί η εκκαθάρισή τους και τη δημιουργία της νέας συγχωνευμένης επιχείρησης (Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002).

Επίσης με την «**εξαγορά**» ή «**απορρόφηση**» έχουμε την οικονομική πράξη μίας ή περισσότερων επιχειρήσεων να λύνονται χωρίς να γίνεται η εκκαθάρισή τους, μεταβιβάζοντας το σύνολο του Ενεργητικού τους και των υποχρεώσεών τους (Παθητικό) σε άλλη υφιστάμενη εταιρεία, η οποία θα είναι η μόνη που θα διατηρήσει τη νομική της προσωπικότητα. Οι εταίροι μέτοχοι των αναρροφούμενων εταιρειών καθίστανται εταίροι ή μέτοχοι της απορροφούσας επιχείρησης (Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2002).

Η εξαγορά επιχείρησης αποτελεί μία σύνθετη διαδικασία, κατά την οποία πρέπει να διευκρινιστούν διάφορες λεπτομέρειες. Γίνεται διάκριση μεταξύ της προκαταρκτικής φάσης, της κατάρτισης της σύμβασης και του σταδίου της ενσωμάτωσης. Το πλάνο των

ενεργειών και της διαδικασίας που πρέπει να ακολουθηθεί περιλαμβάνει συγκεκριμένα στάδια υλοποίησής της.

Η εξέλιξη μίας εξαγοράς επιχείρησης είναι συνήθως η ακόλουθη:

- Έρευνα αγοράς και εύρεση μίας κατάλληλης προς εξαγορά επιχείρησης, εφόσον φυσικά δεν έχει ήδη εντοπιστεί «screening».
- Εφ' όσον ευρεθεί μία τέτοια επιχείρηση «target» ακολουθηθεί η επικοινωνία μαζί της. Στο σημείο αυτό είναι χρήσιμη η συμπαράσταση ενός συμβούλου Merge & Acquisitions, δικηγόρου, λογιστή κλπ.
- Εφ' όσον η προς εξαγορά επιχείρηση δείξει το ενδιαφέρον της για την εξαγορά, συνίσταται η κατάρτιση και υπογραφή μίας σύμβασης εμπιστευτικότητας σε σχέση με τις πληροφορίες που ανταλλάσσονται στο πλαίσιο των αμοιβαίων ερευνών μεταξύ των επιχειρήσεων και για την διαπίστωση ιδίως της κατάστασης της προς εξαγορά επιχείρησης.
- Εφ' όσον διαπιστωθεί κατά τις πρώτες συζητήσεις από τα μέρη ότι θέλουν να προχωρήσουν στην εξαγορά, υπογράφεται συνήθως ένα Letter of Intent, δηλαδή μία επιστολή που δηλώνει την πρόθεση εκάστου μέρους για την συναλλαγή.
- Επόμενο βήμα είναι η διεξαγωγή μίας ολοκληρωμένης έρευνας της επιχείρησης. Αυτή ονομάζεται «due dilligence», η οποία ξεχωρίζεται στην νομική (legal) και οικονομική (financial) έρευνα της προς εξαγορά επιχείρησης.
- Σε συνέχεια των αποτελεσμάτων της έρευνας αυτής (due dilligence), ακολουθεί η σύνταξη του σχεδίου (σύμβασης) εξαγοράς, ταυτόχρονα με τις διαπραγματεύσεις για την τελική τιμή της εξαγοράς.
- Σε μεγαλύτερα deals ακολουθεί της υπογραφής της σύμβασης συνήθως η δήλωση της εξαγοράς στην επιτροπή ανταγωνισμού.
- Μετά την υπογραφή παραμένει μόνο το θέμα της εξασφάλισης της βέλτιστης παράδοσης και της έναρξης/συνέχισης της λειτουργίας της επιχείρησης.

Γενικά, οι συγχωνεύσεις και οι εξαγορές αποτελούν τη σημαντικότερη μέθοδο αναδιοργάνωσης των εταιρειών παγκοσμίως, με απώτερο σκοπό την αύξηση της δυναμικότητά τους, την επικράτησή τους μέσα στις αγορές, την απόκτηση ή βελτίωση

ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος έναντι των άλλων εταιρειών καθώς και την επίτευξη μεγαλύτερου κέρδους.

3.1.2. Διασπάσεις Εταιρειών

Η διάσπαση των ανωνύμων εταιριών διέπεται από τα άρθρα 81-89 του Ν. 2190/1920 και εμφανίζεται με τις εξής μορφές:

- Η διάσπαση με απορρόφηση γίνεται με την μεταβίβαση όλων των περιουσιακών στοιχείων μίας ανώνυμης εταιρίας (που λύεται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση) σε άλλη προϋπάρχουσα Ανώνυμη Εταιρία.
- Η διάσπαση με σύσταση νέων εταιριών γίνεται με την μεταβίβαση όλων των περιουσιακών στοιχείων μιας Ανώνυμης Εταιρίας (που λύεται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση) σε άλλες Ανώνυμες Εταιρίες που συνιστώνται ταυτόχρονα έναντι απόδοσης στους μετόχους της μετοχών που εκδίδονται από τις επωφελούμενες εταιρίες.

Η διάσπαση με απορρόφηση και σύσταση νέων εταιριών γίνεται με τη μεταβίβαση όλων των περιουσιακών στοιχείων μίας Ανώνυμης Εταιρίας (που λύεται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση) εν μέρει σε άλλες υφιστάμενες Ανώνυμες Εταιρίες και εν μέρει σε άλλες Ανώνυμες Εταιρίες που συστήνονται ταυτόχρονα έναντι απόδοσης στους μετόχους της μετοχών που εκδίδονται από τις επωφελούμενες εταιρίες.

Σύμφωνα με το άρθρο 84 Ν. 2190/1920 απαιτείται η λήψη απόφασης από τις Γενικές Συνελεύσεις όλων των εταιριών που συμμετέχουν στη διάσπαση.

Σύμφωνα με το άρθρο 82 Ν. 2190/1920 τα Διοικητικά Συμβούλια των εταιριών που συμμετέχουν στη διάσπαση της επιχείρησης πρέπει να καταρτίσουν εγγράφως μία σύμβαση διάσπασης, η οποία θα πρέπει αντίστοιχα να περιέχει τα στοιχεία που αναφέρονται ανωτέρω στην περίπτωση της συγχώνευσης. Για την έκθεση σχετικά με τη διάσπαση και τις δηλώσεις για την συγχώνευση εταιριών εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 71-74 Ν. 2190/1920.

Σύμφωνα με το άρθρο 88 Ν. 2190/1920 ισχύουν για τη διάσπαση με σύσταση νέων εταιριών όσα αναφέρονται στα άρθρα 82-86 Ν. 2190/1920. Για τη διάσπαση με

απορρόφηση και σύσταση νέων εταιριών εφαρμόζονται, κατ' άρθρο 89 Ν. 2190/1920 όσα αναφέρονται στα άρθρα 81 παρ. 4, 82-87 του Ν. 2190/1920.⁸

3.2. Περιπτώσεις εταιρικών Συγχωνεύσεων κι Εξαγορών

Οι περιπτώσεις των εταιρικών συγχωνεύσεων κι εξαγορών είναι οι παρακάτω:

1. Συγχώνευση δύο ή περισσότερων ατομικών επιχειρήσεων σε μία προσωπική επιχείρηση (Ο.Ε. και Ε.Ε.)
2. Συγχώνευση μιας ή περισσότερων ατομικών επιχειρήσεων και μιας ή περισσότερων προσωπικών εταιριών σε μία προσωπική εταιρεία. (Ο.Ε. και Ε.Ε.)
3. Συγχώνευση δύο ή περισσότερων προσωπικών εταιριών σε μία προσωπική εταιρεία (Ο.Ε. και Ε.Ε.)
4. Συγχώνευση δύο ή περισσότερων ατομικών επιχειρήσεων σε Ε.Π.Ε.
5. Συγχώνευση δύο ή περισσότερων προσωπικών εταιριών σε Ε.Π.Ε.
6. Συγχώνευση μιας ή περισσότερων ατομικών επιχειρήσεων και μιας ή περισσότερων προσωπικών εταιριών σε Ε. Π.Ε.
7. Συγχώνευση μιας ή περισσότερων εταιριών περιορισμένης ευθύνης και ατομικής επιχείρησης ή προσωπικής εταιρείας σε Ε.Π.Ε.
8. Συγχώνευση δύο ή περισσότερων Ε.Π.Ε. είτε με σύσταση νέας Ε.Π.Ε. είτε με απορρόφηση από μια εταιρεία περιορισμένης ευθύνης άλλης ή άλλων εταιριών περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.)
9. Συγχώνευση δύο ή περισσότερων Α.Ε. είτε με σύσταση νέας Α.Ε. είτε με απορρόφηση από λειτουργούσα Α.Ε. άλλης ή άλλων ανώνυμων εταιριών.
10. Συγχώνευση μιας ή περισσότερων Α.Ε. με μια ή περισσότερες επιχειρήσεις άλλου νομικού τύπου (ατομικές, προσωπικές εταιρείες, Ε.Π.Ε. κλπ).
11. Συγχώνευση δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων (ατομικών, προσωπικών εταιριών, Ε.Π.Ε. κλπ) ανάμεσα στις οποίες δεν περιλαμβάνεται Α.Ε. με σκοπό τη

⁸ Πηγή: Μετασχηματισμός, Συγχώνευση και Διάσπαση Εταιριών, Δικηγορική Εταιρεία ΚΡΑΓ Κοσμίδης και Συνεργάτες, <http://www.dikigoros.com.gr/metaximatismos-epixiriseon/metaschimatismos-sigchoneusierion.html> (27/4/2017)

δημιουργία νέας ανώνυμης εταιρείας. Οι συγχωνεύσεις επιχειρήσεων διακρίνονται σε εκείνες που προβλέπονται και ρυθμίζονται από τις διατάξεις του εμπορικού δικαίου και σε εκείνες που δεν προβλέπονται από το νόμο. Οι πρώτες καλούνται γνήσιες συγχωνεύσεις, οι δεύτερες μη γνήσιες ή καταχρηστικές. Οι διατάξεις που αναφέρονται στη συγχώνευση εταιρειών είναι: Του Ν.Δ. 1297/72 και των άρθρων 1-5 του Ν. 2166/93 που πραγματεύονται τη συγχώνευση οποιωνδήποτε εταιρικών τύπων σε Α.Ε. και Ε.Π.Ε. (Λεοντάρης, Κ. Μ., 2008).

3.3. Περιπτώσεις εταιρικών Διασπάσεων

Οι περιπτώσεις των εταιρικών διασπάσεων που διέπονται από το θεσμικό πλαίσιο στη χώρα μας (άρθρα 81-89 του Ν. 2190/1920) είναι οι παρακάτω:

1. Διάσπαση με απορρόφηση της εταιρείας όπου μία Ανώνυμη Εταιρεία (διασπώμενη), λύεται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζει σε άλλες υφιστάμενες Ανώνυμες Εταιρείες (επωφελούμενες) το σύνολο της περιουσίας της (Ενεργητικό και Παθητικό) έναντι απόδοσης στους μετόχους της μετοχών εκδιδόμενων από τις επωφελούμενες εταιρίες και ενδεχομένως, καταβολής ενός χρηματικού ποσού σε μετρητά προς συμψηφισμό μετοχών τις οποίες δικαιούνται.

2. Διάσπαση με σύσταση νέων εταιρειών όπου μία Ανώνυμη Εταιρεία (διασπώμενη), λύεται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζει σε άλλες ανώνυμες εταιρείες που συνιστώνται ταυτόχρονα (επωφελούμενες) το σύνολο της περιουσίας της (Ενεργητικό και Παθητικό) έναντι απόδοσης στους μετόχους της μετοχών εκδιδόμενων από τις επωφελούμενες εταιρείες και ενδεχομένως, καταβολής ενός χρηματικού ποσού σε μετρητά προς συμψηφισμό μετοχών τις οποίες δικαιούνται.

3. Διάσπαση με απορρόφηση και με σύσταση νέων εταιρειών όπου μία Ανώνυμη Εταιρεία (διασπώμενη), η οποία λύεται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζει μερικώς σε άλλες υφιστάμενες Ανώνυμες Εταιρείες (επωφελούμενες με απορρόφηση) και μερικώς σε άλλες Ανώνυμες Εταιρείες που συνιστώνται ταυτόχρονα (επωφελούμενες με σύσταση) το σύνολο της περιουσίας της (Ενεργητικό και Παθητικό) έναντι απόδοσης στους μετόχους της μετοχών εκδιδόμενων από τις επωφελούμενες εταιρείες κι ενδεχομένως, καταβολής ενός χρηματικού ποσού σε μετρητά προς συμψηφισμό μετοχών τις οποίες δικαιούνται (Λεοντάρης, Κ. Μ., 2008).

3.4. Ισχύον θεσμικό πλαίσιο των εταιρικών Συγχωνεύσεων – Εξαγορών

Το θεσμικό πλαίσιο που ισχύει στη χώρα μας για τη συγχώνευση των εταιρειών προβλέπει σήμερα τη συγχώνευση των Ε.Π.Ε. και τη συγχώνευση Α.Ε. Πιο αναλυτικά για τις δύο παραπάνω περιπτώσεις ισχύει:

1. Συγχώνευση Ε.Π.Ε.: Σύμφωνα με το Ν. 3190/1955 στα άρθρα 54 και 55 προβλέπεται η διαδικασία για τη συγχώνευση των Ε.Π.Ε. είτε δια της συστάσεως νέας Ε.Π.Ε. είτε δια απορροφήσεως από μια άλλη Ε.Π.Ε. άλλης η άλλων εταιριών του εταιρικού αυτού τύπου.

Άρθρο 54 (Ν. 2190/1920)

1. Δια την συγχώνευση Ε.Π.Ε. είτε δια της συστάσεως νέας εταιρείας περιορισμένης ευθύνης είτε δια της απορροφήσεως υπό μιας εταιρείας περιορισμένης ευθύνης άλλης ή άλλων εταιρειών περιορισμένης ευθύνης απαιτείται απόφαση των συνελεύσεων λαμβανομένη και την εκ του άρθρου 38 πλειονοψηφίαν.

2. Η συγχώνευση είναι δυνατόν να γίνει, μόνο μετά πάροδο δύο μηνών από την επιμέλεια των διαχειριστών δημοσιεύσεως άπαξ εις το κατά το άρθρον 8 παρ. 3 Δελτίο και δις εις μίαν τουλάχιστον ημερήσια εφημερίδα εκδιδόμενη στην έδρα των ενδιαφερομένων εταιρειών περιλήψεως των περί συγχωνεύσεως αποφάσεων των συνελεύσεων εφ' όσον εντός της προθεσμίας ταύτης ουδείς των προ της τελευταίας δημοσιεύσεως δανειστών των ενδιαφερομένων εταιρειών διατυπώσει εγγράφως τις αντιρρήσεις του.

3. Με αίτηση της ενδιαφερόμενης εταιρείας είναι δυνατόν ο πρόεδρος των πρωτοδικών, κατά την διαδικασία του άρθρου 634 της Πολιτικής Δικονομίας δικάζων, να επιτρέψει την συγχώνευση παρά τας αντιρρήσεις των εν τη προηγούμενη παρ. δανειστών εάν παρασχεθεί εις αυτούς επαρκή ασφάλεια.

Παρατήρηση: Νεώτερες ρυθμίσεις, φορολογικά, διάφορα κίνητρα κλπ. επί μετασχηματισμών εταιρειών βλέπε στα ΝΔ 1297/1972, Ν. 2166/1993 και αναπτυξιακούς νόμους (ιδιωτικές επενδύσεις).

Άρθρο 55 (Ν. 2190/1920)

Σύμβαση περί συγχωνεύσεως

1. Η περί συγχωνεύσεως σύμβαση καταρτίζεται δια συμβολαιογραφικού εγγράφου εις το οποίον περιλαμβάνονται αι ουσιώδεις και τον παρόντα νόμο διατάξεις.

2. Από της δημοσιεύσεως κατά το άρθρον 8 του παρόντος της περί συγχωνεύσεως συμβάσεως η νέα εταιρεία ή η εις ην υπήχθη άλλη εταιρεία υποκαθίσταται αυτοδικαίως εις άπαντα εν γένει τα δικαιώματα και τας υποχρεώσεις της συγχωνευθείσης εταιρείας της τιοιούτης μεταβιβάσεως εξομοιουμένης προς καθολική διαδοχή.

3. Εις περίπτωση συγχωνεύσεως Αωνύμων Εταιρειών ως και Ασφαλιστικών τέτοιων εχουσών κεφάλαιο κάτω του ενός εκατομμυρίου δραχμών εφαρμόζονται αναλόγως αι διατάξεις των άρθρων 5, 6 και 7 του νόμου 2292/1953 «περί συγχωνεύσεως Αωνύμων Τραπεζιτικών Εταιρειών».

4. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται υπό της νέας εταιρείας ή άλλη εταιρεία εφαρμοζόμενης και εν προκειμένω της παρ. 4 του άρθρου 51 του παρόντος.

2. Συγχώνευση των Α.Ε.: Για τη συγχώνευση των αωνύμων εταιρειών το θεσμικό πλαίσιο που ισχύει στη χώρα μας προβλέπεται από το Ν. 2190/1920 και με την ΤΡΙΤΗ ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 9ης Οκτωβρίου 1978 του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που εξέδωσε προς τις χώρες μέλη της ΕΟΚ βασιζομένη στο άρθρο 54 παράγραφος 3 περίπτωση ζ) της συνθήκης, περί των συγχωνεύσεων των αωνύμων εταιριών (78/855/ΕΟΚ).

Άρθρο 68 (Ν. 2190/1920)

1. Η συγχώνευση αωνύμων εταιρειών πραγματοποιείται είτε με απορρόφηση, είτε με σύσταση νέας εταιρείας.

2. Συγχώνευση με απορρόφηση είναι η πράξη με την οποία μία ή περισσότερες ανώνυμες εταιρείες (απορροφούμενες), οι οποίες λύνονται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζουν σε άλλη υφιστάμενη ανώνυμη εταιρεία (απορροφούσα) το σύνολο της περιουσίας τους (Ενεργητικό και Παθητικό) έναντι απόδοσης στους μετόχους των μετοχών εκδιδομένων από την απορροφούσα εταιρεία κι ενδεχομένως, καταβολής ενός

χρηματικού ποσού σε μετρητά προς συμψηφισμό μετοχών τις οποίες δικαιούνται. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών, που αποδίδονται στους μετόχους των απορροφούμενων εταιρειών και αθροιστικά με την αξία των μετοχών αυτών την αξία της καθαρής θέσης της εισφερόμενης περιουσίας αυτών των εταιρειών.

3. Συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρείας είναι η πράξη με την οποία δύο ή περισσότερες ανώνυμες εταιρείες, οι οποίες λύονται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζουν σε ανώνυμη εταιρεία, την οποία συνιστούν, το σύνολο της περιουσίας τους (Ενεργητικό και Παθητικό) έναντι απόδοσης στους μετόχους τους, μετοχών εκδιδόμενων από τη νέα εταιρεία κι ενδεχομένως, ενός χρηματικού ποσού σε μετρητά προς συμψηφισμό μετοχών τις οποίες δικαιούνται. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών, που αποδίδονται στους μετόχους των λυόμενων εταιρειών και αθροιστικά με την αξία των μετοχών αυτών την αξία της καθαρής θέσης της εισφερόμενης περιουσίας αυτών των εταιρειών.

Άρθρο 69 (Ν. 2190/1920)

Σχέδιο Σύμβασης Συγχώνευσης

1. Τα Διοικητικά Συμβούλια των εταιρειών που συγχωνεύονται καταρτίζουν εγγράφως σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης.

2. Το σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης περιέχει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

α. Την ειδικότερη μορφή, την επωνυμία και την έδρα των εταιρειών που συγχωνεύονται, καθώς και τον αριθμό του μητρώου τους.

β. Τη σχέση ανταλλαγής των μετοχών και ενδεχομένως, το ύψος του χρηματικού ποσού μετρητών που προβλέπει το άρθρο 68.

γ. Τις διατυπώσεις παράδοσης των νέων μετοχών που εκδίδει η απορροφούσα εταιρεία.

δ. Την ημερομηνία από την οποία οι μετοχές, που παραδίδονται στους μετόχους της ή των απορροφούμενων εταιρειών, παρέχουν δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη της απορροφούσας εταιρείας, καθώς και κάθε ειδικό όρο σχετικό με το δικαίωμα αυτό.

ε. Την ημερομηνία από την οποία οι πράξεις της ή των απορροφούμενων εταιρειών θεωρούνται, από λογιστική άποψη, ότι γίνονται για λογαριασμό της απορροφούσας εταιρείας και την τύχη των οικονομικών αποτελεσμάτων της ή των απορροφούμενων εταιρειών, που θα προκύψουν από την ημερομηνία αυτή μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης της συγχώνευσης όπως προβλέπεται στα άρθρα 74 και 75.

στ. Τα δικαιώματα που εξασφαλίζει η απορροφούσα εταιρεία στους μετόχους που έχουν ειδικά δικαιώματα στην ή στις απορροφούμενες εταιρείες, καθώς και στους κατόχους άλλων τίτλων, πλην μετοχών, ή τα μέτρα που προτείνονται γι' αυτούς.

ζ. Όλα τα ιδιαίτερα πλεονεκτήματα που, ενδεχομένως, παρέχονται στα Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και στους τακτικούς ελεγκτές των συγχωνευόμενων εταιρειών.

3. Το σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β, από καθεμία από τις συγχωνευόμενες εταιρείες.

α. Οι συγχωνευόμενες εταιρείες απαλλάσσονται από τις διατυπώσεις δημοσιότητας που προβλέπει η παρ. 3 εφόσον για συνεχή χρονική περίοδο που αρχίζει τουλάχιστον ένα μήνα πριν από την ημέρα που έχει ορισθεί για τη γενική συνέλευση κάθε μίας από αυτές, η οποία θα αποφανθεί για το σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης, και λήγει το νωρίτερο κατά την περάτωση της συνέλευσης αυτής, το σχέδιο διατηρείται δημοσιευμένο σε ειδικό υποκατάλογο του διαδικτυακού τόπου του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (Γ.Ε.ΜΗ.). Η δημοσίευση γίνεται ύστερα από κοινή αίτηση των συγχωνευόμενων εταιριών, που υποβάλλεται σε οποιαδήποτε υπηρεσία καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ. του άρθρου 2 παρ. 4 του Ν. 3419/2005 (ΦΕΚ Α' 297), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 13 παρ. 1 περ. γ' του Ν. 3853/2010 (ΦΕΚ Α' 90), η οποία είναι αρμόδια για μία από τις συγχωνευόμενες εταιρείες, και κατόπιν ελέγχου του σχεδίου σύμβασης συγχώνευσης από την αρμόδια υπηρεσία. Οι εταιρείες δεν επιβαρύνονται με ειδικό τέλος για τη δημοσίευση αυτή.

β. Στην περίπτωση της προηγούμενης παραγράφου, μπορεί με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας να καθορίζεται ορισμένο χρονικό διάστημα, κατά τη διάρκεια του οποίου πρέπει το σχέδιο να διατηρείται δημοσιευμένο στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ. μετά τη γενική συνέλευση των συγχωνευόμενων εταιρειών.

γ. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας μπορεί να καθορίζονται οι συνέπειες που έχει η προσωρινή διακοπή πρόσβασης στον ειδικό υποκατάλογο του διαδικτυακού τόπου του Γ.Ε.ΜΗ. σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, εφόσον η διακοπή αυτή προκαλείται από τεχνικούς ή άλλους λόγους.

4. Το Διοικητικό Συμβούλιο κάθε μιας από τις συγχωνευόμενες εταιρείες καταρτίζει επίσης λεπτομερή έκθεση, στην οποία επεξηγεί και δικαιολογεί, από νομική και οικονομική άποψη, το σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης και ειδικότερα, τη σχέση ανταλλαγής των μετοχών της ή των απορροφούμενων εταιρειών προς τις μετοχές που εκδίδει η απορροφούσα εταιρεία. Η έκθεση αυτή, που αναφέρει επίσης οποιοσδήποτε ειδικές δυσχέρειες που τυχόν εμφανίστηκαν ή θα εμφανιστούν κατά την εκτίμηση, καταχωρείται στο Μητρώο Αωνύμων Εταιρειών και υποβάλλεται στη Γενική Συνέλευση.

5. Το Διοικητικό Συμβούλιο κάθε μίας από τις συγχωνευόμενες εταιρείες υποχρεούται να ενημερώνει τη γενική συνέλευση των μετόχων, η οποία αποφασίζει σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72, καθώς και τα Διοικητικά Συμβούλια των άλλων συγχωνευόμενων εταιριών, ώστε τα τελευταία να είναι σε θέση να ενημερώσουν τις οικείες γενικές συνελεύσεις των εταιρειών τους σχετικά με κάθε σημαντική μεταβολή του ενεργητικού και του παθητικού που σημειώθηκε ανάμεσα στην ημερομηνία κατάρτισης του σχεδίου σύμβασης συγχώνευσης και στην ημερομηνία διεξαγωγής των γενικών συνελεύσεων που καλούνται να αποφανθούν ως προς το σχέδιο αυτό.

6. Δεν απαιτείται έκθεση Διοικητικού Συμβουλίου κατά την παρ. 4 ούτε ενημέρωση των γενικών συνελεύσεων και των άλλων συγχωνευόμενων εταιρειών κατά την παρ. 5, εάν όλοι οι μέτοχοι και οι κάτοχοι άλλων τίτλων που παρέχουν δικαίωμα ψήφου σε κάθε μία από τις εταιρείες που συμμετέχουν στη συγχώνευση, έχουν συμφωνήσει. Για τις σχετικές δηλώσεις βουλήσεως απαιτείται έγγραφο βέβαιης χρονολογίας.

Τροποποιήσεις του άρθρ. 69 Ν. 2190/1920:

1. Το άρθρ. 69 του Ν. 2190/1920 αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 10 του Π.Δ. 498/1987.

2. Ο τίτλος του άρθρ. 69 του Ν. 2190/1920 προστέθηκε με το άρθρ. 67 παρ. 1 του Ν. 3604/2007.

3. Το άρθρ. 69 παρ. 3 του Ν. 2190/1920 αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 67 παρ. 2 του Ν. 3604/2007.

4. Το άρθρ. 69 παρ. 3α, 3β και 3γ του Ν. 2190/1920 προστέθηκε με το άρθρ. 2 παρ. 1 του Π.Δ. 86/2011.

5. Το άρθρ. 69 παρ. 5 και 6 του Ν. 2190/1920 προστέθηκε με το άρθρ. 2 παρ. 2 του Π.Δ. 86/2011.

Άρθρο 71 (Ν. 2190/1920)

Εκτίμηση Στοιχείων Συγχωνευμένων Εταιρειών

1. Για την εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων εταιρειών συντάσσεται έκθεση προς τη γενική συνέλευση των μετόχων των εταιρειών αυτών, από επιτροπή εμπειρογνομόνων ή την επιτροπή της παραγράφου 1 ή τα πρόσωπα της παραγράφου 4 του άρθρου 9. Τα πρόσωπα αυτά, που ορίζονται μετά από κοινή αίτηση ή συμφωνία των συγχωνευόμενων εταιρειών, εξετάζουν επίσης και τους όρους που περιλαμβάνονται στο σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης.

2. Στην έκθεση τους τα πρόσωπα της παραγράφου 1 υποχρεούνται να αναφέρουν αν, κατά τη γνώμη τους, η σχέση ανταλλαγής των μετοχών της ή των απορροφούμενων εταιρειών προς τις μετοχές που εκδίδει η απορροφούσα εταιρεία είναι δίκαιη και λογική. Στην ίδια έκθεση πρέπει να περιλαμβάνονται τουλάχιστον οι εξής πληροφορίες:

α. Η αξία της εισφερόμενης εταιρικής περιουσίας στο σύνολό της (ενεργητικό και παθητικό) για τη μεταβολή του κεφαλαίου της απορροφούσας εταιρείας την οποία συνεπάγεται η συγχώνευση, και τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 9 παρ. 2 εδάφιο δεύτερο.

β. Η μέθοδος ή οι μέθοδοι που υιοθετήθηκαν για τον καθορισμό της προτεινόμενης σχέσης ανταλλαγής των μετοχών.

γ. Δήλωση για το αν η μέθοδος ή οι μέθοδοι που υιοθετήθηκαν είναι κατάλληλες για την ή τις συγκεκριμένες περιπτώσεις, τις αξίες που προέκυψαν από την εφαρμογή κάθε μεθόδου και γνώμη για την βαρύτητα που αποδόθηκε σε ορισμένες

μεθόδους για τον προσδιορισμό των αξιών αυτών, καθώς και περιγραφή των τυχόν δυσκολιών που προέκυψαν κατά την εκτίμηση.

3. Κάθε πρόσωπο της παραγράφου 1 έχει το δικαίωμα να λαμβάνει από τις συγχωνευόμενες εταιρείες οποιαδήποτε πληροφορία ή έγγραφο χρήσιμο για τη διεκπεραίωση του έργου της εκτίμησης, καθώς και να διενεργεί όλες τις απαραίτητες έρευνες και να προβαίνει στους αναγκαίους ελέγχους.

4. Δεν απαιτείται εξέταση του σχεδίου σύμβασης συγχώνευσης ούτε έκθεση εμπειρογνώμονα, εάν όλοι οι μέτοχοι και οι κάτοχοι άλλων τίτλων που παρέχουν δικαίωμα ψήφου σε καθεμία από τις εταιρείες που συμμετέχουν στη συγχώνευση έχουν συμφωνήσει. Για τις σχετικές δηλώσεις βουλήσεως απαιτείται έγγραφο βέβαιης χρονολογίας.

Τροποποιήσεις του άρθρ. 71 Ν. 2190/1920:

1. Το άρθρ. 71 του Ν. 2190/1920 προστέθηκε με το άρθρ. 12 του Π.Δ. 498/1987.
2. Ο τίτλος στο άρθρ. 71 του Ν. 2190/1920 προστέθηκε με το άρθρ. 68 παρ. 1 του Ν. 3604/2007.
3. Το άρθρ. 71 παρ. 1 του Ν. 2190/1920 αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 68 παρ. 2 του Ν. 3604/2007.
4. Το άρθρ. 71 παρ. 2 εδάφιο α' του Ν. 2190/1920 αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 68 παρ. 3 του Ν. 3604/2007.
5. Το άρθρ. 71 παρ. 3 του Ν. 2190/1920 αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 68 παρ. 4 του Ν. 3604/2007.
6. Το άρθρ. 71 παρ. 4 του Ν. 2190/1920 προστέθηκε με το άρθρ. 6 παρ. 1 του Ν. 3873/2010 και το άρθρ. 71 παρ. 4 εδάφιο β' του Ν. 2190/1920 προστέθηκε με το άρθρ. 4 του Π.Δ. 86/2011.

Άρθρο 72 (Ν. 2190/1920)

Απόφαση Γενικής Συνέλευσης

1. Για τη συγχώνευση απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης κάθε μιας από τις συγχωνευόμενες εταιρείες. Η απόφαση αυτή αφορά την έγκριση του σχεδίου σύμβασης συγχώνευσης και κατά περίπτωση, τις τροποποιήσεις του καταστατικού που απαιτούνται για την πραγματοποίηση της συγχώνευσης. Η γενική συνέλευση δεν μπορεί να λάβει απόφαση αν δεν έχει τηρηθεί η προθεσμία της παρ. 2 του άρθρου 70.

2. Αν υπάρχουν περισσότερες κατηγορίες μετοχών, η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης για τη συγχώνευση τελεί υπό την έγκριση της ή των κατ' ιδίαν κατηγοριών μετοχών τα δικαιώματα των οποίων θίγονται από τη συγχώνευση. Η έγκριση παρέχεται με απόφαση ιδιαίτερης συνέλευσης των μετόχων της κατηγορίας που θίγεται, η οποία λαμβάνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για απαρτία και πλειοψηφία των άρθρων 29 παρ. 3 και 4 και 31 παρ. 2. Για τη σύγκληση της συνέλευσης αυτής, τη συμμετοχή σ' αυτή, την παροχή πληροφοριών, την αναβολή λήψης απόφασης, την ψηφοφορία, καθώς και την ακύρωση των αποφάσεών της, εφαρμόζονται αναλόγως οι σχετικές διατάξεις για τη Γενική Συνέλευση των μετόχων.

Τροποποιήσεις του άρθρου 72 Ν. 2190/1920:

1. Το άρθρο 72 του Ν. 2190/1920 προστέθηκε με το άρθρο 12 του Π.Δ. 498/1987.
2. Ο τίτλος στο άρθρο 72 του Ν. 2190/1920 προστέθηκε με το άρθρο 69 παρ. 1 του Ν. 3604/2007.
3. Το άρθρο 72 παρ. 1 εδάφιο γ' του Ν. 2190/1920 προστέθηκε με το άρθρο 69 παρ. 2 του Ν. 3604/2007 και στη συνέχεια αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 του Π.Δ. 86/2011.

Άρθρο 75 (Ν. 2190/1920)

Αποτελέσματα της Συγχώνευσης

1. Από την καταχώρηση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών, της εγκριτικής απόφασης της συγχώνευσης, που προβλέπεται από το άρθρο 74, επέρχονται αυτοδίκαια και ταυτόχρονα χωρίς καμία άλλη διατύπωση, τόσο για τις συγχωνευόμενες εταιρείες όσο και έναντι των τρίτων, τα ακόλουθα αποτελέσματα:

α) Η απορροφούσα εταιρεία υποκαθίσταται στο σύνολο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων της ή των απορροφούμενων εταιρειών, περιλαμβανομένων των

«Εταιρικοί Μετασηματισμοί»

διοικητικών αδειών που έχουν εκδοθεί υπέρ της ή των απορροφούμενων εταιρειών και η μεταβίβαση αυτή εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή.

β. Οι μέτοχοι της ή των απορροφούμενων εταιρειών γίνονται μέτοχοι της απορροφούσας εταιρείας.

γ. Η απορροφούμενη ή οι απορροφούμενες εταιρείες παύουν να υπάρχουν.

2. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδικαίως από την απορροφούσα εταιρεία ή κατ' αυτής χωρίς καμία ειδικότερη διατύπωση από μέρους της για τη συνέχιση και χωρίς να επέρχεται, λόγω της συγχώνευσης, βίαια διακοπή της δίκης και χωρίς να απαιτείται δήλωση για την επανάληψή τους.

3. Οι προβλεπόμενες από την ισχύουσα νομοθεσία ιδιαίτερες διατυπώσεις για τη μεταβίβαση ορισμένων περιουσιακών στοιχείων ισχύουν και στην περίπτωση συγχώνευσης.

4. Οι μετοχές της απορροφούσας εταιρείας δεν ανταλλάσσονται με μετοχές της απορροφούμενης εταιρείας που κατέχονται:

α. Είτε από την ίδια την απορροφούσα εταιρεία, είτε από πρόσωπο που ενεργεί στο όνομά του, αλλά για λογαριασμό της εταιρείας αυτής,

β. Είτε από την ίδια την απορροφούμενη εταιρεία, είτε από πρόσωπο που ενεργεί στο όνομά του, αλλά για λογαριασμό της εταιρείας αυτής.

Τροποποιήσεις του άρθρ. 75 Ν. 2190/1920:

1. Το άρθρ. 75 του Ν. 2190/1920 προστέθηκε με το άρθρ. 12 του Π.Δ. 498/1987.

2. Ο τίτλος του άρθρ. 75 του Ν. 2190/1920 προστέθηκε με το άρθρ. 70 παρ. 1 του Ν. 3604/2007.

3. Το άρθρ. 75 παρ. 1 περίπτωση α' του Ν. 2190/1920 αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 70 παρ. 2 του Ν. 3604/2007.

Άρθρο 77 (Ν. 2190/1920)

Ακυρότητα της Συγχώνευσης

1. Η συγχώνευση κηρύσσεται άκυρη με απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, το οποίο δικάζει κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, μόνο αν:

α) Δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 74 ή

β) Αποδειχθεί ότι η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης μιας από τις εταιρείες που συγχωνεύθηκαν και που ενέκρινε τη συγχώνευση είναι άκυρη ή ακυρώσιμη κατά τις διατάξεις των άρθρων 35α και 35β.

2. Η αγωγή για την ακύρωση της συγχώνευσης είναι απαράδεκτη, αν:

α) Παρήλθαν έξι (6) μήνες από την ημερομηνία καταχώρησης, στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών, της εγκριτικής απόφασης της συγχώνευσης, που προβλέπεται από το άρθρο 74 ή

β) Έπαψαν να υπάρχουν οι λόγοι για τους οποίους θα μπορούσε να γίνει η ακύρωση.

3. Το αρμόδιο δικαστήριο παρέχει στις ενδιαφερόμενες εταιρείες προθεσμία για την άρση των λόγων ακυρότητας της συγχώνευσης, όταν η άρση αυτή είναι εφικτή.

4. Η δικαστική απόφαση που κηρύσσει την ακυρότητα της συγχώνευσης υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β.

5. Η τριτανακοπή κατά της απόφασης που κηρύσσει την ακυρότητα της συγχώνευσης μπορεί να ασκηθεί μέσα σε προθεσμία έξι μηνών από την υποβολή της δικαστικής απόφασης στις διατυπώσεις δραστηριότητας του άρθρου 7β.

6. Η δικαστική απόφαση που κηρύσσει την ακυρότητα της συγχώνευσης δεν θίγει το κύρος των υποχρεώσεων που γεννήθηκαν σε όφελος ή σε βάρος της απορροφούμενης εταιρείας στην περίοδο μετά την ημερομηνία καταχώρησης, στο Μητρώο Ανωνύμων εταιρειών, της εγκριτικής απόφασης της συγχώνευσης, που προβλέπεται από το άρθρο 74, και πριν από την υποβολή της απόφασης αυτής στη δημοσιότητα που προβλέπονται από

την παράγραφο 4 του άρθρου αυτού.

7. Οι εταιρείες που έλαβαν μέρος στη συγχώνευση ευθύνονται εις ολόκληρον για τις υποχρεώσεις της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 77α (Ν. 2190/1920)

Μη Δίκαιη Σχέση Ανταλλαγής

1. Η συγχώνευση δεν κηρύσσεται άκυρη για το λόγο ότι η σχέση ανταλλαγής των μετοχών των μετόχων της απορροφούμενης εταιρείας με μετοχές της απορροφούσας έχει ορισθεί αδικαιολόγητα χαμηλή.

2. Στην περίπτωση της παραγράφου 1 κάθε μέτοχος της απορροφούμενης εταιρείας μπορεί να αξιώσει την καταβολή σε αυτόν από την απορροφούσα εταιρεία αποζημίωσης σε μετρητά. Η αποζημίωση ορίζεται από το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας. Η σχετική αξίωση παραγράφεται αν παρέλθουν έξι (6) μήνες από την καταχώριση στο μητρώο της εγκριτικής απόφασης της συγχώνευσης, που προβλέπεται από το άρθρο 74.

3. Η απορροφούσα εταιρεία μπορεί με δήλωσή της να εξαγοράσει τις μετοχές των μετόχων που ασκούν την αξίωση της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται, αναλόγως, το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 84.

Τροποποιήσεις του άρθρου 77 και 77α του Ν. 2190/1920:

1. Το άρθρο 77 τέθηκε όπως προστέθηκε με το άρθρο 12 του Π.Δ. 498/1987 και ισχύει από 1ης Ιανουαρίου 1988 σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 22 του ίδιου Π.Δ.

2. Η περίπτωση (β) της παραγράφου 1 του άρθρου 77 τέθηκε όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 71 του Ν. 3604/2007 και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι 08-08-2007 σύμφωνα με το άρθρο 82 του ίδιου νόμου.

3. Το άρθρο 77α, τέθηκε όπως προστέθηκε με το άρθρο 72 του Ν. 3604/2007 και

ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι 08-08-2007 σύμφωνα με το άρθρο 82 του ίδιου νόμου. Επίσης, σύμφωνα με την παράγραφο 9 του άρθρου 79 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι:

“9. Οι διατάξεις των άρθρων 77α, 79α και της παραγράφου 4 του άρθρου 86 του Ν. 2190/1920 όπως αντικαθίστανται με τον παρόντα νόμο, εφαρμόζονται σε συγχωνεύσεις, εξαγορές ή διασπάσεις που αποφασίζονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου”.

Άρθρο 79 (Ν. 2190/1920)

Πράξεις που Εξομοιώνονται με τη Συγχώνευση με Απορρόφηση

1. Για την πράξη με την οποία μία ή περισσότερες ανώνυμες εταιρείες (εξαγοραζόμενες) μεταβιβάζουν, μετά από λύση τους χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, σε άλλη (εξαγοράζουσα) το σύνολο της περιουσίας τους (Ενεργητικό και Παθητικό) έναντι απόδοσης στους μετόχους των εξαγοραζόμενων εταιρειών του αντιτίμου των δικαιωμάτων τους (εξαγορά), εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 69 έως και 77.

2. Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου σαν απορροφούμενες εταιρείες εννοούνται οι εταιρείες που εξαφανίζονται (εξαγοραζόμενες) και σαν απορροφούσα εταιρεία εννοείται η εξαγοράζουσα.

Τροποποίηση του άρθρ. 79 Ν. 2190/1920:

Το άρθρ. 79 του Ν. 2190/1920 προστέθηκε με το άρθρ. 12 του Π.Δ. 498/1987.

Άρθρο 80 (Ν. 2190/1920)

Συγχώνευση με Σύσταση Νέας Ανώνυμης Εταιρείας

1. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 4α τα άρθρα 69 έως και 77α εφαρμόζονται και στη συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρείας. Για την εφαρμογή αυτής της διάταξης ως απορροφούμενες εταιρείες νοούνται οι εταιρείες που εξαφανίζονται και ως απορροφούσα εταιρεία η νέα εταιρεία.

2. Το άρθρο 69 παρ. 2 περίπτωση (α) εφαρμόζεται αναλόγως και για τη νέα εταιρεία.

3. Το σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης, μαζί με το καταστατικό της νέας εταιρείας, εγκρίνονται από τη Γενική Συνέλευση κάθε μιας από τις εταιρείες που εξαφανίζονται.

Τροποποίηση του άρθρ. 80 Ν. 2190/1920:

Η «Συγχώνευση με σύσταση νέας ανώνυμης εταιρείας» τέθηκε όπως προστέθηκε με το άρθρο 13 του Π.Δ. 498/1987. Επίσης, με το άρθρο 13 του ίδιου Π.Δ. τέθηκε όπως προστέθηκε το άρθρο 80. Οι διατάξεις αυτές ισχύουν από 1ης Ιανουαρίου 1988 σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 22 του ίδιου Π.Δ. Εν συνεχεία, ο τίτλος του άρθρου 80 τέθηκε όπως προστέθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 74 του Ν. 3604/2007 και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι 08-08-2007 σύμφωνα με το άρθρο 82 του ίδιου νόμου.

3.5. Ισχύον θεσμικό πλαίσιο των εταιρικών Διασπάσεων

Άρθρο 81

Διάσπαση Ανωνύμων Εταιρειών

1. Η διάσπαση ανώνυμων εταιρειών πραγματοποιείται, είτε με απορρόφηση, είτε με σύσταση νέων εταιρειών, είτε με απορρόφηση και σύσταση νέων εταιρειών.

2. Διάσπαση με απορρόφηση είναι η πράξη με την οποία μία ανώνυμη εταιρεία (διασπώμενη), η οποία λύεται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζει σε άλλες υφιστάμενες ανώνυμες εταιρείες (επωφελούμενες) το σύνολο της περιουσίας της (ενεργητικό και παθητικό) έναντι απόδοσης στους μετόχους της μετοχών εκδιδομένων από την επωφελούμενες εταιρείες και, ενδεχομένως, καταβολής ενός χρηματικού ποσού σε μετρητά προς συμψηφισμό μετοχών τις οποίες δικαιούνται. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών, που αποδίδονται στους μετόχους της διασπώμενης εταιρείας, και αθροιστικά με την αξία των μετοχών αυτών την αξία της καθαρής θέσης της εισφερόμενης περιουσίας αυτής της εταιρείας.

3. Διάσπαση με σύσταση νέων εταιρειών είναι η πράξη με την οποία μία ανώνυμη εταιρεία (διασπώμενη), η οποία λύεται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζει σε άλλες ανώνυμες εταιρείες που συνιστώνται ταυτόχρονα (επωφελούμενες) το σύνολο της περιουσίας της (ενεργητικό και παθητικό) έναντι απόδοσης στους μετόχους της μετοχών εκδιδόμενων από τις επωφελούμενες εταιρείες κι ενδεχομένως, καταβολής ενός χρηματικού ποσού σε μετρητά προς συμψηφισμό μετοχών τις οποίες δικαιούνται. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών, που αποδίδονται στους μετόχους της διασπώμενης εταιρείας, και αθροιστικά με την αξία των μετοχών αυτών την αξία της καθαρής θέσης της εισφερόμενης περιουσίας αυτής της εταιρείας.

4. Διάσπαση με απορρόφηση και με σύσταση νέων εταιρειών είναι η πράξη με την οποία μία ανώνυμη εταιρεία (διασπώμενη), η οποία λύεται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζει μερικώς σε άλλες υφιστάμενες ανώνυμες εταιρείες (επωφελούμενες με απορρόφηση) και μερικώς σε άλλες ανώνυμες εταιρείες που συνιστώνται ταυτόχρονα (επωφελούμενες με σύσταση) το σύνολο της περιουσίας της (Ενεργητικό και Παθητικό) έναντι απόδοσης στους μετόχους της μετοχών εκδιδόμενων από την επωφελούμενες εταιρείες και, ενδεχομένως, καταβολής ενός χρηματικού ποσού σε μετρητά προς συμψηφισμό μετοχών τις οποίες δικαιούνται. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών, που αποδίδονται στους μετόχους της διασπώμενης εταιρείας, και αθροιστικά με την αξία των μετοχών αυτών την αξία της καθαρής θέσης της εισφερόμενης περιουσίας αυτής της εταιρείας.

5. Στα σημεία που οι διατάξεις των άρθρων 81 έως και 87 παραπέμπουν στις διατάξεις των άρθρων 69 έως και 80 ως «εταιρείες που συγχωνεύονται» ή «συγχωνευόμενες εταιρείες», νοούνται οι εταιρείες που συμμετέχουν στη διάσπαση, ως «απορροφούσα εταιρεία» νοείται κάθε μια από τις επωφελούμενες εταιρείες, ως «απορροφούμενη ή απορροφούμενες εταιρείες» η διασπώμενη εταιρεία, ως «συγχώνευση» η διάσπαση και ως «σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης» το σχέδιο σύμβασης διάσπασης.

Τροποποίηση του άρθρου 81 Ν. 2190/1920:

Το «ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 12^ο – Διάσπαση Ανωνύμων Εταιρειών» τέθηκε όπως προστέθηκε με το άρθρο 14 του Π.Δ. 498/1987. Επίσης, με το άρθρο 14 του ιδίου Π.Δ.

τέθηκε όπως προστέθηκε το άρθρο 81. Οι διατάξεις αυτές ισχύουν από 1ης Ιανουαρίου 1988 σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 22 του ίδιου Π.Δ.

Άρθρο 82

Διάσπαση με Απορρόφηση (Σχέδιο Σύμβασης Διάσπασης)

1. Το Διοικητικά Συμβούλια των εταιρειών που συμμετέχουν στη διάσπαση καταρτίζουν εγγράφως σχέδιο σύμβασης διάσπασης.

2. Το σχέδιο σύμβασης διάσπασης περιέχει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

α) Την ειδικότερη μορφή, την επωνυμία και την έδρα των εταιρειών που συμμετέχουν στη διάσπαση, καθώς και τον αριθμό μητρώου τους.

β) Τη σχέση ανταλλαγής των μετοχών και ενδεχομένως το ύψος του χρηματικού ποσού μετρητών που προβλέπει το άρθρο 81.

γ) Τις διατυπώσεις παράδοσης των νέων μετοχών που εκδίδουν οι επωφελούμενες εταιρείες.

δ) Την ημερομηνία από την οποία οι μετοχές που παραδίδονται στους μετόχους της διασπώμενης εταιρείας, παρέχουν δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη καθεμιάς από τις επωφελούμενες εταιρείες, καθώς και κάθε ειδικό όρο σχετικό με το δικαίωμα αυτό.

ε) Την ημερομηνία από την οποία οι πράξεις της διασπώμενης εταιρείας θεωρούνται, από λογιστική άποψη, ότι γίνονται για λογαριασμό καθεμιάς από τις επωφελούμενες εταιρείες, και την τύχη των οικονομικών αποτελεσμάτων της διασπώμενης εταιρείας, που θα προκύψουν από την ημερομηνία αυτή μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης της διάσπασης ως προς κάθε μία από τις επωφελούμενες εταιρείες, όπως προβλέπεται στα άρθρα 84 παρ. 4 και 85.

στ) Τα δικαιώματα που εξασφαλίζουν οι επωφελούμενες εταιρείες στους μετόχους που έχουν ειδικά δικαιώματα στη διασπώμενη εταιρεία καθώς και στους κατόχους άλλως τίτλων, πλην μετοχών, ή τα μέτρα που προτείνονται γι' αυτούς.

ζ) Όλα τα ιδιαίτερα πλεονεκτήματα που, ενδεχομένως, παρέχονται στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και στους τακτικούς ελεγκτές των εταιρειών που συμμετέχουν στη διάσπαση.

η) Την ακριβή καταγραφή και περιγραφή των στοιχείων του Ενεργητικού και Παθητικού της διασπώμενης εταιρείας, που πρέπει να μεταβιβαστούν σε κάθε μία από τις επωφελούμενες εταιρείες.

θ) Την κατανομή στους μετόχους της διασπώμενης εταιρείας των μετοχών που εκδίδονται από τις επωφελούμενες εταιρείες, καθώς και το κριτήριο στο οποίο βασίζεται η κατανομή αυτή.

3. α) Αν για στοιχεία του ενεργητικού της διασπώμενης εταιρείας, με βάση το σχέδιο σύμβασης διάσπασης, δεν προβλέπεται η μεταβίβασή τους στις επωφελούμενες εταιρείες και εφόσον η ερμηνεία του σχεδίου αυτού δεν παρέχει τη δυνατότητα να καθοριστεί ο τρόπος κατανομής τους, τα στοιχεία αυτά ή η αντίστοιχη αξία τους κατανέμονται μεταξύ όλων των επωφελούμενων εταιρειών ανάλογα με την καθαρή θέση της εισφερόμενης περιουσίας σε κάθε μία από αυτές, σύμφωνα με το σχέδιο σύμβασης διάσπασης.

β) Αν για στοιχεία του παθητικού της διασπώμενης εταιρείας, με βάση το σχέδιο σύμβασης διάσπασης, δεν προβλέπεται η μεταβίβασή τους στις επωφελούμενες εταιρείες και εφ' όσον η ερμηνεία του σχεδίου αυτού δεν παρέχει τη δυνατότητα να καθοριστεί ο τρόπος κατανομής τους, κάθε μία από τις επωφελούμενες εταιρείες ευθύνεται εις ολόκληρον μέχρι του ύψους της καθαρής θέσης της εισφερόμενης περιουσίας σ' αυτή την επωφελούμενη εταιρεία.

4. Το σχέδιο σύμβασης διάσπασης υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β, από κάθε εταιρεία που συμμετέχει στη διάσπαση.

4α. Οι εταιρείες που μετέχουν στη διάσπαση απαλλάσσονται από τις διατυπώσεις δημοσιότητας που προβλέπει η παρ. 4 εφόσον, για συνεχή χρονική περίοδο που αρχίζει τουλάχιστον ένα μήνα πριν από την ημέρα που έχει ορισθεί για τη γενική συνέλευση κάθε μίας από αυτές, η οποία θα αποφανθεί για το σχέδιο σύμβασης διάσπασης, και λήγει το νωρίτερο κατά την περάτωση της συνέλευσης αυτής, το σχέδιο διατηρείται

δημοσιευμένο σε ειδικό υποκατάλογο του διαδικτυακού τόπου του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (Γ.Ε.ΜΗ.). Η δημοσίευση γίνεται ύστερα από κοινή αίτηση των εταιρειών, που υποβάλλεται σε οποιαδήποτε υπηρεσία καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ. του άρθρου 2 παρ. 4 του Ν. 3419/2005 (ΦΕΚ Α' 297), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 13 παρ.1 περ. γ' του Ν. 3853/2010 (ΦΕΚ Α' 90), η οποία είναι αρμόδια για μία από τις εταιρείες που μετέχουν στη διάσπαση, και κατόπιν ελέγχου του σχεδίου σύμβασης διάσπασης από την αρμόδια υπηρεσία. Οι εταιρείες δεν επιβαρύνονται με ειδικό τέλος για τη δημοσίευση αυτή. Οι παράγραφοι 3β και 3γ του άρθρου 69 εφαρμόζονται ανάλογα και στην απαλλαγή της παρούσας παραγράφου.

5. Οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 69 εφαρμόζονται και στην περίπτωση διάσπασης εταιρειών. Στην προβλεπόμενη έκθεση των Διοικητικών Συμβουλίων των εταιρειών που συμμετέχουν στη διάσπαση επεξηγείται και αιτιολογείται και το κριτήριο κατανομής στους μετόχους της διασπώμενης εταιρείας των εκδιδόμενων μετοχών των επωφελούμενων εταιρειών. Δεν απαιτείται έκθεση Διοικητικού Συμβουλίου, εάν όλοι οι μέτοχοι και οι κάτοχοι άλλων τίτλων που παρέχουν δικαίωμα ψήφου σε κάθε μία από τις εταιρείες που συμμετέχουν στη διάσπαση, έχουν συμφωνήσει. Για τις σχετικές δηλώσεις βουλήσεως απαιτείται έγγραφο βέβαιης χρονολογίας.

6. Το Διοικητικό Συμβούλιο της διασπώμενης Εταιρείας υποχρεούται να ενημερώνει τη Γενική Συνέλευση των μετόχων της, της παρ. 2 του άρθρου 84 καθώς και τα Διοικητικά Συμβούλια των επωφελούμενων εταιρειών, προκειμένου με τη σειρά τους να ενημερώσουν τις Γενικές Συνελεύσεις των μετοχών τους, για κάθε σημαντική μεταβολή του Ενεργητικού και του Παθητικού που έγινε από την ημερομηνία κατάρτισης του σχεδίου σύμβασης διάσπασης μέχρι την ημερομηνία συνεδρίασης της Γενικής Συνέλευσης της Εταιρείας που καλείται να αποφανθεί ως προς το σχέδιο.

Τροποποίηση του άρθρου 82 Ν. 2190/1920:

Η «Διάσπαση με απορρόφηση», τέθηκε όπως προστέθηκε με το άρθρο 15 του Π.Δ. 498/1987. Επίσης, με το άρθρο 15 του ιδίου Π.Δ. τέθηκε όπως προστέθηκε το άρθρο 82. Οι διατάξεις αυτές ισχύουν από 1ης Ιανουαρίου 1988 σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 22 του ιδίου Π.Δ. Εν συνεχεία, ο τίτλος του άρθρου 82 τέθηκε όπως προστέθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 75 του Ν. 3604/2007 και ισχύει από τη δημοσίευση του

νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι 08-08-2007 σύμφωνα με το άρθρο 82 του ίδιου νόμου.

Άρθρο 85

Αποτελέσματα της Διάσπασης

1. Από την καταχώρηση στο Μητρώο Ανώνυμων Εταιρειών της εγκριτικής απόφασης της διάσπασης, που προβλέπεται στην παρ. 4 του άρθρου 84 επέρχονται αυτοδικαία και ταυτόχρονα χωρίς καμιά άλλη διατύπωση, τόσο για τις εταιρείες που συμμετέχουν στη διάσπαση, όσο και έναντι τρίτων, τα ακόλουθα αποτελέσματα:

α) Η μεταβίβαση του συνόλου της περιουσίας (Ενεργητικού και Παθητικού) της διασπώμενης εταιρείας στις επωφελούμενες εταιρείες, περιλαμβανομένων των διοικητικών αδειών που έχουν εκδοθεί υπέρ της διασπώμενης εταιρείας και αφορούν τη μεταβιβαζόμενη περιουσία. Η μεταβίβαση αυτή γίνεται υπό μορφή μεριδίων και σύμφωνα με την κατανομή που προβλέπεται στο σχέδιο διάσπασης της παρ. 2 του άρθρου 82 ή από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 82.

β) Οι μέτοχοι της διασπώμενης Εταιρείας γίνονται μέτοχοι μιας ή περισσότερων επωφελούμενων εταιρειών, σύμφωνα με την κατανομή που προβλέπεται από το σχέδιο σύμβασης διάσπασης της παρ. 2 του άρθρου 82.

γ) Η διασπώμενη Εταιρεία παύει να υπάρχει.

2. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδικαίως από τις επωφελούμενες εταιρείες ή κατ' αυτών, κατά την προβλεπόμενη κατανομή από το σχέδιο σύμβασης διάσπασης της παρ. 2 του άρθρου 82 από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 82 χωρίς καμιά ειδικότερη διατύπωση από μέρους των εταιρειών αυτών για τη συνέχιση, χωρίς να επέρχεται βίαια διακοπή της δίκης και χωρίς να απαιτείται δήλωση για την επανάληψή τους.

3. Οι προβλεπόμενες από την ισχύουσα νομοθεσία ιδιαίτερες διατυπώσεις για τη μεταβίβαση ορισμένων περιουσιακών στοιχείων ισχύουν και στην περίπτωση διάσπασης.

4. Οι μετοχές επωφελούμενης Εταιρείας δεν ανταλλάσσονται με μετοχές της διασπώμενης Εταιρείας που κατέχονται:

α) Είτε από την ίδια την επωφελούμενη Εταιρεία, είτε από πρόσωπο που ενεργεί στο όνομά του, αλλά για λογαριασμό της Εταιρείας αυτής,

β) Είτε από την ίδια διασπώμενη Εταιρεία, είτε από πρόσωπο που ενεργεί στο όνομά του, αλλά για λογαριασμό της Εταιρείας αυτής.

Τροποποίηση του άρθρ. 85 Ν. 2190/1920:

Το άρθρο 85, τέθηκε όπως προστέθηκε με το άρθρο 15 του Π.Δ. 498/1987 και ισχύει από 1ης Ιανουαρίου 1988 σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 22 του ίδιου Π.Δ. Εν συνεχεία, ο τίτλος του άρθρου 85 τέθηκε όπως προστέθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 76 του Ν. 3604/2007 και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι 08-08-2007 σύμφωνα με το άρθρο 82 του ίδιου νόμου.

Άρθρο 86

Ακυρότητα της Διάσπασης

1. Για την ακυρότητα της διάσπασης, την άρση των λόγων ακυρότητας, τις διατυπώσεις δημοσιότητας της δικαστικής απόφασης που κηρύσσει την ακυρότητα και την άσκηση τριτανακοπής, εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 5 του άρθρου 77.

2. Η δικαστική απόφαση που κηρύσσει την ακυρότητα της διάσπασης δεν θίγει το κύρος των υποχρεώσεων που γεννήθηκαν σε όφελος ή σε βάρος κάθε μιας από τις επωφελούμενες εταιρείες στην περίοδο μετά την ημερομηνία καταχώρησης στο Μητρώο Ανώνυμων Εταιρειών της εγκριτικής απόφασης της διάσπασης, που προβλέπεται από την παρ. 4 του άρθρου 84 και πριν από την υποβολή της απόφασης αυτής σε δημοσιότητα που προβλέπεται από την προηγούμενη παράγραφο 1.

3. Κάθε μια από τις επωφελούμενες εταιρείες ευθύνεται για τις υποχρεώσεις της προηγούμενης παραγράφου 2. Για τις υποχρεώσεις αυτές ευθύνονται επίσης και η διασπώμενη Εταιρεία εις ολόκληρον μέχρι του ύψους της καθαρής θέσης της περιουσίας που μεταβιβάστηκε σε κάθε επωφελούμενη Εταιρεία.

4. Για τη σχέση ανταλλαγής εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 77α.

Τροποποίηση του άρθρ. 86 Ν. 2190/1920:

Το άρθρο 86 τέθηκε όπως προστέθηκε με το άρθρο 15 του Π.Δ. 498/1987 και ισχύει από 1ης Ιανουαρίου 1988 σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 22 του ίδιου Π.Δ. Εν συνεχεία, ο τίτλος του άρθρου 86 τέθηκε όπως προστέθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 77 του Ν. 3604/2007 και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι 08-08-2007 σύμφωνα με το άρθρο 82 του ίδιου νόμου.

Άρθρο 88

Διάσπαση με Σύσταση Νέων Ανωνύμων Εταιρειών

1. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 4α τα άρθρα 82 έως και 86 εφαρμόζονται αναλόγως και στη διάσπαση με σύσταση νέων εταιρειών. Για την εφαρμογή αυτής της διάταξης ως «*Εταιρεία που συμμετέχει στη διάσπαση*» νοείται η διασπώμενη Εταιρεία και ως «*Επωφελούμενη Εταιρεία*» καθεμιά από τις νέες εταιρείες που συνιστώνται.

2. Στο σχέδιο διάσπασης αναφέρονται, εκτός από τα στοιχεία του άρθρου 82 παράγραφο 2 η ειδικότερη μορφή, η επωνυμία και η έδρα κάθε νέας Εταιρείας.

3. Το σχέδιο διάσπασης, μαζί με το καταστατικό κάθε νέας Εταιρείας, εγκρίνονται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων της διασπώμενης Εταιρείας.

3α. Όταν οι μετοχές κάθε μίας από τις νέες εταιρείες διανέμονται στους μετόχους της διασπώμενης εταιρείας σε αναλογία με τα δικαιώματά τους στο κεφάλαιο της εταιρείας αυτής, δεν απαιτείται η τήρηση των διατάξεων των άρθρων 82 παρ. 5 και 6, 84 παρ. 1 και 73 παρ. 1 περιπτώσεις γ', δ' και ε'.

4. Η διάσπαση της υφιστάμενης Εταιρείας (διασπώμενης) και η σύσταση των νέων εταιρειών (επωφελουμένων) γίνεται με πράξη που καταρτίζεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο και υπογράφεται από τους νόμιμους εκπροσώπους της διασπώμενης Εταιρείας, έπειτα από ειδική εξουσιοδότηση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της προηγούμενης παραγράφου 3. Η πράξη αυτή περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της πιο πάνω παραγράφου 2, καθώς επίσης και τα καταστατικά των συνιστώμενων εταιρειών.

Τροποποιήσεις του άρθρου 88 Ν. 2190/1920:

1. Η «Διάσπαση με σύσταση νέων ανώνυμων εταιρειών», τέθηκε όπως προστέθηκε με το άρθρο 16 του Π.Δ. 498/1987. Επίσης, με το άρθρο 16 του ιδίου Π.Δ. τέθηκε όπως προστέθηκε το άρθρο 88. Οι διατάξεις αυτές ισχύουν από 1ης Ιανουαρίου 1988 σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 22 του ιδίου Π.Δ.

2. Η παράγραφος 3α, τέθηκε όπως προστέθηκε με το άρθρο 14 του Π.Δ. 86/2011 και εφαρμόζεται σε συγχωνεύσεις, διασπάσεις και διασυνοριακές συγχωνεύσεις, των οποίων το σχέδιο σύμβασης ή κατά περίπτωση, το κοινό σχέδιο καταρτίζεται μετά την 30-06-2011 σύμφωνα με τα άρθρα 16 και 17 του ιδίου Π.Δ.

Άρθρο 89

Διάσπαση με Απορρόφηση και Σύσταση Νέων Ανωνύμων Εταιρειών

1. Σε περίπτωση διάσπασης ανώνυμης εταιρείας με απορρόφηση και με σύσταση νέων εταιρειών, κατά τα προβλεπόμενα από την παρ. 4 του άρθρου 81 εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 82 έως και 87 και του άρθρου 88 κατά περίπτωση.

2. Η διάσπαση της υφιστάμενης εταιρείας και η απορρόφησή της από άλλες επίσης υφιστάμενες εταιρείες, καθώς επίσης και η σύσταση νέων εταιρειών γίνεται με πράξη που καταρτίζεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο και υπογράφεται από τους νόμιμους εκπροσώπους της διασπώμενης εταιρείας και των επωφελούμενων με απορρόφηση εταιρειών, έπειτα από ειδική εξουσιοδότηση των Γενικών Συνελεύσεων των μετόχων που εγκρίνουν το σχέδιο διάσπασης κατά τα προβλεπόμενα από τα άρθρα 84 παρ. 2 και 88 παρ.

3. Η πράξη αυτή περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που προβλέπονται από τα άρθρα 82 παρ. 2 και 88 παρ. 2 καθώς επίσης και τα καταστατικά των συνιστώμενων εταιρειών.

Τροποποιήσεις του άρθρου 89 Ν. 2190/1920:

1. Η «Διάσπαση με απορρόφηση και σύσταση νέων ανωνύμων εταιρειών», τέθηκε όπως προστέθηκε με το άρθρο 17 του Π.Δ. 498/1987. Επίσης, με το άρθρο 17 του ιδίου Π.Δ. τέθηκε όπως προστέθηκε το άρθρο 89. Οι διατάξεις αυτές ισχύουν από 1ης Ιανουαρίου 1988 σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 22 του ιδίου Π.Δ.

2. Η παράγραφος 1 του άρθρου 89 τέθηκε όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 18 του Ν. 2339/1995 και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι 25-09-1995 σύμφωνα με το άρθρο 31 του ιδίου νόμου.

3.6. Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα των Συγχωνεύσεων – Εξαγορών και Διασπάσεων

Πλεονεκτήματα

Η συγχώνευση και η διάσπαση εταιριών σύμφωνα με τους νόμους περί Ε.Π.Ε. και Α.Ε. συνοδεύονται από φορολογικά πλεονεκτήματα. Οι σχετικές διατάξεις βρίσκονται μεταξύ άλλων στους νόμους 2166/1993, 1297/1972 και 2386/1996. Έτσι δεν καταβάλλονται π.χ. φόροι και τέλη σύμφωνα με το άρθρ. 3 Ν. 2166/1993 σε σχέση με την διενέργεια της πράξης.

Σύμφωνα με το άρθρ. 3 του Ν. 1297/1972 είναι και οι μεταβιβάσεις ακινήτων στο πλαίσιο της μετατροπής και της συγχώνευσης αφορολόγητες. Σύμφωνα με το άρθρ. 7 του Ν. 2386/1996 και προς σκοπό ενίσχυσης των μεσαίων επιχειρήσεων, απολαμβάνουν οι εταιρίες που προκύπτουν από συγχώνευση ή νεοϊδρυόμενες με συγχώνευση όλων των εταιρικών μορφών (προσωπικές, Ε.Π.Ε. και Α.Ε.) για τις πέντε πρώτες οικονομικές τους χρήσεις φοροαπαλλαγή ύψους 25% επί των κερδών τους (η εταιρία που αποκτήθηκε ωστόσο δεν μπορεί να είναι ωστόσο Α.Ε.). Βάσει των παραπάνω μπορεί να έχει νόημα, αντί για ίδρυση μίας νέας εταιρίας, η απόκτηση μίας ήδη υπάρχουσας εταιρίας μέσω συγχώνευσης ή διάσπασης για την απολαβή των παραπάνω φορολογικών προνομίων.

Επίσης όπως αναφέρθηκε και παραπάνω και η μετατροπή μίας εταιρίας σε άλλον εταιρικό τύπο μπορεί να έχει τέτοια προνόμια. Στη βιβλιογραφία τα οφέλη από τις συγχωνεύσεις διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: α) Σε εκείνα που αφορούν τους διοικούντες (π.χ. εξασφάλιση των αμοιβών τους και ενίσχυση του κύρους τους και β) σε εκείνα που αφορούν τους μετόχους, οι οποίοι προσδοκούν ότι μέσω των συγχωνεύσεων και εξαγορών θα μεγιστοποιούν την αξία των μετοχών τους. Οι συγχωνεύσεις επιτρέπουν στις εταιρείες (οικονομικούς οργανισμούς) να επιτυγχάνουν μεγάλη κλίμακα και εύρος παροχής υπηρεσιών καθώς και ένα μείγμα προϊόντων που να είναι περισσότερο επικερδές.

Ακολουθούν μερικές από τις συνέπειες της συγχώνευσης:

- Αποτελεσματικότητα στο επίπεδο κόστους.
- Αποτελεσματικότητα στο επίπεδο εσόδων.
- Διοικητική Αποτελεσματικότητα.

Τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από τις συγχωνεύσεις μπορούν να συνοψισθούν στα εξής:

- Μεγιστοποίηση της απόδοσης των μετοχών.
- Οι συγχωνεύσεις προσδίδουν μία δυναμική στο νέο όμιλο που αποκτά την εμπιστοσύνη των επενδυτών και εξασφαλίζει την άνοδο της τιμής της μετοχής του. Αυτή είναι ακόμα μεγαλύτερη εάν ακολουθήσει αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου. Οι προσδοκίες αυτές δρουν βραχυπρόθεσμα. Σταθερή και μακροπρόθεσμη άνοδο της μετοχής θα παρατηρηθεί εάν ο όμιλος διευρύνει τα κέρδη του στα επόμενα χρόνια.
- Η εξοικονόμηση κόστους, μπορεί να ανέλθει σε μερικές περιπτώσεις που οι αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται οι συγχωνευμένες εταιρίες είναι παρεμφερείς μέχρι και 25%.
- Οικονομίες κλίμακας, φάσματος, μείωση μεταφορικών εξόδων και εξόδων συναλλαγής και περισσότερο αποδοτική χρησιμοποίηση των περιουσιακών στοιχείων.
- Καλύτερη κατανομή των περιουσιακών στοιχείων.
- Αντιμετώπιση του οξυνόμενου ανταγωνισμού με την προϋπόθεση ότι η εταιρεία θα προσφέρει νέα και διαφοροποιημένα προϊόντα υψηλής ποιότητας και σε ελκυστικές τιμές. Αυτά προϋποθέτουν τη μείωση του κόστους λειτουργίας και ιδιαίτερα των δαπανών μισθοδοσίας του προσωπικού.
- Η ανάγκη δημιουργίας εταιριών μεγάλου μεγέθους μέσω συγχωνεύσεων επιβάλλεται και από την τεχνολογική πρόοδο η οποία αυξάνει τις οικονομίες κλίμακας στην παραγωγή και διάθεση των προϊόντων και υπηρεσιών.
- Η εισαγωγή νέας τεχνολογίας είναι στις περισσότερες περιπτώσεις δαπανηρή και συμφέρουσα μόνο σε μεγάλους ομίλους.
- Η απόκτηση ολιγοπωλιακής δύναμης αυξάνει τα κέρδη των εταιριών.

- Αύξηση της φήμης της επιχείρησης.
- Χρηματοοικονομικά και φορολογικά οφέλη, κυρίως μέσα από τη διασπορά των κερδών και τη μείωση των διακυμάνσεων.

Μειονεκτήματα

- Οι περικοπές κόστους που επιτυγχάνονται με τις οικονομίες κλίμακας και φάσματος και τις συνέργιες είναι εφ' άπαξ περικοπές.
- Το διοικητικό και διαχειριστικό κόστος που συνεπάγονται οι συγχωνεύσεις είναι υψηλό. Θα μπορούσε όμως να υποστηριχθεί ότι πρόκειται για εφ' άπαξ δαπάνη που συμψηφίζονται με τις περικοπές κόστους λόγω συνεργιών.
- Το κοινωνικό κόστος είναι υψηλό αφού στο 80% των συγχωνεύσεων και εξαγορών υπήρξε μείωση της απασχόλησης με απολύσεις προσωπικού.
- Τα προβλήματα της γλωσσικής ετερογένειας, των διαφορών κουλτούρας και των μικρών διαφορών στους εποπτικούς κανόνες μειώνουν τα οφέλη.

4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΩΝ – ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΠΑΣΕΩΝ

4.1. Γενικά

Οι μετασχηματισμοί εταιρειών στο χώρο της ελληνικής οικονομίας ακολούθησαν τους ρυθμούς της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, έχοντας αυξηθεί αισθητά σε αριθμό και σημασία κατά τα τελευταία έτη. Η πολιτεία στην προσπάθειά της να υποβοηθήσει την οικονομική ανάπτυξη της χώρας με το να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις που διευκολύνουν το σχηματισμό ισχυρότερων και περισσότερο ευέλικτων και ανταγωνιστικών οικονομικών μονάδων, θέσπισε κίνητρα που σε πολλές εξειδικευμένες περιπτώσεις ευνοούν τους εταιρικούς μετασχηματισμούς (Σαρσέντης, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2008).

Η ρύθμιση των μετατροπών και συγχωνεύσεων εταιριών είναι ζήτημα που απασχολεί τις αρχές ανταγωνισμού των κρατών και φυσικά της Ελλάδος. Οι οριζόντιες μετατροπές και συγχωνεύσεις είναι δυνατόν να βλάψουν σημαντικά τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά, επειδή η νέα εταιρία μπορεί, είτε μονομερώς, είτε από κοινού με άλλες εταιρίες να αυξήσει τη δύναμή της στην αγορά και τις τιμές. Παράλληλα, όμως, αρκετές από τις συγχωνεύσεις βοηθούν τις εταιρίες που συμμετέχουν σε αυτές ν' αυξήσουν την αποτελεσματικότητά τους. Τεχνολογική πρόοδος, εξορθολογισμός της παραγωγής, οικονομίες μεγέθους μπορούν να συμβάλουν στη μείωση του κόστους παραγωγής και να έχουν ευεργετικά αποτελέσματα στην οικονομία. Οι αρχές που επιβλέπουν τις συγχωνεύσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τις θετικές επιδράσεις (Κράτση, Α., 2008).

4.2. Παράγοντες και Μορφές της Αγοράς

Οι κλάδοι της οικονομίας διακρίνονται σε τέσσερις τύπους –μορφές αγορών ως ακολούθως:

- Στο ένα άκρο έχουμε τον πλήρη ανταγωνισμό, μια μορφή αγοράς στην οποία υπάρχουν πάρα πολλές επιχειρήσεις που ανταγωνίζονται μεταξύ τους. Κάθε επιχείρηση είναι τόσο μικρή σε σχέση με το σύνολο του κλάδου που δεν έχει δύναμη να επηρεάσει την τιμή.
- Στο άλλο άκρο έχουμε το μονοπώλιο, όπου υπάρχει μόνο μια επιχείρηση στον κλάδο, η οποία δεν υφίσταται καθόλου ανταγωνισμό. Ενδιάμεσες μορφές είναι ο μονοπωλιακός ανταγωνισμός, όπου υπάρχουν αρκετές επιχειρήσεις που ανταγωνίζονται και ελευθερία εισόδου νέων επιχειρήσεων στον κλάδο.
- Και το ολιγοπώλιο, όπου υπάρχουν λίγες μόνο επιχειρήσεις και η είσοδος νέων επιχειρήσεων είναι περιορισμένη.

Πλήρης Ανταγωνισμός

Πλήρη ανταγωνισμό έχουμε, όταν στην αγορά υπάρχουν πολλοί πωλητές και δεν υπάρχουν περιορισμοί, οικονομικοί ή νομικοί, στην είσοδο και έξοδο από την αγορά για οποιονδήποτε θέλει να δραστηριοποιηθεί ως πωλητής. Κανείς από τους πωλητές δεν έχει επίδραση στις τιμές, επειδή υπάρχουν πολλοί πωλητές και ο καταναλωτής έχει αναρίθμητες εναλλακτικές επιλογές. Οι καταναλωτές δεν παρατηρούν κάποια σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των προϊόντων, άρα μία αύξηση των τιμών από έναν πωλητή θα ζημιώσει μόνο τον ίδιο, αφού θα οδηγήσει τους καταναλωτές στους άλλους πωλητές. Στην πράξη το μοντέλο αυτό δεν υπάρχει, αφού πάντα υπάρχουν ατέλειες στην αγορά. Χαρακτηριστικά του πλήρους ανταγωνισμού είναι:

- Πολύ μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων και αγοραστών.
- Μη δυνατότητα εισόδου και εξόδου για οποιαδήποτε επιχείρηση, οποιαδήποτε στιγμή.
- Όλοι παράγουν ακριβώς το ίδιο αγαθό με ακριβώς το ίδιο κόστος
- Υπάρχει πλήρης πληροφόρηση σχετικά με το τι συμβαίνει ανά πάσα στιγμή.
- Μια μεμονωμένη επιχείρηση δεν μπορεί να επηρεάσει την τιμή (price taker) αγοράς πλήρους ανταγωνισμού, θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε το χρηματιστήριο και ορισμένα αγροτικά προϊόντα όπως το ρύζι, το καλαμπόκι και το σιτάρι.

Μονοπώλιο

Με τον όρο μονοπώλιο αναφερόμαστε στην ακραία μορφή αγοράς όπου μια μόνο επιχείρηση παράγει ένα προϊόν για το οποίο δεν υπάρχουν στενά υποκατάστατα. Στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση ταυτίζεται με τον κλάδο παραγωγής του προϊόντος. Η φυσική τάση όλων των επιχειρήσεων είναι να αυξήσουν το κέρδος τους. Ο μονοπωλιακός προμηθευτής αυξάνει το κέρδος του μειώνοντας την παραγωγή και αυξάνοντας τις τιμές. Στην αγορά κυκλοφορούν λιγότερα αγαθά και ο καταναλωτής τα πληρώνει ακριβά. Συνθήκες που οδηγούν σε μονοπώλια είναι:

- Ύπαρξη σημαντικών οικονομιών κλίμακας στην παραγωγή (ή/και το σχετικά μικρό μέγεθος της αγοράς).
- Το ελάχιστο μέσο κόστος επιτυγχάνεται σε υψηλό επίπεδο παραγωγής. Οι κλάδοι αυτοί αποτελούν «φυσικά μονοπώλια».
- Η αποκλειστική ιδιοκτησία των πρώτων υλών.
- Η κατοχή αποκλειστικού δικαιώματος εκμετάλλευσης ενός προϊόντος ή μιας μεθόδου παραγωγής μέσω διπλώματος ευρεσιτεχνίας (νομική προστασία)
- Η παραχώρηση από το κράτος αποκλειστικού δικαιώματος στην παραγωγή (π.χ. επιχειρήσεις κοινής ωφελείας).
- Ο αθέμιτος ανταγωνισμός.
- Η κατοχή από μια επιχείρηση της γνώσης και της τεχνολογίας που απαιτείται για την παραγωγή του προϊόντος.

Μονοπωλιακός Ανταγωνισμός

Η δομή αγοράς που παρουσιάζει ορισμένα χαρακτηριστικά μονοπωλίου και ορισμένα χαρακτηριστικά ανταγωνισμού ονομάζεται μονοπωλιακός ανταγωνισμός. Τα χαρακτηριστικά του είναι:

- Υπάρχει μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων που ανταγωνίζονται για την ίδια ομάδα πελατών.
- Διαφοροποίηση προϊόντος: κάθε επιχείρηση παράγει ένα προϊόν που είναι (λίγο ή πολύ) διαφορετικό από των άλλων επιχειρήσεων, άρα διαθέτει (περιορισμένη)

μονοπωλιακή δύναμη. Έτσι η τιμή δεν θεωρείται ως δεδομένη από την επιχείρηση και η ατομική καμπύλη ζήτησης έχει αρνητική κλίση. Όμως λόγω της ύπαρξης στενών υποκατάστατων του προϊόντος η ζήτηση χαρακτηρίζεται από υψηλή ελαστικότητα.

- Ελευθερία εισόδου και εξόδου στον κλάδο: Έτσι ο αριθμός των επιχειρήσεων μεταβάλλεται μέχρι να μηδενιστούν τα υπερκανονικά κέρδη (επισημαίνεται ότι η έννοια του κλάδου στον Μ.Α. δεν είναι πολύ σαφής, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατό να κατασκευαστούν καμπύλες αγοραίας προσφοράς και ζήτησης). Αύξηση της ζήτησης του προϊόντος μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση της διαφήμισης που είναι αρκετά έντονη στον μονοπωλιακό ανταγωνισμό.

Παραδείγματα μονοπωλιακού ανταγωνισμού είναι τα καταστήματα ενδυμάτων, τα πρατήρια βενζίνης, τα κουρεία, τα κομμωτήρια, τα φροντιστήρια, τα ξενοδοχεία, τα εστιατόρια.

Ολιγοπώλιο

Ολιγοπώλιο σχηματίζεται, όταν ο αριθμός επιχειρήσεων στην αγορά είναι τέτοιος, ώστε κάθε επιχείρηση μεμονωμένα να έχει τη δυνατότητα να επιδρά πάνω στην συνολικά προσφερόμενη ποσότητα, άρα και στην τιμή. Βασικό χαρακτηριστικό του ολιγοπωλίου είναι ότι οι ενέργειες μιας επιχείρησης έχουν επίδραση στην συμπεριφορά των άλλων επιχειρήσεων.

Μια αγορά ονομάζεται ολιγοπωλιακή όταν ένας μικρός αριθμός επιχειρήσεων ελέγχει μεγάλο μέρος της αγοράς. Όμως οι ολιγοπωλιακές αγορές δεν είναι όλες πανομοιότυπες, αλλά διαφέρουν ως προς την δομή τους και επομένως ως προς την συμπεριφορά των επιχειρήσεων. Σε κάποιες ολιγοπωλιακές αγορές το προϊόν είναι ομοιογενές ενώ σε κάποιες άλλες (που είναι η πλειοψηφία) διαφοροποιημένο. Τα δύο κύρια χαρακτηριστικά που είναι κοινά σε όλες τις ολιγοπωλιακές αγορές είναι:

- i. Ύπαρξη εμποδίων εισόδου. Τέτοια είναι η διαφοροποίηση του προϊόντος, το απόλυτο κοστολογικό πλεονέκτημα, οι οικονομίες κλίμακας και γενικότερα η ύπαρξη υψηλού «μη ανακτήσιμου» κόστους (π.χ. δαπάνες για διαφήμιση, για έρευνα – ανάπτυξη κ.λ.π.)

- ii. Η αλληλεξάρτηση των επιχειρήσεων. Λόγω του μικρού αριθμού

επιχειρήσεων η κάθε μια από αυτές πρέπει να λαμβάνει υπόψη της την συμπεριφορά των υπολοίπων. Είναι λοιπόν αδύνατο να προβλεφθεί η επίδραση μιας μεταβολής της τιμής μιας επιχείρησης επί των πωλήσεών της αν δεν γίνουν κάποιες υποθέσεις για τις αντιδράσεις των άλλων επιχειρήσεων. Για αυτόν το λόγο δεν υπάρχει μια μοναδική γενική θεωρία του ολιγοπωλίου.

Παραδείγματα ολιγοπωλίου είναι οι αγορές τσιμέντου, η κινητή τηλεφωνία, ηλεκτρικές συσκευές όπως ψυγεία, πλυντήρια, κουζίνες, αυτοκίνητα ΙΧ, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, εφημερίδες, περιοδικά, τσιγάρα, απορρυπαντικά, γάλα.

4.3. Παράγοντες που επιδρούν στους Μετασχηματισμούς – Συγχωνεύσεις επιχειρήσεων

Η επίτευξη επιτυχούς συγχώνευσης απαιτεί την εξασφάλιση έξι παραγόντων. Η αποτυχία σε οποιοδήποτε από τους έξι μπορεί να εμποδίσει την επίτευξη των στόχων συγχώνευσης. Μερικοί μπορούν να ελεγχθούν εύκολα μέσω του προσεκτικού σχεδιασμού και της εφαρμογής στην πράξη, ενώ άλλοι είναι πιο δύσκολο να ελεγχθούν λόγω των πολυάριθμων εξωτερικών δυνάμεων. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δίνουν μεγάλη προσοχή στην επίδοσή τους αναφορικά με αυτούς τους έξι καθοριστικούς παράγοντες της επιτυχίας συγχώνευσης, και οποιαδήποτε αξιολόγηση της επιτυχίας συγχώνευσης θα πρέπει να περιλαμβάνει την αξιολόγηση της επίδοσης σε κάθε ένα από αυτούς τους παράγοντες ξεχωριστά. Οι έξι καθοριστικοί παράγοντες μιας επιτυχούς συγχώνευσης είναι οι παρακάτω:

1. Στρατηγικό όραμα

Το στρατηγικό όραμα πρέπει να δημιουργήσει μια ξεκάθαρη λογική συγχώνευσης που να είναι επικεντρωμένη στη δημιουργία μακροπρόθεσμων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων και όχι μόνο βραχυπρόθεσμων βελτιώσεων στη λειτουργική αποδοτικότητα. Οι κυριότερες αιτίες για τις συγχωνεύσεις επιχειρήσεων περιλαμβάνουν τις προσπάθειες για να αυξηθούν οι οικονομίες κλίμακας, το γεωγραφικό πεδίο, η γνώση και να διευρυνθεί ο τομέας επιχειρηματικής δραστηριότητας. Εάν το στρατηγικό όραμα εστιάζει στις οικονομίες κλίμακας, μεγαλύτερη αποδοτικότητα και ο περιορισμός των δαπανών είναι υψηλές προτεραιότητες και η επιχείρηση προσπαθεί να χτίσει τα

πλεονεκτήματα μέσω του μεγέθους. Στις γεωγραφικές συγχωνεύσεις, δύο επιχειρήσεις συγχωνεύονται για να επεκτείνουν τη γεωγραφική τους κάλυψη. Όποια και αν είναι η κεντρική ιδέα του οράματος είναι σημαντικό η πραγματική ανάπτυξη να είναι η προσδοκία της συγχώνευσης και ότι ολόκληρη η λογική δε θα πρέπει να είναι επικεντρωμένη μόνο στον περιορισμό των δαπανών. Η σαφήνεια του στρατηγικού οράματος είναι πολύ κρίσιμο ζήτημα (Κυριαζής, Δ., 2007).

2. Δομή της συμφωνίας – Τρόπος χρηματοδότησης

Μια επιτυχημένη συγχώνευση απαιτεί την ιδιαίτερη συμμετοχή σε δύο πτυχές της δομής της συμφωνίας: τον τύπο της χρηματοδότησης και το premium στην τιμή. Οι συγχωνεύσεις αποτυγχάνουν συχνά, επειδή η νέα επιχείρηση επιβαρύνεται με πανύψηλες πληρωμές χρέους και επειδή η τιμή αγοράς είναι πολύ υψηλή.

3. Οφειλόμενη επιμέλεια και αφοσίωση

Οι επιχειρήσεις που συγχωνεύονται πρέπει να επιδείξουν προσοχή για να εξασφαλίσουν ότι η συμφωνία μπορεί να πετύχει στην εφαρμογή του προτεινόμενου στρατηγικού οράματος. Η ομάδα επιμέλειας πρέπει να συμπεριλάβει μέλη και από τις δύο επιχειρήσεις, σε διαφορετικές λειτουργικές περιοχές και να συμπεριλάβει επίσης λογιστές, δικηγόρους, τεχνικούς κλάδους και άλλους εμπειρογνώμονες.

Η επιμέλεια περιλαμβάνει την επίσημη οικονομική επιθεώρηση των στοιχείων του ενεργητικού, των στοιχείων του παθητικού, των εσόδων και των δαπανών. Περιλαμβάνει επίσης πολυάριθμα μη οικονομικά στοιχεία, όπως για παράδειγμα τη δυνατότητα συγχώνευσης διαφορετικών πολιτισμών, διαφορετικών τεχνολογιών και ανθρώπινων δυναμικών (Καραγιάννης, Δ., Ι., Καραγιάννης Ι., Δ., Καραγιάννη, Δ., Αικ., 2007).

4. Σχεδιασμός προ της εξαγοράς/συγχώνευσης

Η προετοιμασία κατά τη διάρκεια της περιόδου που οδηγεί στην ανακοίνωση της συγχώνευσης, είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία, δεδομένου ότι είναι κρίσιμο να παρουσιαστεί η συγχώνευση στους κατάλληλους ανθρώπους με σιγουριά. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, διατυπώνεται η διαδικασία της ολοκλήρωσης και λαμβάνονται οι βασικές αποφάσεις σχετικά με την ηγεσία, τη δομή και το χρονοδιάγραμμα

για την ολοκλήρωση της διαδικασίας. Είναι σημαντικό να οριστούν με σαφήνεια οι ρόλοι και οι ευθύνες για εκείνους που συμπεριλαμβάνονται στη διαδικασία της ολοκλήρωσης. Οι προσπάθειες επικοινωνίας πρέπει να συντονιστούν, να αναπτυχθούν γρήγορα και να αφορούν όλους τους συμμετέχοντες και ενδιαφερόμενους.

Μια νέα ομάδα ηγεσίας πρέπει να επιλεγεί αμέσως και να καθοριστούν οδηγίες για τους εργαζόμενους στα χαμηλότερα επίπεδα. Η επιλογή του νέου διευθύνοντος συμβούλου και του διοικητικού συμβουλίου μπορεί να είναι ιδιαίτερα δύσκολη στις συγχωνεύσεις των ίσων, δημιουργώντας εχθρότητες και με αποτέλεσμα να γίνονται εξαιρετικά χρονοβόρος. Οι κοινές ευθύνες μπορούν να είναι μια λύση, αλλά η διανομή της δύναμης μπορεί να οδηγήσει σε έλλειψη σαφήνειας στην κορυφή της οργάνωσης. Η πηγή τελικής αρχής, διεύθυνσης και ευθύνης πρέπει να είναι σαφής.

Η δομή της νέας επιχείρησης, όπως και η δομή της νέας διοικητικής ομάδας υπεύθυνης για την ολοκλήρωση, πρέπει επίσης να καθοριστούν πριν από την ανακοίνωση. Στις αληθινές συγχωνεύσεις των ίσων, η δημιουργία μιας εξ ολοκλήρου νέας οργάνωσης είναι περισσότερο προτιμητέα από τις προηγούμενες δομές. Η διοικητική ομάδα ολοκλήρωσης πρέπει να έχει ισχύ αμέσως και να έχει τη βοήθεια από τουλάχιστον ένα στέλεχος της ανώτερης διαχείρισης. Πρέπει επίσης να τεθούν οι ημερομηνίες για τη λήψη των βασικών αποφάσεων και την καθιέρωση των στόχων. Εάν η διαδικασία προγραμματισμού πριν τη συγχώνευση δεν ολοκληρωθεί αποτελεσματικά, η ολοκλήρωση και η επιτυχία συγχώνευσης θα είναι μάλλον ανέφικτες (Κυριαζής, Δ., 2007).

5. Ολοκλήρωση μετά την Συγχώνευση – Εξαγορά

Οι επιχειρήσεις καταστρέφουν συχνά τις συγχωνεύσεις κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ολοκλήρωσης. Εάν οι προηγούμενοι πέντε παράγοντες έχουν εξασφαλιστεί, η επιχείρηση προχωράει προς μια επιτυχή συγχώνευση. Η στρατηγική της νέας επιχείρησης και της διαδικασίας ολοκλήρωσης πρέπει να είναι σαφής και η νέα οργανωτική πρέπει να είναι καλά καθορισμένη. Επιπλέον, πρέπει να σχεδιαστούν σωστά οι σχετικές διαδικασίες για τη διοίκηση ανθρωπίνων πόρων, των τεχνικών λειτουργιών και της διαχείρισης των πελατών. Η διαδικασία ολοκλήρωσης μετά τη συγχώνευση αρχίζει με τον κατάλληλο προγραμματισμό, αλλά ο καλός προγραμματισμός από μόνος του δεν εγγυάται την καλή εκτέλεση. Μετά από την ανακοίνωση, η επιτυχημένη ολοκλήρωση μετά την συγχώνευση

μπορεί να επιτευχθεί, μόνο εάν τα μέρη του οργανισμού έχουν τη γνώση, τους πόρους και την αφοσίωση να προχωρήσουν μπροστά χωρίς να καταστρέψουν την πρόσθετη αξία κατά τη διαδικασία ολοκλήρωσης.

6. Εξωτερικοί παράγοντες

Όλοι οι παράγοντες που επηρεάζουν την επιτυχία των συγχωνεύσεων δεν είναι ελεγχόμενοι από την ίδια την επιχείρηση. Οι μεταβαλλόμενοι οικονομικοί όροι για παράδειγμα, μπορούν να δημιουργήσουν απροσδόκητες συνέπειες όσον αφορά την απασχόληση ή τη διατήρηση των πελατών. Σε ακραίες περιπτώσεις, η πορεία μιας επιχείρησης μπορεί να επηρεαστεί από τις τύχες ενός μόνο πελάτη ή ενός συνεργάτη. Όλοι αυτοί οι παράγοντες μπορεί να έχουν επιπτώσεις σε μια ούτως ή άλλως επιτυχημένη συγχώνευση, και δεν υπάρχει τρόπος να έχει προβλεφθεί ή αποτραπεί κάτι τέτοιο (Κυριαζής, Δ., 2007).

4.3.1. Παράγοντες αποτυχίας μετασχηματισμών/συγχωνεύσεων

Οι λόγοι αποτυχίας και τα μειονεκτήματα μερικών συγχωνεύσεων, εξαγορών και γενικά μετασχηματισμών που αναπτύσσονται πιο κάτω απορρέουν από τη διεθνή εμπειρία κάλλιστα όμως μπορούν να αφορούν και την ελληνική πραγματικότητα.

1. Ανεπαρκής αξιολόγηση

Όταν μια επιχείρηση εξετάζει ένα μετασχηματισμό συνήθως εισέρχεται σε μια διαδικασία ελέγχου της επιχείρησης στόχου. Συχνά όμως η διαδικασία αποδεικνύεται ανεπαρκής αφού μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων, μετά την εξαγορά ή συγχώνευση ανακαλύπτει ότι υπερεκτίμησε τα οφέλη που θα αποκόμιζε ή υποεκτίμησε τα κόστη που θα απέρρεαν. Ένας από τους βασικότερους λόγους που μια επιχείρηση αποφασίζει να εφαρμόσει στρατηγική ανάπτυξης μέσω εξαγορών ή συγχωνεύσεων είναι η πιθανότητα να επιτευχθεί ένα ή περισσότερα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα.

Για να πραγματοποιηθεί αυτό η επιχείρηση πρέπει να εξασφαλίσει την ύπαρξη συνεργασίας. Από την άλλη πλευρά υπάρχει ο κίνδυνος μια εξαγορά ή συγχώνευση να γίνεται αποκλειστικά με το κριτήριο της μεγέθυνσης και με έλλειψη στρατηγικού οράματος. Πολλές επιχειρήσεις, κυρίως στον τραπεζικό τομέα έχουν την τάση να

εξαγοράζουν άλλες, επειδή αυτή η τάση της αγοράς ή από φόβο μήπως το μικρό μέγεθος τους τις καταστήσει ευάλωτες σε εξαγορές. Συχνά, η αναίτια εξαγορά και η ανεπαρκής αξιολόγηση των εξαγοραζόμενων εταιριών όχι, μόνο δεν αποφέρει συνεργίες αλλά θέτει σε κίνδυνο τις προοπτικές του όλου εγχειρήματος.

2. Δυσκολίες ενοποίησης και ο ανθρώπινος παράγοντας

Δεύτερος βασικός λόγος αποτυχίας ενός μετασχηματισμού/συγχώνευσης, είναι η αδυναμία γρήγορης και επιτυχούς ενοποίησης των επιχειρήσεων, δηλαδή της ένωσης δύο διαφορετικών ειδών εταιρικής κουλτούρας, των χρηματοοικονομικών συστημάτων και συστημάτων ελέγχου, καθώς και την προσπάθεια δημιουργίας αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ των διοικητικών στελεχών των επιχειρήσεων. Πρόκειται για μια διαδικασία χρονοβόρα και με αμφίβολα αποτελέσματα.

3. Υπερβολικό χρέος

Μια επιχείρηση που αποφασίζει να εξαγοράσει μια άλλη, είναι διατεθειμένη να πληρώσει πολλά για να το κατορθώσει. Όμως, συνήθως, είτε λόγω ελλιπούς ανάλυσης και εξονυχιστικού ελέγχου των οικονομικών της επιχείρησης - στόχου, είτε λόγω υπερβολικής αυτοπεποίθησης των στελεχών της, για την απόφασή τους, η επιχείρηση πριν το κλείσιμο της συμφωνίας βρίσκεται σε μια θέση όπου δε γνωρίζει την ακριβή αξία που έχει η επιχείρηση – στόχος (Καραγιάννης, Δ., Ι., Καραγιάννης, Ι., Δ., Καραγιάννη, Δ., Αικ., 2007).

4.4. Κίνητρα συγχωνεύσεων επιχειρήσεων

Άρθρο 9

1. Οι ανώνυμες εταιρείες με μετοχές μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, που προέρχονται από συγχώνευση ή απορροφούν άλλες εταιρείες, οποιασδήποτε νομικής μορφής, φορολογούνται για τα κέρδη που προκύπτουν από τον πρώτο μετά την ολοκλήρωση του μετασχηματισμού ισολογισμό με τον ισχύοντα κατά το χρόνο υποβολής της οικείας δήλωσης συντελεστή φορολογίας μειωμένο κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες και για τα κέρδη που προκύπτουν από το δεύτερο ισολογισμό με τον ισχύοντα

κατά το χρόνο υποβολής της οικείας δήλωσης συντελεστή φορολογίας μειωμένο κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες. Τα παραπάνω εφαρμόζονται εφόσον:

α) Οι μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις δεν έχουν καταστεί συνδεδεμένες κατά την έννοια των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 42ε του Ν. 2190/1920 όπως ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 1997 μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος ή δεν θα καταστούν τοιαύτες μετά τη δημοσίευση.

β) Ο μετασχηματισμός γίνεται με τις διατάξεις του Ν. 1297/1972 (ΦΕΚ 217Α') ή του Ν. 2166/1993 (ΦΕΚ 137Α') ή του άρθρου 16 του Ν. 2515/1997 (ΦΕΚ 154Α').

γ) Στην περίπτωση της απορρόφησης, τα ίδια κεφάλαια καθεμιάς από τις εταιρείες που απορροφώνται ανέρχονται τουλάχιστον στο ένα πέμπτο των ιδίων κεφαλαίων της απορρόφησης εταιρείας, όπως αυτά εμφανίζονται στον ισολογισμό μετασχηματισμού ή στον ισολογισμό που υποβάλλεται για εκτίμηση από την επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2190/1920.

δ) Ο μετασχηματισμός ολοκληρωθεί από την 1η Ιανουαρίου 2002 και μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2005 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 28 του Ν. 3259/2004.

2. Η μείωση του συντελεστή φορολογίας κατά δέκα (10) και πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες ισχύει με τις ίδιες προϋποθέσεις που προαναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο και για τις ανώνυμες εταιρείες με μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) οι οποίες απορροφούν μία ή περισσότερες ανώνυμες εταιρείες με μετοχές εισηγμένες ή μη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Αν απορροφηθεί εταιρεία με μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών από άλλη ανώνυμη εταιρεία με μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, τα ίδια κεφάλαια κάθε εταιρείας που απορροφάται πρέπει να ανέρχονται τουλάχιστον στο ένα δέκατο των ιδίων κεφαλαίων της απορροφώσας εταιρείας, όπως αυτά εμφανίζονται στον ισολογισμό μετασχηματισμού ή στον ισολογισμό που υποβάλλεται για εκτίμηση από την επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2190/1920.

3. Αν οι εταιρείες που μετασχηματίζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 έχουν καταστεί συνδεδεμένες μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 1996 τα καθαρά κέρδη της προερχόμενης από το μετασχηματισμό ανώνυμης εταιρείας, τα οποία προκύπτουν από τους δυο πρώτους μετά την ολοκλήρωση του μετασχηματισμού

ισολογισμούς, φορολογούνται με τον ισχύοντα κατά το χρόνο υποβολής της οικείας δήλωσης συντελεστή φορολογίας, μειωμένο κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες.

4. Οι μειώσεις των συντελεστών φορολογίας εισοδήματος της παραγράφου 1 ισχύουν και για τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις (Α.Σ.Ο.) που απορροφούν άλλες Α.Σ.Ο. ή προέρχονται από τη συγχώνευσή τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 του Ν. 2810/2000 (ΦΕΚ 61Α). Επίσης ισχύουν και για τις Συνεταιριστικές Εταιρείες (Σ.Ε.) που προκύπτουν κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 6 του άρθρου 32 του Ν. 2810/2000 εφ' όσον η απορροφώσα ή η συνιστώμενη συνεταιριστική εταιρεία έχει τη μορφή της Ανώνυμης Εταιρείας. Για τους μετασχηματισμούς που εμπίπτουν στις διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν έχουν εφαρμογή οι προϋποθέσεις της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται για μετασχηματισμούς των οποίων η ολοκλήρωση θα γίνει από 1ης Ιανουαρίου 2002 και μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2004.

5. Κατά το μετασχηματισμό επιχειρήσεων με βάση τις διατάξεις των άρθρων 1 έως και 5 του Ν. 2166/1993 ή της παραγράφου 5 του άρθρου 16 του Ν. 2515/1997 η μεταφερόμενη στον ισολογισμό της νέας εταιρείας ζημία και κατά το ποσό που τυχόν δεν συμψηφίζεται με κέρδη υφιστάμενα κατά το μετασχηματισμό, συμψηφίζεται με τα προκύπτοντα κέρδη αυτής των επόμενων δυο (2) χρήσεων, μόνο κατά το μέρος που αναγνωρίζεται φορολογικώς, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις περί φορολογίας του εισοδήματος. Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζονται σε περίπτωση διάσπασης ανωνύμων εταιρειών κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 81 του Ν. 2190/1920.

6. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται για μετασχηματισμούς για την πραγματοποίηση των οποίων συντάσσονται ισολογισμοί μετασχηματισμού από τη δημοσίευση του παρόντος και μετά.

7. Οι ημεδαπές Ανώνυμες Εταιρείες ή περιορισμένης ευθύνης, οι οποίες προέρχονται από μετασχηματισμό άλλων επιχειρήσεων με βάση τις ανωτέρω διατάξεις του Ν. 1297/1972 ή του Ν. 2166/1993 που ολοκληρώνεται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2004 δικαιούνται, εφ' όσον υπάγονται στις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του Ν. 2601/1998 (ΦΕΚ 81Α') να σχηματίζουν από τα αδιανέμητα κέρδη των χρήσεων 2002 έως

2005 (οικονομικών ετών 2003 έως 2006), το ειδικό αφορολόγητο αποθεματικό επενδύσεων, που ορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 22 του Ν. 1828/1989 (ΦΕΚ 2 Α'), όπως ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με το άρθρο 20 του Ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101Α') και το άρθρο 4 του Ν. 2753/1999 (ΦΕΚ 249Α').

Το αποθεματικό αυτό χρησιμοποιείται για την πραγματοποίηση νέων παραγωγικών επενδύσεων, οι οποίες θα αρχίσουν μέσα στα έτη 2003, 2004, 2005 και 2006 αντιστοίχως και θα ολοκληρωθούν μέσα σε μια τριετία από το σχηματισμό του αφορολόγητου αποθεματικού. Ως παραγωγικές επενδύσεις νοούνται οι επενδυτικές και λοιπές δαπάνες που αναφέρονται για κάθε κατηγορία δραστηριότητας στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 του Ν. 2601/1998. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν εφαρμόζονται για τις εταιρείες που αναφέρονται στις περιπτώσεις π' και ρ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του Ν. 2601/1998 (η παρ. 7 καταργείται για κέρδη που προκύπτουν από ισολογισμούς που κλείνουν από την 1η Ιανουαρίου 2005 και μετά. με το άρθρο 26 παρ. 5 του Ν. 3427/2005.)

Στο άρθρο 16 του Ν. 2515/1997 (ΦΕΚ 154Α') προστίθεται παράγραφος 21 που έχει ως εξής: «21. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού, καθώς και οι διατάξεις του άρθρου 3 του Ν. 2166/1993 (ΦΕΚ 137Α') έχουν εφαρμογή και σε οποιαδήποτε περίπτωση μετασχηματισμού εγκατεστημένων στη χώρα μας υποκαταστημάτων αλλοδαπών πιστωτικών ιδρυμάτων σε ημεδαπή τραπεζική ανώνυμη εταιρεία ή και σε περίπτωση εισφοράς αυτών σε πιστωτικό ίδρυμα με έδρα χώρα - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

8. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο οι κείμενες διατάξεις που ισχύουν και που αφορούν την παροχή επενδυτικών κινήτρων, καθώς και το μετασχηματισμό των επιχειρήσεων σε μεγάλες οικονομικές μονάδες. Στην παραπάνω κωδικοποίηση επιτρέπεται η μεταβολή της σειράς των άρθρων, των παραγράφων και των εδαφίων, η σύμπτυξη και κάθε αναγκαία φραστική μεταβολή, χωρίς να αλλοιώνεται η έννοια των διατάξεων που ισχύουν, καθώς και η απάλειψη των μεταβατικών διατάξεων που δεν ισχύουν.

4.5. Επιλογή αλλαγής νομικής μορφής της επιχείρησης βάσει της ισχύουσας φορολογίας στην Ελλάδα

Η επιλογή νομικής μορφής κατά την ίδρυση της επιχείρησης αποτελεί ένα σημαντικό πεδίο προβληματισμού για τους ιδρυτές της. Η επιλογή της νομικής μορφής της επιχείρησης στηρίζεται κυρίως στο φορολογικό και διοικητικό κόστος, αλλά και σε άλλους παράγοντες όπως νομικούς, όπως η απεριόριστη ευθύνη που έχουν οι ομόρρυθμοι εταίροι οι οποίοι ευθύνονται και με την ατομική τους περιουσία.

Έτσι, για παράδειγμα, η επιλογή της Α.Ε. γίνεται για τους εξής λόγους:

- Μεταβίβαση χωρίς πολύπλοκες διαδικασίες της επιχείρησης στους διαδόχους με τη μεταβίβαση των μετοχών.
- Δυνατότητα συνέχισης της επιχείρησης σε περίπτωση θανάτου των εταίρων.
- Απλοποίηση διαδικασιών τροποποίησης του καταστατικού.
- Περιορισμένη ευθύνη των μετόχων μέχρι του ύψους του καταβεβλημένου κεφαλαίου.
- Απαλλαγή από το πόθεν έσχες για τους μετόχους κατά την σύσταση ή την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της ανώνυμης εταιρείας (ήδη με το Ν. 3091/2002 η απαλλαγή αυτή ισχύει και για όλα τα Νομικά Πρόσωπα, Ο.Ε, Ε.Ε. και Ε.Π.Ε).
- Μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στην αγορά.

Υπάρχουν όμως παράγοντες ανασταλτικοί για τη δημιουργία Α.Ε. και Ε.Π.Ε., όπως:

Η φορολογία των διανεμόμενων κερδών στις Α.Ε και Ε.Π.Ε με ποσοστό 25% αφού προηγουμένως υπολογισθεί φόρος εισοδήματος νομικού προσώπου 20% με τελική μεσοσταθμική επιβάρυνση 40% σε σχέση με την χαμηλή φορολογία των προσωπικών επιχειρήσεων με δεδομένο ότι ο συντελεστής φορολόγησης των Ο.Ε., Ε.Ε., Κοινωνιών, αστικών εταιρειών κλπ. προσώπων της παρ. 4, του άρθρου 2, του Κ.Φ.Ε. ορίζεται σε 25%, ενώ ειδικά για τις Ομόρρυθμες και Ετερόρρυθμες Εταιρείες και κοινωνίες κληρονομικού δικαίου, που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, στις οποίες μεταξύ των κοινωνιών περιλαμβάνονται και ανήλικοι, τα κέρδη που αναλογούν στους ομόρρυθμους εταίρους φυσικά πρόσωπα και στους κοινωνούς φυσικά πρόσωπα φορολογούνται στο όνομα της

εταιρείας ή κοινωνίας με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) αφού αφαιρεθεί επιχειρηματική αμοιβή για μέχρι τρεις (3) ομόρρυθμους εταίρους φυσικά πρόσωπα ή μέχρι τρεις (3) κοινωνούς φυσικά πρόσωπα, με τα μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής.

Γίνεται άμεσα αντιληπτό ότι Ο.Ε. με τρεις εταίρους με κέρδη 150.000 ευρώ θα καταβάλλει φόρο για την χρήση 2011 και εφ' εξής ποσό 24.510 ευρώ περίπου (φόρος εταιρείας 15.000 + 9.510 ευρώ φόρος εταίρων), ενώ η Α.Ε. και η Ε.Π.Ε με αντίστοιχα κέρδη καταβάλλει φόρο νομικού προσώπου και μερισμάτων 40.000 ευρώ.

- Μεγαλύτερο κόστος λογιστικής παρακολούθησης.
- Υποχρεωτική τήρηση βιβλίων Γ' κατηγορίας ανεξαρτήτως ορίου.
- Υψηλό κόστος δημοσιεύσεων (εκλογή ελεγκτών, Δ.Σ., τροποποιήσεων καταστατικού).
- Ιδιαίτερες διατυπώσεις σύγκλησης Δ.Σ., Γ.Σ., κλπ.

Όπως έχει προαναφερθεί, για τη σωστή επιλογή της νομικής μορφής θα

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΣΗΣ Ε.Π.Ε. ΣΕ ΑΕ:

Η προηγούμενη νομική μορφή μιας υπάρχουσας επιχείρησης μπορεί να μετατραπεί σε άλλη εταιρική μορφή. Αυτό ονομάζεται μετατροπή εταιρίας, έννοια υπό την οποία εμφανίζεται και στους σχετικούς νόμους.

Η Ελλάδα δεν έχει ένα πρότυπο του νόμου που αφορά γενικά σε μετασχηματισμούς. Μερικές από τις σχετικές ρυθμίσεις περιέχονται στο Ν. 2190/1920 (άρθρο 66, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 2339/1995 και το άρθρο 67, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 409/1986). Οι σχετικές ρυθμίσεις, επίσης, προβλέπονται και στο Ν. 3190/1955 (άρθρ. 51, όπως αυτός τροποποιήθηκε με το Ν. 2339/1995 και άρθρ. 53). Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, οι εμπορικές εταιρίες με έδρα στην Ελλάδα μπορούν να μετασχηματιστούν μέσω της συγχώνευσης, διάσπασης (διάσπαση, απόσχιση), μεταβίβασης των περιουσιακών στοιχείων ή την αλλαγή της νομικής μορφής (μετατροπή).

Σύμφωνα με το άρθρο 51 Ν. 3190/1955 και το άρθρο 66 Ν. 2190/1920, η μετατροπή μίας εταιρείας περιορισμένης ευθύνης σε εταιρεία ανώνυμης γίνεται με συμβολαιογραφική

πράξη, με την οποία εγκρίνεται η μετατροπή από τη Γενική Συνέλευση των εταίρων της εταιρίας που επιθυμεί να αλλάξει νομική μορφή, μετά από προηγούμενη εκτίμηση του ενεργητικού και του παθητικού. Η απόφαση που εγκρίνει την μετατροπή καθώς και οι απαραίτητες δηλώσεις συγκατάθεσης από τα φυσικά πρόσωπα πρέπει να καταρτίζονται συμβολαιογραφικά.

Η Ε.Π.Ε. «Ω» αποφάσισε τη μετατροπή της σε Α.Ε. σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις των Ν. 2190 και 3190. Ο Ισολογισμός που συντάχθηκε την 30.4.200X εν όψει της εκτιμήσεως που θα πραγματοποιηθεί από την Επιτροπή του άρθρου 9 Ν. 2190/1920 και κατόπιν υπολογισμού των αποτελεσμάτων της περιόδου από 1.1. ως 30.4.200X, έχει ως εξής:

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 30.4.200X		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Οικόπεδα		3.000.000		Εταιρικά κεφάλαια	3.900.000
Κτίρια	1.000.000			Αποτελέσματα	
- Αποσβεσμένα	<u>600.000</u>	400.000		(1.1-30.4.0X)	500.000
Λοιπά πάγια	800.000				
- Αποσβεσμένα	<u>200.000</u>	600.000		Υποχρεώσεις	2.000.000
Αποθέματα		600.000			
Πελάτες		800.000			
Διαθέσιμα		1.000.000			
		<u>6.400.000</u>			<u>6.400.000</u>

Το Εταιρικό Κεφάλαιο συγκροτήθηκε από 13.000 εταιρικά μερίδια αξίας 300€ τα οποία κατανέμονται μεταξύ των 4 εταίρων ως εξής:

Εταιρική μερίδα	A	μερίδια	4.550 x 300	1.365.000	35%
Εταιρική μερίδα	B	μερίδια	3.900 x 300	1.170.000	30%
Εταιρική μερίδα	Γ	μερίδια	3.250 x 300	975.000	25%
Εταιρική μερίδα	Δ	μερίδια	1.300 x 300	390.000	10%
		μερίδια	13.000 x 300	3.900.000	100%

Οι εταίροι αποφάσισαν η Α.Ε. που θα προκύψει από τη μετατροπή να έχει Μ.Κ. 6.000.000€ καλυπτόμενο από 80.000 μετοχές ονομαστικής αξίας 75€ εκάστη. Η διαφορά μεταξύ του σημερινού εταιρικού κεφαλαίου και του κατά τα προηγούμενα μετοχικού θα καλυφθεί από την ενδεχόμενη υπεραξία που θα προκύψει από την εκτίμηση της Επιτροπής και αν αυτή είναι ανεπαρκής ή αρνητική με πρόσθετες εισφορές των εταίρων σε μετρητά, κατ' αναλογία της συμμετοχής εκάστου στο Ε.Κ.

Κατά την αποτίμηση της Επιτροπής προέκυψαν τα εξής:

Οικόπεδα	3.600.000€
Κτίρια (σημερινή αξία)	550.000€
Αποθέματα	500.000€
Επισφαλείς πελάτες (περιλαμβάνονται στους πελάτες	150.000€

Τα υπόλοιπα στοιχεία και υποχρεώσεις αποτιμήθηκαν όπως εμφανίζονται στον Ισολογισμό. Σημειώνεται ότι η εκτίμηση των κτιρίων έγινε όχι ως αναπροσαρμογή της αξίας κτήσεως αλλά της αναπόσβεστης αξίας των επομένως με αυτή θα συγκριθεί η αποτίμηση για να μας δώσει τη διαφορά εκτιμήσεως. Οι διαφορές με τις οποίες θα χρεωθούν ή θα πιστωθούν οι λογαριασμοί για να προσαρμοσθούν τα υπόλοιπά των άγονται στο λογαριασμό 41.07 «Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας λοιπών περιουσιακών στοιχείων», υπολογαριασμός 41.07.XX «Διαφορές εκτιμήσεως Επιτροπής άρθρο 9 Ν. 2190» (θα τον αναφέρουμε στα επόμενα για συντομία «Διαφορές εκτιμήσεως»).

Οι εκτιμήσεις προσαρμογής που θα ακολουθήσουν είναι οι επόμενες:

10.00 Γήπεδα - Οικόπεδα	600.000
41.07.XX Διαφορές Εκτιμήσεως	600.000
11.00 Κτίρια – Εγκαταστάσεις κτιρίων	150.000
41.07.XX Διαφορές Εκτιμήσεως	150.000
41.07.XX Διαφορές Εκτιμήσεως	100.000

2Χ.ΧΧ Αποθέματα	100.000
<hr/>	
31.97 Πελάτες επισφαλείς	150.000
30.00 Πελάτες εσωτερικού	150.000
<i>Διαχωρισμός επισφαλών πελατών</i>	
<hr/>	
41.07.ΧΧ Διαφορές Εκτιμήσεως	150.000
44.11 Πρόβλεψη για επισφαλείς πελάτες	150.000
<i>Σχηματισμός προβλέψεως για κάλυψη επισφαλών πελατών</i>	
<hr/>	

Μετά τις εγγραφές αυτές ο λογαριασμός «Διαφορές Εκτιμήσεως» παρουσιάζει πιστωτικό υπόλοιπο 500.000€. Το Εταιρικό Κεφάλαιο μαζί με τη διαφορά εκτιμήσεως ανέρχονται σε 4.400.000€ και θα πρέπει για να καλυφθεί το Μ.Κ. της Α.Ε. να καταβάλουν οι εταίροι 1.600.000€ κατά την αναλογία των εισφορών τους. Με την ίδια αναλογία κατανέμεται και η διαφορά εκτιμήσεως:

ΕΤΑΙΡΟΙ	ΕΙΣΦΟΡΑ	ΕΙΣΦΟΡΑ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΣ
A	1.600.000 x 35% 560.000	500.000 x 35% 175.000
B	1.600.000 x 30% 480.000	500.000 x 30% 150.000
Γ	1.600.000 x 25% 400.000	500.000 x 25% 125.000
Δ	1.600.000 x 10% 160.000	500.000 x 10% 50.000
	<hr/> 1.600.000 <hr/>	<hr/> 500.000 <hr/>

Θα έχουμε τις εξής εγγραφές:

38.00 Ταμείο	1.600.000
43.01 Καταθέσεις εταίρων για αύξηση κεφαλαίου (Ανάλυση κατά εταίρο)	1.600.000
<hr/>	
41.07.ΧΧ Διαφορές Εκτιμήσεως	500.000
43.90 Διαφορά εκτιμήσεως για αύξηση κεφαλαίου (Ανάλυση κατά εταίρο)	500.000
<hr/>	
Μεταφορά πιστωτικού υπολοίπου διαφοράς εκτιμήσεως προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για αύξηση κεφαλαίου	

Στο σημείο αυτό λήγει το πρώτο στάδιο των λογιστικών διαδικασιών.

Μετά την ολοκλήρωση των διατυπώσεων δημοσιότητας, θα ακολουθήσει η επόμενη εγγραφή για να τακτοποιηθεί ο λογαριασμός του κεφαλαίου (στάδιο β):

40.06 Εταιρικό Κεφάλαιο		3.900.000	
40.06.01 Εταιρική μερίδα Α	1.365.000		
40.06.02 Εταιρική μερίδα Β	1.170.000		
40.06.03 Εταιρική μερίδα Γ	975.000		
40.06.04 Εταιρική μερίδα Δ	390.000		
43.01 Καταθέσεις εταίρων για αύξηση κεφαλαίου			1.600.000
43.01.01 Καταθέσεις Εταίρου Α	560.000		
43.01.02 Καταθέσεις Εταίρου Β	480.000		
43.01.03 Καταθέσεις Εταίρου Γ	400.000		
43.01.04 Καταθέσεις Εταίρου Δ	160.000		
43.90 Διαφορές εκτιμήσεως για αύξηση κεφαλαίου			500.000
43.90.01 Αναλογία Εταίρου Α	175.000		
43.90.02 Αναλογία Εταίρου Β	150.000		
43.90.03 Αναλογία Εταίρου Γ	125.000		
43.90.04 Αναλογία Εταίρου Δ	50.000		
40.00 Καταβεβλημένο Μετοχικό Κεφάλαιο κοινών μετοχών			6.000.000
Μετοχές 8.000€ Ο.Α. 75€ εκάστη			
Διαμόρφωση μετοχικού κεφαλαίου			

Οι μετοχές θα κατανεμηθούν μεταξύ των μετόχων ως εξής:

A ΜΕΤΟΧΕΣ	28.000 x 75	=	2.100.000
B ΜΕΤΟΧΕΣ	24.000 x 75	=	2.800.000

Γ ΜΕΤΟΧΕΣ	20.000 x 75	=	1.500.000
Δ ΜΕΤΟΧΕΣ	8.000 x 75	=	600.000
	<hr/>		
	80.000 x 75	=	6.000.000

Όπως επισημάνθηκε και στην προηγούμενη παράγραφο, στα πλαίσια των αναπτυξιακών νόμων Ν. 2166/1993 και Ν. 2386/1966 που ρυθμίζουν τους μετασχηματισμούς των επιχειρήσεων καθώς και στις ερμηνευτικές εγκυκλίους που εκδόθηκαν από τη Διοίκηση, η μετατροπή αντιμετωπίζεται περισσότερο ως λύση υφιστάμενης εταιρίας και σύσταση νέας διαφορετικού νομικού τύπου (Σαρσέντης, Β., & Παπαναστασάτου, Α., 2008).

4.6. Ο ρόλος των εταιρικών συγχωνεύσεων - εξαγορών διεθνώς αλλά και στην Ελλάδα της κρίσης

Η παγκοσμιοποίηση των οικονομικών αγορών επηρέασε βαθύτατα την διεξαγωγή συγχωνεύσεων καθώς διεύρυνε το πεδίο της επιχειρηματικής δραστηριότητας και δημιούργησε συνθήκες αυξημένου ανταγωνισμού. Η εταιρική αναδιάρθρωση με σκοπό την συνεχή επέκταση, την άμεση απόκτηση τεχνολογίας και πνευματικής ιδιοκτησίας, την μείωση του κόστους παραγωγής και εργασίας, την ιδανική αξιοποίηση – εντατικοποίηση της εργασίας, (με ταυτόχρονη εξειδίκευση και διαίρεση της εργασίας) ή τον αποκλεισμό ενδεχόμενου ανταγωνισμού, κρίνεται απαραίτητη για την ενίσχυση της ανταγωνιστικής θέσης και της κερδοφορίας των επιχειρήσεων (Κουζής, Γ., 2008).

Από το δεύτερο εξάμηνο του 2004 η παγκόσμια αγορά για συναλλαγές εξαγορών και συγχωνεύσεων έχει γίνει πολύ πιο ζωντανή. Αυτή η τάση δεν έχει σταματήσει στην Ελλάδα, όπως πολλές πρόσφατες εξαγορές έχουν αποδείξει. Εξαγοράζοντας άλλες εταιρείες μπορεί μία επιχείρηση να συμβάλει στη βελτίωση της θέσης της στην αγορά και να επιτευχθούν φορολογικές ελαφρύνσεις.

Μεταξύ άλλων παραγόντων, ο επιχειρηματίας που εξετάζει το ενδεχόμενο να εξαγοράσει μια εταιρεία θα δώσει προσοχή στο γεγονός ότι τα πραγματικά οφέλη που προκύπτουν από το σύνολο των επιμέρους εταιρειών μετά από μια εξαγορά μπορεί να είναι μεγαλύτερη από το όφελος που προέρχεται από τη συγκεκριμένη εταιρία εάν το εξετάσει

χωριστά. Στην περίπτωση αυτή το συνεργασιακό αποτέλεσμα θα έλθει στο προσκήνιο της σχετικής εκτίμησης.

Είναι πιθανό ότι μέχρι να εδραιωθούν οι πωλήσεις μίας εταιρίας, η οργανική ανάπτυξη με τη δημιουργία και την ανάπτυξη μιας νέας εταιρείας στο εξωτερικό με ίδια μέσα μπορεί να είναι πολύ δαπανηρή από άποψη χρόνου. Αγοράζοντας μια υπάρχουσα επιχείρηση που είναι καθιερωμένη στην αγορά μπορεί, από την άλλη πλευρά, να οδηγήσει σε άμεση παρουσία στην αγορά και την επίτευξη πωλήσεων, ακόμα και να επιτευχθεί η ανόργανη επέκταση της υφιστάμενης εταιρικής δομής.

Περαιτέρω καθοριστικός λόγος υπέρ της εξαγοράς μιας ελληνικής εταιρείας θα μπορούσε να είναι ένα συγκεκριμένο εμπορικό σήμα της εταιρείας, η θέση της, η τυχόν αμέσως διαθέσιμη παραγωγική ικανότητα, κ.λ.π. Η συμμετοχή του επενδυτή μπορεί, από την άλλη πλευρά, να φέρει νέα ρευστότητα και έτσι να βοηθήσει να βελτιωθεί η θέση μιας υπάρχουσας εταιρείας ή στην περίπτωση πώλησης της εταιρείας, να διευθετηθεί επίσης το θέμα της διαδοχής.

Ανεξάρτητα από την εναλλακτική λύση που η εταιρία επιλέγει, θα πρέπει να λάβει γνώση του κανονιστικού πλαισίου και επίσης, τις κοινωνικές και οικονομικές συμβάσεις στην Ελλάδα. Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα θα είναι η διεθνής συνεργασία μεταξύ της μητρικής και της θυγατρικής εταιρίας.

Η συνεχιζόμενη ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς της Ε.Ε. παρεμποδίζεται όμως από μια πλημύρα των εθνικών νομοθεσιών που έχουν μόνο εν μέρει εναρμονιστεί μέχρι στιγμής, καθώς και από τα διακριτικά γνωρίσματα του εθνικού δικαίου στις συγκεκριμένες χώρες. Παλιότερα μόνο οι μεγάλοι όμιλοι και εταιρίες είχαν να αντιμετωπίσουν τις ιδιαιτερότητες αυτές, αλλά τώρα, ως αποτέλεσμα της δημιουργίας της εσωτερικής αγοράς της Ε.Ε. οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν όλο και περισσότερο τις διαφορετικές νομοθεσίες και τους εθνικούς κανόνες.

4.6.1. Οικονομικοί Κύκλοι της Αγοράς και Επίδραση στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Σε κάθε κοινωνία η οποία διακατέχεται από οικονομικούς παράγοντες αλλά και φαινόμενα, η οικονομία της διέρχεται από διάφορες φάσεις οι οποίες χαρακτηρίζονται ως οικονομικοί κύκλοι. Οι οικονομικοί αυτοί κύκλοι μπορούν να προσφέρουν μια σαφή εικόνα για την παρούσα κατάσταση της οικονομίας ανά πάσα στιγμή και να βοηθούν τους υπευθύνους να προλαμβάνουν δυσάρεστες καταστάσεις. Επηρεάζουν ιδιαίτερα την λειτουργία των επιχειρήσεων και ιδιαιτέρως των μικρομεσαίων.

Ειδικότερα, αναλύοντας τα συγκριτικά στοιχεία λειτουργίας Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στην Ελλάδα και την Ευρωζώνη, η ΕΣΕΕ και το Ινστιτούτο Εμπορίου και Υπηρεσιών, καταγράφουν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- Η απασχόληση στις ελληνικές Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις αντιπροσωπεύει περισσότερο από το 85% του εργατικού δυναμικού, δηλαδή πολύ παραπάνω από τον μέσο όρο της Ε.Ε.
- Ο αριθμός των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στην Ελλάδα με βάση το 100 ανέρχεται στο 93 έναντι 112 στην Ε.Ε. ενώ η προστιθέμενη αξία της Μικρομεσαίας Επιχείρησης στην Ελλάδα υποχωρεί συνεχώς όσο μειώνεται ο αριθμός των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.
- Η συμμετοχή των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας ανέρχεται στο 35,3% σε σχέση με το 21,8% των λοιπών χωρών της ΕΕ.
- Το ονομαστικό ωριαίο εργατικό κόστος στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, μειώθηκε συνολικά κατά 7,5 ποσοστιαίες μονάδες, με το μισθολογικό κόστος να μειώνεται κατά 6,0% και το μη μισθολογικό κόστος κατά 12,5%, σημειώνοντας έτσι την καλύτερη επίδοση καθώς ήταν η μοναδική χώρα που εμφάνισε αξιοσημείωτη πτώση του συγκεκριμένου δείκτη στο σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Οι μεγάλες επιχειρήσεις δημιουργούν μόλις το 14% των θέσεων απασχόλησης στην Ελλάδα, ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος της Ε.Ε. είναι 33%.
- Οι ελληνικές Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις απασχολούν κατά μέσο όρο 2,9 άτομα, αριθμός αισθητά μικρότερος σε σχέση με τον μέσο όρο της Ε.Ε., ο οποίος είναι 4,2 άτομα ανά επιχείρηση.

- Οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών στην Ελλάδα, σε όρους πλήθους επιχειρήσεων, είναι σαφώς μικρότερες από τον μέσο όρο της ΕΕ (34% έναντι 44%). Περίπου τα ίδια δεδομένα με τα παραπάνω ισχύουν, αναφορικά με την απασχόληση και την προστιθέμενη αξία, και στον τομέα των υπηρεσιών.

- Από την άλλη πλευρά οι ελληνικές Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα του εμπορίου είναι αναλογικά περισσότερες από τον μέσο όρο της ΕΕ (42% έναντι 31%).

Φορολογία που «λυγίζει» τους επιχειρηματίες

Ιδιοκτήτες μικρομεσαίων επιχειρήσεων καλούνται να πληρώσουν ετήσιους φόρους και έκτακτες εισφορές, με αποτέλεσμα να προκύπτει μία επιβάρυνση που κυμαίνεται από 48% έως 53%, ενώ στην ΕΕ η φορολογία δεν ξεπερνά το 33%. Αξίζει να επισημάνουμε ότι η ώρα μας είναι η μοναδική περίπτωση επιβολής 32 ειδικών, έκτακτων και αναδρομικών όρων.

Γραφειοκρατία «εχθρός» των επιχειρήσεων

Επιπλέον, σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας το μερίδιο των επιχειρηματιών που εκμεταλλεύτηκαν τις κατάλληλες ευκαιρίες για να ανοίξουν μία επιχείρηση είναι σαφώς η γραφειοκρατία «εχθρός» των επιχειρήσεων.

Πόσο χρόνο χρειάζεται για να λειτουργήσει μία ελληνική επιχείρηση; Ποιο είναι το κόστος για να δημιουργηθεί ένα εταιρικό σχήμα; Οι παρακάτω αριθμοί μιλούν από μόνοι τους και αποδεικνύουν για πως η γραφειοκρατία τοποθετεί την Ελλάδα σε δυσμενή θέση σε σχέση με τις άλλες χώρες της Ε.Ε:

- Οι ημέρες που απαιτούνται για να λειτουργήσει μια ελληνική επιχείρηση είναι 19 έναντι 14 στην ΕΕ και σε αυτό έχει βοηθήσει τον τελευταίο χρόνο η ενεργοποίηση του «one stop shop» στα επιμελητήρια.

- Το κόστος που είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί ένα εταιρικό σχήμα φτάνει το 21% (ως προς το κατά κεφαλήν εισόδημα) έναντι 5,5% στην ΕΕ.

- Η απαιτούμενη καταβολή ελάχιστου κεφαλαίου στην Ελλάδα είναι στο 22,3% (% ως προς το κατά κεφαλήν εισόδημα) έναντι 18,76% στον μέσο όρο των χωρών της Ε.Ε.
- Το απαιτούμενο κόστος μεταβίβασης περιουσίας (% ως προς την περιουσιακή αξία) είναι 12,7% στην Ελλάδα σε αντίθεση με την Ε.Ε. όπου κυμαίνεται στο 4,68%.
- Για να κλείσει οριστικά μια επιχείρηση στην Ελλάδα χρειάζεται δύο χρόνια με κόστος περίπου 9% και είναι τα μόνα στοιχεία που ταυτίζονται με τον μέσο όρο της Ε.Ε., με την προϋπόθεση ότι στην Ευρώπη ακολουθούν συγκεκριμένη πτωχευτική διαδικασία, ενώ στην Ελλάδα απλώς κατεβάζουν ρολά και συνεχίζουν να οφείλουν εισφορές με πρόστιμα και προσαυξήσεις επίχριστο.

4.6.1.1. Η επιβίωση των επιχειρήσεων στην οικονομική κρίση

Οι 3 στις 10 Α.Ε. και Ε.Π.Ε. και σχεδόν 1 στις 2 Ο.Ε., Ε.Ε. και Ατ.Ε. θεωρούν αρκετά ή πολύ πιθανό να μην μπορούν να ανταποκριθούν στις τρέχουσες υποχρεώσεις τους. Το 16,5% των Ο.Ε., Ε.Ε. και Ατ.Ε. και σχεδόν το 6% των Α.Ε. και Ε.Π.Ε. θεωρούσαν αρκετά ή πολύ πιθανή την παύση εργασιών τους (λουκέτο) μέσα στο 2015.⁹

Ο περιορισμός του κόστους λειτουργίας (25,4%) είναι η κυριότερη επιλογή για τα μέτρα που προτίθενται να λάβουν οι Α.Ε. και Ε.Π.Ε. ενώ για τις Ο.Ε., Ε.Ε. και Ατ.Ε. δημοφιλέστερη επιλογή είναι η μείωση τιμών (22,5%). Τα δύο τρίτα των Ο.Ε., Ε.Ε. και Ατ.Ε. ανεξαρτήτως τομέα δραστηριότητας, δηλώνουν πλέον ότι δεν έχουν εξασφαλίσει τη συνέχεια της επιχείρησης, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τις Ο.Ε., Ε.Ε. και Ατ.Ε. είναι κάτω από 30%.

Εν κατακλείδι η απόλυτη πλειοψηφία των επιχειρήσεων, ανεξαρτήτως νομικής μορφής, δήλωσε ότι η συνέχιση της επιχείρησης θα «περάσει» σε μέλος της οικογένειας.

4.6.2. Οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα εν μέσω της οικονομικής κρίσης

Έρευνα του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, 2017 καταδεικνύει ότι η μειωμένη ρευστότητα, το επενδυτικό κενό και η ασθενική χρηματοδοτική ικανότητα αποτελούν κυρίαρχα

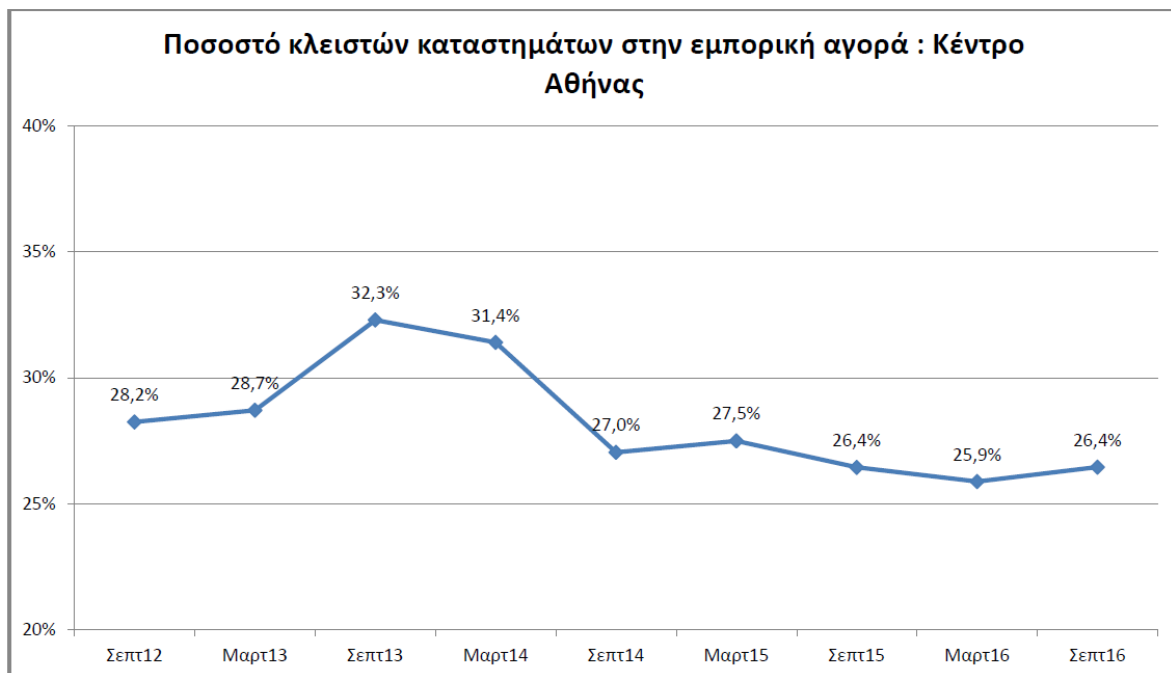
⁹ Πηγή: Έρευνα ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ- 2/ 2017, http://www.gsevee.gr/attachments/article/787/deltio_ereuna_febr2017.pdf 17/5/2017

προβλήματα για τις επιχειρήσεις στην Ελλάδα και συνυφαίνονται με το κενό της τελικής κατανάλωσης που προκλήθηκε από την άμεση ή έμμεση συρρίκνωση των εισοδημάτων και την απόσυρση του κράτους.

Παράλληλα, παραμένει ανεπαρκής η ιδιωτική χρηματοδότηση και απουσιάζουν τα κατάλληλα σύγχρονα χρηματοδοτικά εργαλεία, ενώ, περιορισμένες είναι οι δυνατότητες κινητοποίησης επενδυτικών ροών μέσα από δημόσια προγράμματα επενδύσεων.

Χιλιάδες επιχειρήσεις, αδυνατώντας να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες της κρίσης, καθημερινά «κατεβάζουν ρολά». Οι εγγραφές και οι διαγραφές επιχειρήσεων στα κατά τόπους επιμελητήρια είναι ενδεικτικές του κλίματος και της κατάστασης που επικρατεί στην ελληνική αγορά. Ενδεικτικά, στη παρακάτω (εικόνα 1) παρατηρούμε το συνολικό ποσοστό των κλειστών καταστημάτων διαχρονικά από το 2012 έως το 2016.

Εικόνα 1: Συνολικό ποσοστό των κλειστών καταστημάτων στο κέντρο της Αθήνας 2012-2016

Πηγή: http://www.inemy.gr/Portals/0/Louketa/synoptiko_deltio_sep_2016_site_v.4.0.pdf Εξαμηνιαίο Δελτίο Καταγραφής, Δελτίο –Καταγραφής της Επιχειρηματικότητας στα Κέντρα των Πόλεων 9/2016

Το ελληνικό εμπόριο έχει εισέλθει σε μία βαθιά ύφεση με αυξανόμενα λουκέτα και δραματικές μειώσεις στον κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων. Με βάση την τελευταία έρευνα του IN.EM.Y της ΕΣΕΕ (Σεπτέμβριος 2017) παραθέτουμε ενδεικτικά στον (πίνακα

1) τα ποσοστιαία αποτελέσματα των δρόμων κατά το 2015 και 2016 του κέντρου της Αθήνας.

Πίνακας 1: Διαχρονική εξέταση λουκέτων των κλειστών επιχειρήσεων στους εμπορικούς δρόμους στο κέντρο της Αθήνας 2015 - 2016

ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΔΡΟΜΟΙ	ΜΑΡΤΙΟΣ 2015	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2015	ΜΑΡΤΙΟΣ 2016	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016
	ΠΟΣΟΣΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΑ
ΕΡΜΟΥ	12,7%	12,0%	10,9%	10,8%
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ	25,0%	24,1%	23,3%	26,0%
ΠΑΝ/ΜΙΟΥ	18,6%	37,2%	35,1%	34,9%
ΣΤΑΔΙΟΥ	37,7%	35,1%	35,0%	34,3%
ΠΑΤΗΣΙΩΝ	18,5%	17,6%	18,8%	21,0%
ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ	30,7%	32,9%	27,2%	25,6%
ΕΜ.ΜΠΕΝΑΚΗ	25,6%	29,8%	28,2%	27,1%
ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ	44,5%	44,1%	42,0%	42,1%
ΣΟΛΩΝΟΣ	23,6%	22,6%	23,5%	24,2%
ΣΚΟΥΦΑ	21,8%	22,1%	24,0%	29,0%
ΤΣΑΚΑΛΩΦ	32,7%	28,8%	28,8%	29,0%
ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΩΑΚΕΙΜ	11,4%	7,8%	5,6%	9,8%

Πηγή: http://www.inemy.gr/Portals/0/Louketa/synoptiko_deltio_sep_2016_site_v.4.0.pdf Εξαμηνιαίο, Δελτίο –Καταγραφής της Επιχειρηματικότητας στα Κέντρα των Πόλεων 9/2016, Ποσοτικά Στοιχεία και Χαρτογράφηση Βασικών Εμπορικών Αγορών (Κεντρικές/Τοπικές) 17/5/2016

Στην παρούσα συγκυρία και σύμφωνα με τα ιστορικά και κοινωνικά δεδομένα της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, το κλείσιμο ενός τόσο μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων και μάλιστα σε τόσο λίγο χρόνο, χωρίς σχεδιασμό ή δυνατότητας εύρεσης απασχόλησης σε άλλο κλάδο, έχει ήδη ανυπολόγιστες επιπτώσεις. Κάθε κλείσιμο μιας επιχείρησης υπολογίζεται ότι επιβαρύνει ετησίως το κράτος από 13.000 έως 285.000 ευρώ, ανάλογα με το μέγεθος (στοιχεία από σχετική έρευνα ΕΣΕΕ), από την απώλεια φόρων, δημοτικών τελών, ασφαλιστικών εισφορών, φόρου εισοδήματος από ενοίκια, καταβολή

επιδομάτων ανεργίας, κλπ. Συσφρευτικά, η συνολική απώλεια για το κράτος μπορεί και να ξεπεράσει τα 8 δις. ευρώ ετησίως.

Οι αναφορές περί κανονιστικών ρυθμίσεων στο χώρο του λιανεμπορίου με πρόφαση την απελευθέρωση του κλάδου, μάλλον αγνοούν την πραγματικότητα.

4.6.2.1. Η ελληνική αγορά εργασίας - απασχόλησης

Μετά από μια περίοδο συνεχούς συρρίκνωσης (2008 – 2013) και τη σταθεροποίηση το 2014 (0,1%), η απασχόληση στην Ελλάδα αυξήθηκε το 2015 κατά 2,4%. Ωστόσο παραμένει σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα, καθώς ο αριθμός των εργαζομένων με εξαίρεση τα δύο προηγούμενα έτη, είναι λίγο μεγαλύτερος του αντίστοιχου του 1987. Από τη βελτίωση της απασχόλησης επωφελήθηκαν οι γυναίκες, καθώς 7 στις 10 θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν τον τελευταίο χρόνο καλύφθηκαν από γυναικείο εργατικό δυναμικό, ενώ πολύ ισχυρή ήταν η αύξηση των εργοδοτών, ανεξαρτήτως φύλου.¹⁰

Το ποσοστό ανεργίας συρρικνώθηκε σε 24,6% από 26,8% που ήταν το 2014 ενώ σε απόλυτα μεγέθη οι άνεργοι είναι κατά 100.000 λιγότεροι σε σύγκριση με την προηγούμενη χρονιά. Μετά τις πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις και την εκ νέου επιστροφή της ύφεσης για τα έτη 2015 και 2016 εκτιμάται ότι η ανοδική πορεία της απασχόλησης θα ανακοπεί και οι θέσεις εργασίας θα μειωθούν κατά 1,6% φέτος και κατά 1,0% το 2016.

Η απασχόληση στο εμπόριο αυξήθηκε κατά 5,3% το 2015 μετά από συνεχή συρρίκνωση την περίοδο 2009 – 2014 ενισχυμένη κατά 32.824 θέσεις εργασίας. Εντούτοις, παραμένει κάτω από τις 700.000 για τέταρτη συνεχή χρονιά, ενώ με εξαίρεση τα έτη 2013 και 2014 βρίσκεται στα επίπεδα του 1997.

Παρά τις πιέσεις που δέχεται το εμπόριο καθ' όλη τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, παραμένει ο σημαντικότερος εργοδότης της χώρας με μερίδιο 18,1% στη συνολική απασχόληση και 20,8% στη μη αγροτική απασχόληση. Το εμπόριο εξακολουθεί να συγκεντρώνει την υψηλότερη αναλογία των εργαζόμενων νέων κάτω των 25 ετών σε σύγκριση με το σύνολο της οικονομίας.

¹⁰ Πηγή: Έρευνα ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ- 2/ 2017, http://www.gsevee.gr/attachments/article/787/deltio_ereuna_febr2017.pdf 17/5/2017

Στο εμπόριο συγκεντρώνεται το 31,2% του συνόλου των εργοδοτών, το 29,6% των αυτοαπασχολουμένων και το 39,6% των συμβασιούχων μελών της συνολικής μη αγροτικής απασχόλησης, ενώ η συμμετοχή των μισθωτών περιορίζεται στο 17,0% (16,0% άνδρες μισθωτοί και 18,1% στις γυναίκες). Παρά το γεγονός ότι ο κλάδος του εμπορίου συγκεντρώνει σχετικά νεανικό εργατικό δυναμικό, το εκπαιδευτικό επίπεδο των εργαζομένων στο εμπόριο υπολείπεται σημαντικά εκείνου που χαρακτηρίζει τους εργαζόμενους των λοιπών κλάδων της μη αγροτικής απασχόλησης.

Ο κλάδος του εμπορίου συγκεντρώνει τη μεγαλύτερη αναλογία εργαζομένων με μερική απασχόληση από το σύνολο της μη αγροτικής απασχόλησης. Αντίθετα με τη μερική απασχόληση, η εργασία ορισμένου χρόνου δεν συγκεντρώνει σημαντικό αριθμό εργαζομένων στο εμπόριο (8% στο σύνολο των μισθωτών του εμπορίου έναντι 12,5% στο σύνολο των μισθωτών στη μη αγροτική απασχόληση).

Κατά την περίοδο Β' τρίμηνο 2014 – Β' τρίμηνο 2015 το λιανικό εμπόριο κέρδισε 41.569 θέσεις εργασίας (9,4%) το χονδρικό εμπόριο έχασε 10.351 θέσεις εργασίας (-8,4%).

Η πιθανότητα παραμονής σε κατάσταση απασχόλησης για έναν εργαζόμενο στο εμπόριο φθάνει το 2015 στο 95,1% από 93,9% το 2014. Ωστόσο, η πιθανότητα αυτή υπολείπεται σημαντικά της αντίστοιχης του 2008 (97,5%). Σημειώνεται πως η πιθανότητα παραμονής των εργαζομένων του κλάδου στην αγορά εργασίας ως απασχολούμενοι ενισχύεται φέτος έναντι του 2014 σε όλες τις κατηγορίες (εργοδότες, αυτοαπασχολούμενοι, μισθωτοί).

Η αύξηση της απασχόλησης στο εμπόριο κατά 5,3% υποστηρίχθηκε κυρίως από την ισχυρή αύξηση των εργοδοτών και των μισθωτών, ενώ επιβραδυντική ήταν η επίδραση από τη συρρίκνωση του αριθμού των αυτοαπασχολουμένων.

4.6.2.2. Συγκριτικά στοιχεία λειτουργίας Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων σε Ελλάδα και Ευρωζώνη

- Η γενική εικόνα της Ελλάδας¹¹ στο συγκεκριμένο τομέα δε συμβάδιζε ποτέ με αυτήν των υπολοίπων χωρών και πάντα υπήρχαν έντονες διακυμάνσεις και αποκλίσεις σε βασικούς δείκτες.
- Η απασχόληση στις ελληνικές Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις αντιπροσωπεύει περισσότερο από το 85% του εργατικού δυναμικού, δηλαδή πολύ παραπάνω από το Μ.Ο. της Ε.Ε.
- Ο αριθμός των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Ελλάδα με βάση το 100 ανέρχεται στο 93 έναντι 112 στην Ε.Ε., ενώ η προστιθέμενη αξία της μικρομεσαίας επιχείρησης στην Ελλάδα υποχωρεί συνεχώς όσο μειώνεται ο αριθμός των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- Η συμμετοχή των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας ανέρχεται στο 35,3% σε σχέση με το 21,8% των λοιπών χωρών της Ε.Ε.
- Οι μεγάλες επιχειρήσεις δημιουργούν μόλις το 14% των θέσεων απασχόλησης στην Ελλάδα, ενώ ο αντίστοιχος Μ.Ο. της Ε.Ε. είναι 33%.
- Οι ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις απασχολούν κατά Μ.Ο. 2,9 άτομα, αριθμός αισθητά μικρότερος σε σχέση με τον Μ.Ο. της Ε.Ε., ο οποίος είναι 4,2 άτομα ανά επιχείρηση.
- Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών στην Ελλάδα, σε όρους πλήθους επιχειρήσεων, είναι σαφώς μικρότερες από τον Μ.Ο. της Ε.Ε. (34% έναντι 44%). Τα ίδια περίπου δεδομένα με τα παραπάνω ισχύουν, αναφορικά με την απασχόληση και την προστιθέμενη αξία, και στον τομέα των υπηρεσιών.
- Από την άλλη πλευρά οι ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα του εμπορίου είναι αναλογικά περισσότερες από τον Μ.Ο. της Ε.Ε (42% έναντι 31%).

¹¹ Πηγή: Εφημερίδα το Βήμα, Οικονομία Άρθρο «Γραμμές ζωής ζητούν οι μικρομεσαίοι» 23/3/2012, <http://www.tovima.gr/finance/article/?aid=450179> 17/5/2017

- Τα στοιχεία φορολόγησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Ελλάδα δείχνουν ότι αθροιστικά από άμεσους και έμμεσους τακτικούς ετήσιους φόρους, αλλά και από αναδρομικές και έκτακτες εισφορές προκύπτει μία επιβάρυνση που κυμαίνεται από 48% έως 53%, ενώ στην Ε.Ε. η φορολογία δεν ξεπερνά το 33%. Αξίζει να επισημάνουμε ότι η χώρα μας είναι η μοναδική περίπτωση επιβολής 32 ειδικών, έκτακτων και αναδρομικών φόρων.

- Ενώ ο ρυθμός δημιουργίας των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στην Ελλάδα είναι σχεδόν παρεμφερής με αυτόν του Μ.Ο. της Ε.Ε. (14% σε Ελλάδα και 12% σε Ε.Ε.), το μερίδιο των επιχειρηματιών που εκμεταλλεύτηκαν τις κατάλληλες ευκαιρίες για να ανοίξουν μία επιχείρηση είναι σαφώς υποδεέστερο από εκείνο του Μ.Ο. των χωρών της Ε.Ε. (39% σε σχέση με το 55%). Αυτό το στοιχείο υπονοεί πως ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των Ελλήνων επιχειρηματιών έχουν οδηγηθεί στο άνοιγμα της επιχείρησής τους λόγω ανάγκης και έλλειψης άλλων εναλλακτικών – προοπτικών.

- Η προώθηση – διαφήμιση της επιχειρηματικότητας από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης είναι αισθητά μικρότερη στην Ελλάδα (34,5%) σε σχέση με τις λοιπές χώρες της Ε.Ε. (51,35%).

- Παρ' όλο που το σύστημα έκδοσης αδειών και αδειοδοτήσεων στην Ελλάδα προσεγγίζει εκείνο του Μ.Ο. των χωρών της Ε.Ε., η επιβάρυνση από τα γραφειοκρατικά βάρη, η σχετική πολυπλοκότητα στο τμήμα της επικοινωνίας και η ανεπαρκής έως ανύπαρκτη πρόοδος στην απλοποίηση των κανόνων και των διαδικασιών τοποθετούν την Ελλάδα σε δυσμενή θέση σε σχέση με τις άλλες χώρες της Ε.Ε. Όσο για την διαφθορά, υπάρχει σε όλες τις χώρες της Ε.Ε., χωρίς όμως αυτό να αποτελεί δικαιολογία για τη χώρα μας.

- Οι ημέρες που απαιτούνται για να λειτουργήσει μια ελληνική επιχείρηση είναι 19 έναντι 14 στην Ε.Ε. και σε αυτό έχει βοηθήσει τον τελευταίο χρόνο η ενεργοποίηση του one stop shop στα επιμελητήρια.

- Το κόστος που είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί ένα εταιρικό σχήμα φτάνει το 21% (ως προς το κατά κεφαλήν εισόδημα) έναντι 5,5% στην Ε.Ε.

- Η απαιτούμενη καταβολή ελάχιστου κεφαλαίου στην Ελλάδα είναι στο 22,3% (% ως προς το κατά κεφαλήν εισόδημα) έναντι 18,76% στον Μ.Ο. των χωρών της Ε.Ε.

- Το απαιτούμενο κόστος μεταβίβασης περιουσίας (% ως προς την περιουσιακή αξία) είναι 12,7% στην Ελλάδα σε αντίθεση με την Ε.Ε. όπου κυμαίνεται στο 4,68%.

- Για να κλείσει οριστικά μια επιχείρηση στην Ελλάδα χρειάζεται 2 χρόνια με κόστος περίπου 9% και είναι τα μόνα στοιχεία που ταυτίζονται με τον Μ.Ο. της Ε.Ε., με την προϋπόθεση ότι στην Ευρώπη ακολουθούν συγκεκριμένη πτωχευτική διαδικασία, ενώ στην Ελλάδα απλώς κατεβάζουν ρολά και συνεχίζουν να οφείλουν εισφορές με πρόστιμα και προσαυξήσεις .

- Η διαθεσιμότητα των 8 βασικών κρατικών υπηρεσιών, οι οποίες παρέχουν βοήθεια στις ελληνικές επιχειρήσεις μέσω της χρήσης του διαδικτύου (ηλεκτρονική εξυπηρέτηση των ελληνικών επιχειρήσεων), είναι αρκετά περιορισμένη στην πατρίδα μας σε σχέση με τις λοιπές χώρες της Ε.Ε. (62,5 έναντι 89,35).

- Σε αυτόν το τομέα, η Ελλάδα καταγράφει τη χειρότερη επίδοση επί του συνόλου των χωρών της Ε.Ε., εξαιτίας κυρίως του υψηλού κόστους τόσο της έναρξης της λειτουργίας των επιχειρήσεων όσο και της μεταβίβασης των περιουσιακών στοιχείων αν και οι λοιποί δείκτες κυμαίνονται στο ίδιο επίπεδο με αυτό του Μ.Ο. των χωρών της Ε.Ε.

- Αναφορικά με την οικονομική σχέση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με το κράτος, φαίνεται ότι το μερίδιο των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στη συνολική αξία των κρατικών συμβολαίων είναι 31% στην Ελλάδα και 38% στην Ε.Ε., ενώ η ηλεκτρονική διαθεσιμότητα των προκηρύξεων κρατικών προμηθειών στην Ελλάδα προσεγγίζει μόλις το 43%, ενώ στην ΕΕ το 73%. Τέλος, προκύπτει πως η κρατική οικονομική βοήθεια προς τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις στην Ελλάδα είναι οριακά υψηλότερη (7,6%) από την Ε.Ε. (6,9%).

- Το ποσοστό μη επιτυχών αιτήσεων από τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, για παροχή τραπεζικών δανείων ανέρχεται στο 58% στην Ελλάδα, ενώ αντίθετα στις άλλες χώρες της Ε.Ε. το ποσοστό αυτό υπολογίζεται στο 23%.

- Ο Μ.Ο. εξόφλησης συναλλαγών μεταξύ επιχειρήσεων στην Ελλάδα είναι περίπου 107 ημέρες έναντι 54 ημερών στην Ε.Ε.

- Οι επενδύσεις υψηλού επιχειρηματικού ρίσκου είναι ιδιαίτερα περιορισμένες στην πατρίδα μας σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες, ενώ τα πιστωτικά ιδρύματα

διακατέχονται από μία έντονη επιφύλαξη στη χορήγηση δανείων προς τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (58% έναντι 30% στην Ε.Ε.).

- Το ποσοστό αξιοποίησης ευρωπαϊκών κονδυλίων για την δημιουργία και ενίσχυση των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων είναι στην Ελλάδα μόλις 12% έναντι 22% στην Ε.Ε.

- Η Ελλάδα είναι η πρώτη από τις χώρες της Ε.Ε., η οποία παρουσιάζει τόσο μεγάλη καθυστέρηση στην ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο των οδηγιών που ισχύουν στην Ε.Ε. Η ενσωμάτωση των Κοινοτικών οδηγιών στην ελληνική νομοθεσία αργεί 5 φορές παραπάνω απ' ότι στο Μ.Ο. των χωρών της Ε.Ε. ενώ πολλές φορές αρκετές από αυτές τις κοινοτικές οδηγίες δεν ενσωματώνονται καθόλου στην εθνική νομοθεσία.

- Οι ελληνικές επιχειρήσεις είναι αρκετά δεκτικές στην προώθηση νέων μεθόδων Marketing και στην εφαρμογή νέων καινοτόμων πρακτικών (51,29% επί του συνόλου των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων έναντι 39,09% στην Ε.Ε.) καθώς επίσης και στη βελτίωση των εσόδων από τις πωλήσεις τους μέσω υιοθέτησης νέων μεθόδων (26,65% έναντι 13,26%).

- Παρ' όλα αυτά σημαντική υστέρηση παρατηρείται σε εκείνους τους δείκτες που καταγράφουν το επίπεδο των δεξιοτήτων - ικανοτήτων, καθώς οι ελληνικές επιχειρήσεις δε συμμετέχουν σε χρηματοδοτούμενες από την Ε.Ε. έρευνες (9,77% έναντι 20,95%, σε πλήθος 100.000 επιχειρήσεων), δε χρησιμοποιούν ευρέως το διαδίκτυο για την προώθηση των προϊόντων τους (8% έναντι 13%) και δεν πραγματοποιούν αγορές μέσω του διαδικτύου (10% των επιχειρήσεων έναντι 28% στην Ε.Ε.).

- Μεγάλη απόκλιση παρουσιάζεται και στην ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση (21% έναντι 58,48% ως προς το σύνολό τους), ενώ και ο ρυθμός συμμετοχής των εργαζομένων σε εκπαιδευτικά προγράμματα απόκτησης νέων δεξιοτήτων είναι εμφανώς χαμηλότερος από αυτόν των υπολοίπων χωρών της Ε.Ε. (4,7% σε σχέση με 12,62%).

- Για τις εισαγωγές των προϊόντων το κόστος είναι 1.265 δολάρια έναντι 1.097,64 στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές με απαιτούμενο χρόνο 25 ημερών έναντι 12,35 και με απαραίτητα έγγραφα 6 έναντι 5,35.

▪ Και σ' αυτόν το τομέα η Ελλάδα βρίσκεται πίσω σε σχέση με τον Μ.Ο. της Ε.Ε. και κρίνεται επιβεβλημένη η διεθνοποίηση της δραστηριότητας των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και η ενίσχυση των διεθνών εταιρικών συνεργασιών.

4.6.3. Αντιμετώπιση των συνεπειών των αναδιαρθρώσεων - Εξαγορά στην Ελλάδα

Τα χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα, αλλά και η εμπειρία του φαινομένου των αναδιαρθρώσεων, καταδεικνύουν μια ιδιαιτερότητα της χώρας στη συχνότητα της εμφάνισης του φαινομένου σε σύγκριση με τις υπόλοιπες 27 χώρες της Ε.Ε. καθώς και έλλειψη των ικανοποιητικών μέσων και εργαλείων για την πρόβλεψη, την προετοιμασία αλλά και την αντιμετώπιση των συνεπειών μιας αναδιάρθρωσης.

Οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα, προκειμένου να εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητά τους και να αντιμετωπίσουν το έντονο ανταγωνιστικό περιβάλλον, προχωρούν σε αναδιαρθρώσεις, χωρίς όμως οι αποφάσεις αυτές να συνοδεύονται με μελέτες και έρευνες για τα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα των ενεργειών αυτών. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την έλλειψη ειδικών μέτρων από την πολιτεία (όπως π.χ. κινήτρων για την ανάπτυξη της καινοτομίας ή την τεχνολογική αναδιάρθρωση), αλλά και των αντιστοίχων υποδομών και δικτύων, έχουν συχνά ως συνέπεια οι αναδιαρθρώσεις να εστιάζονται στη μείωση του κόστους εργασίας μέσω μείωσης του προσωπικού των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων.

Επιπλέον οι μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί, αλλά και οι πολιτικές διαχείρισης των αναδιαρθρώσεων είναι εξαιρετικά περιορισμένες. Η πλέον πρόσφατη μελέτη του φαινομένου έχει εκπονηθεί από το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ και εξετάζει το φαινόμενο των αναδιαρθρώσεων στην Ελλάδα αλλά και τις επιπτώσεις τους στις εργασιακές σχέσεις.

Οι αναδιαρθρώσεις των επιχειρήσεων συνδέονται άμεσα και με τη διεθνή οικονομική κρίση, η οποία πλήττει πλέον τις πτυχές της πραγματικής οικονομίας και στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα να είναι ορατές οι αρνητικές επιπτώσεις στην απασχόληση, τις εργασιακές σχέσεις, την κοινωνική προστασία και τη μισθωτή εργασία.

5. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1. Γενικά

Σε αυτό το τελευταίο κεφάλαιο γίνεται μία ανακεφαλαίωση των στοιχείων που προκύπτουν συνολικά από τη διεξαγωγή της πτυχιακής εργασίας, της οποίας το περιεχόμενο σχετίζεται με το φαινόμενο των μετασχηματισμών – συγχωνεύσεων – εξαγορών των επιχειρήσεων, το οποίο αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό των σύγχρονων οικονομιών.

Οι λόγοι που ωθούνται οι επιχειρήσεις να αλλάξουν νομική μορφή είναι κυρίως οικονομικοί. Οι επιχειρήσεις πολλές φορές προσαρμοζόμενες στα νέα οικονομικά δεδομένα και στις νέες προκλήσεις των αγορών, σε συνδυασμό με την ταχύτητα των οικονομικών συναλλαγών και τη ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη, αναζητούν νέες μορφές λειτουργίας και ανάπτυξης. Το φαινόμενο αυτό συνήθως συνδέεται με σοβαρές εξελίξεις στην απασχόληση και όχι μόνο, αυξάνοντας την ανεργία, αλλά και στο περιεχόμενο των εργασιακών σχέσεων του προσωπικού των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων.

5.2. Ειδικά συμπεράσματα

➤ Τα τελευταία χρόνια το φαινόμενο της επιχειρηματικής συγκέντρωσης (μετατροπές εταιρειών, συγχωνεύσεις, εξαγορές επιχειρήσεων, σε εθνικό αλλά και διακρατικό επίπεδο, όπως ίδρυση πολυεθνικών εταιρειών κλπ) παρουσιάζει πολύ μεγάλη έξαρση. Ως εκ τούτου, με την παγκόσμια οικονομική κρίση που πλήττει τις περισσότερες χώρες, ιδιαίτερα τις οικονομίες των αναπτυγμένων χωρών, έχει παρατηρηθεί έντονα σε παγκόσμιο οικονομικό επίπεδο μία πολύ μεγάλη αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα επιχειρήσεις με πολύ μεγάλο κύκλο εργασιών, να εξαγοράζονται ή να εξαγοράζονται από άλλες πολυεθνικές επιχειρήσεις, με σκοπό την επικράτησή τους στη «σκακιέρα» της παγκόσμιας οικονομίας και του παγκόσμιου εμπορίου.

➤ Οι μετασχηματισμοί εταιρειών στο χώρο της ελληνικής οικονομίας ακολούθησαν τους ρυθμούς της οικονομικής αναπτύξεως της χώρας, έχοντας αυξηθεί αισθητά σε αριθμό και σημασία κατά τα τελευταία έτη. Η ρύθμιση των μετατροπών και συγχωνεύσεων εταιριών είναι ζήτημα που απασχολεί τις αρχές ανταγωνισμού των κρατών και φυσικά της Ελλάδος. Οι οριζόντιες μετατροπές και συγχωνεύσεις είναι δυνατόν να βλάψουν σημαντικά τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά, επειδή η νέα εταιρία μπορεί, είτε μονομερώς, είτε από κοινού με άλλες εταιρίες να αυξήσει τη δύναμή της στην αγορά και τις τιμές. Παράλληλα, όμως, αρκετές από τις συγχωνεύσεις βοηθούν τις εταιρίες που συμμετέχουν σε αυτές ν' αυξήσουν την αποτελεσματικότητά τους. Τεχνολογική πρόοδος, εξορθολογισμός της παραγωγής, οικονομίες μεγέθους μπορούν να συμβάλουν στη μείωση του κόστους παραγωγής και να έχουν ευεργετικά αποτελέσματα στην οικονομία.

➤ Οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα, προκειμένου να εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητά τους εν μέσω της κρίσης και να αντιμετωπίσουν το έντονο ανταγωνιστικό περιβάλλον, προχωρούν σε αναδιρθρώσεις, χωρίς όμως οι αποφάσεις αυτές να συνοδεύονται με μελέτες και έρευνες για τα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα των ενεργειών αυτών. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την έλλειψη ειδικών μέτρων από την πολιτεία (όπως π.χ. κινήτρων για την ανάπτυξη της καινοτομίας ή την τεχνολογική αναδιάρθρωση), αλλά και των αντιστοίχων υποδομών και δικτύων, έχουν συχνά ως συνέπεια οι αναδιρθρώσεις να εστιάζονται στη μείωση του κόστους εργασίας μέσω μείωσης του προσωπικού των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων.

➤ Χιλιάδες μικρομεσαίες επιχειρήσεις, αδυνατώντας να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες της κρίσης, καθημερινά «κατεβάζουν ρολά». Οι εγγραφές και οι διαγραφές επιχειρήσεων στα κατά τόπους επιμελητήρια είναι ενδεικτικές του κλίματος και της κατάστασης που επικρατεί στην ελληνική αγορά. Σε κάθε κοινωνία η οποία διακατέχεται από οικονομικούς παράγοντες και φαινόμενα κρίσης, η οικονομία της διέρχεται από διάφορες φάσεις οι οποίες χαρακτηρίζονται ως οικονομικοί κύκλοι. Οι οικονομικοί αυτοί κύκλοι μπορούν να προσφέρουν μια σαφή εικόνα για την παρούσα κατάσταση της οικονομίας ανά πάσα στιγμή και να βοηθούν τους υπευθύνους να προλαμβάνουν τις δυσάρεστες καταστάσεις των λουκέτων. Επηρεάζουν ιδιαίτερα την λειτουργία των επιχειρήσεων και ιδιαιτέρως των μικρομεσαίων.

➤ Η Συγχώνευση – Εξαγορά εταιρειών, πέρα από επιλογή στρατηγικής, αποτελεί αυτοτελώς ένα εγχείρημα με μείζονα οικονομική σημασία, που προϋποθέτει από τις μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις την προσεκτική εξέταση του ευρύτερου νομοθετικού πλαισίου, προτού επιλέξουν τον τρόπο με τον οποίον θα επιχειρήσουν την μεταξύ τους συγχώνευση. Στα πλαίσια της οικονομικής ανάλυσης, πρέπει τα επιδιωκόμενα οικονομικά οφέλη να εξετάζονται και να διαπιστώνεται κάθε φορά αν μπορούν να υπερβούν τη βλάβη που υφίσταται ο ανταγωνισμός. Γι' αυτό χρειάζεται σε ορισμένες περιπτώσεις να λαμβάνει χώρα μια ποιοτική και ποσοτική ανάλυση των επιδιωκόμενων οικονομικών ωφελημάτων, όπου ο συνολικός αντίκτυπος της προτεινόμενης συγχώνευσης στην κοινωνία είναι αμφιλεγόμενος.

➤ Τέλος καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι πρέπει να επιλέγεται γενικότερα ο καταλληλότερος τύπος εταιρικής συγκροτήσεως, σταθμίζοντας πλεονεκτήματα – μειονεκτήματα, ώστε να προβαίνουμε μετά τις αναδιαρθρώσεις σε βιώσιμους οικονομικούς οργανισμούς και επιχειρήσεις, που θα είναι πλέον ικανοί να αντιμετωπίσουν τα νέα δεδομένα που επέβαλε η οικονομική κρίση και να τονώσουν αποτελεσματικά την Ελληνική οικονομία. Επίσης είναι γεγονός ότι η κάθε επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να μετασχηματιστεί, να συγχωνευτεί, να διασπαστεί να εξαγοραστεί και γενικότερα να αναδιαρθρωθεί, ώστε να δημιουργηθεί μία μεγαλύτερη και ανταγωνιστικότερη οικονομική μονάδα και επιπλέον να προβλέψει τους καταλληλότερους για την περίσταση τρόπους, ώστε να επιβιώσει και να μη βουλιάξει διενεργώντας παύση εργασιών κατά το διάστημα της ύφεσης που διακατέχει τη χώρα μας.

Βιβλιογραφία

- Αλεξανδράκης, Α., & Παζάρσκη, Μ., Καραγιώργος, Θ., 2010
- Γεωργακόπουλος, Λ., (1999): «Απόψεις», Αθήνα, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Καραγιάννης, Ι., Καραγιάννη, Α-Ε., (2007): «Επιχείρηση», Αθήνα, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη
- Καρδακάρης, Ν., Κ., (2003): «Λογιστική Εμπορικών Εταιρειών», Αθήνα, Εκδόσεις Interbooks, 3^η Έκδοση.
- Κουζής Γ, (2008): (Επιστημονικός υπεύθυνος), «Εξαγορές και Συγχωνεύσεις επιχειρήσεων. Επιπτώσεις στην απασχόληση και στις εργασιακές σχέσεις. Θεωρητική και εμπειρική ανάλυση». Ερευνητική ομάδα: Σταμάτη, Α., Ματζουράνης, Α., Μπουκουβάλας, Κ., Καρακιουλάφη Χ., ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, Σελ. 11-23.
- Λεοντάρης, Κ., Μ., (2000): «Ανώνυμες Εταιρείες», Αθήνα Εκδόσεις Πάμισος.
- Λεοντάρης, Κ., Μ., (2008): «Μετατροπή – Συγχώνευση & Διάσπαση Εταιρειών», Αθήνα, Εκδόσεις Πάμισος, 5η έκδοση.
- Ροκάς, Ν., (1996): «Εμπορικές Εταιρείες», Αθήνα, Εκδόσεις, Σάκκουλα Α.
- Σαρσέντη, Β., & Παπαναστασάτου, Α., (2002): «Λογιστική Εταιρειών», Εκδόσεις Σταμούλη, Δ' έκδοση, Αθήνα.

Διδακτορικές Διατριβές

- Παζάρσκη, Δ., Μ., (2008): «Διερεύνηση των Συγχωνεύσεων και Εξαγορών Επιχειρήσεων στην Ελλάδα με την Εφαρμογή Στατιστικών Μεθόδων», Θεσσαλονίκη, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Πηγές – Links

- «Μετασχηματισμός και Μετατροπή Εταιρειών», Δικηγορική Εταιρεία ΚΡΑΓ Κοσμίδης και Συνεργάτες, <http://www.dikigoros.com.gr/metasximatismos-epixiriseon.html> (7/3/2017)
- «Μετασχηματισμός, Συγχώνευση και Διάσπαση Εταιρειών», Δικηγορική Εταιρεία ΚΡΑΓ Κοσμίδης και Συνεργάτες, <http://www.dikigoros.com.gr/metasximatismos-epixiriseon/metaschimatismos-sigchoneusi-eterion.html> (27/4/2017)
- «Νομικό πλαίσιο Σ&Ε Επιχειρήσεων στην Ελλάδα: Μια Λογιστική – Χρηματοοικονομική Επισκόπηση και Πρόταση Ανασύνταξής του», Αλεξανδράκης, Α., Παζάρσκης, Μ., Καραγιώργος, Θ., http://mibes.teilar.gr/esdo_proceedings/proceedings/2010/ORAL/12_final.pdf
- <http://www.kathimerini.gr/366220/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/pleonekthmata-apo-th-metatroph-atomikwn-epixeirhsewn-epe-kai-proswpikwn-etairiwn-se-ae> 20/3/2017
- <https://corpgov.law.harvard.edu/2016/02/10/mergers-and-acquisitions-2016/>
- Άρθρο, Λεοντιάδη, Μ., Συμβουλευτική Logistics <http://www.e-boss.gr/eboss/business-advice/content/comptansfer.jsp?chambercd=eboss&categoryid=15617&articleid=18046>, 20/3/2017
- Δημοσιευμένο άρθρο του Ορκωτού Ελεγκτή Ζιγκερίδη, Δ., και του επίκουρου ορκωτού ελεγκτή, Κυλώνη, Ν., <https://www.e-forologia.gr/cms/viewContents.aspx?id=3614>
- Εξαμηνιαίο Δελτίο Καταγραφής, Δελτίο –Καταγραφής της Επιχειρηματικότητας στα Κέντρα των Πόλεων 9/2016, Ποσοτικά Στοιχεία και Χαρτογράφηση Βασικών Εμπορικών Αγορών (Κεντρικές/Τοπικές) 17/5/2016 http://www.inemy.gr/Portals/0/Louketa/synoptiko_deltio_sep_2016_site_v.4.0.pdf

Νόμοι – Διατάγματα

- Ν.Δ. 1297/1972 (Σ.Ε. 2413/1984)
- Ν. 2386/1996
- Ν. 2166/93
- Ν. 2190/1920
- Ν. 3604/2007